

DATGANIAD CYFRIFON 2013/14

DATGANIAD CYFRIFON
CYNGOR SIR DDINBYCH
2013/14

CYNNWYS:

ADRAN	TUDALEN
1. CYFLWYNIAD A RHAGYMDRODD EGLURHAOL	1-9
2. DATGANIAD CYFRIFOLDEBAU	10-11
3. DATGANIADAU ARIANNOL A NODIADAU YNGLŶN Â'R CYFRIFON Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Y Fantolen Datganiad Llif Arian Nodiadau Ynglŷn â'r Cyfrifon	15-16 17-18 19-21 22 23-120
4. DATGANIADAU ATODOL Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn Mantolen y Cyfrif Refeniw Tai Nodiadau ynglŷn â'r Datganiadau Atodol	122 123 124-126
5. ADRODDIAD YR ARCHWILIWR ALLANOL	127-128
6. DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL	129-156
7. GEIRFA	157-164

CYFLWYNIAD

Awdurdod unedol yng Nghymru yw Cyngor Sir Ddinbych gyda phoblogaeth o dros 95,000. Mae Sir Ddinbych yn cynnwys cyrchfannau gwyliau'r Rhyl a Phrestatyn ar hyd arfordir gogledd Cymru, Dyffryn Clwyd, Corwen yn ne'r Sir a thref Llangollen, sy'n boblogaidd ymhlith twristiaid. Mae hefyd yn cynnwys trefi castellolog hanesyddol Rhuddlan, Dinbych a Rhuthun, a dinas gadeiriol fechan Llanelwy. Mae 47 o gynghorwyr etholedig i gynrychioli amrywiol wardiau'r sir. Mae'r Cyngor yn cyflogi oddeutu 4,500 o staff.

Daeth y Cyngor Sir i fodolaeth ym mis Ebrill 1996 ac mae'n gyfrifol am ystod fawr o wasanaethau gan gynnwys ysgolion, gofal cymdeithasol, priffyrdd, casglu a gwaredu gwastraff, cynllunio, datblygu economaidd, twristiaeth, llyfrgelloedd, canolfannau hamdden a llawer yn rhagor.

Ar ddiwedd pob blwyddyn, mae'n rhaid i'r Cyngor gynhyrchu Datganiad Cyfrifon sy'n cydymffurfio â deddfwriaeth ac sy'n dangos ar be y gwariodd y Cyngor ei arian. Mae'r cyfrifon hyn yn mynd yn fwyfwy technegol ac yn anos eu deall. Pwrpas y Cyflwyniad yn yr adran nesaf yw ceisio cyflwyno rhai o'r rhifau mwyaf pwysig mewn dull mwy dealladwy.

Pe bai gennych unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r cyfrifon, byddai croeso i chi gysylltu â'r Prif Swyddog Cyllid, Cyngor Sir Ddinbych, Neuadd y Sir, Ffordd Wynnstay, Rhuthun, LL15 1YN. At hynny, mae gennych hawl cyfreithiol i archwilio'r cyfrifon cyn cwblhau'r archwilio. Hysbysebwyd yn y wasg leol i ddweud fod y cyfrifon ar gael i'w harchwilio.

DATGANIAD CYFRIFON

Mae'r Cyngor yn cynhyrchu Datganiad Cyfrifon bob blwyddyn yn unol â gofynion cyfreithiol, safonau'r Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol (y Cod) yn y Deyrnas Unedig, gyda'r amcanion canlynol:

- Cydymffurfio â gofynion cyfreithiol a phroffesiynol.
- Rhoi gwybodaeth ynglŷn â chyllid y Cyngor i ddefnyddwyr gwasanaeth, etholwyr, trethdalwyr busnes, trethdalwyr lleol, Cynghorwyr a phartion eraill sydd â diddordeb.
- Dangos stiwardiaeth o arian cyhoeddus

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn cynnwys yr adrannau canlynol:

Adran 1 - Rhagymadrodd Eglurhaol

Mae'r Rhagymadrodd hwn gan y Prif Swyddog Cyllid yn darparu crynodeb o weithgareddau ariannol y Cyngor yn ystod y flwyddyn ac ar ddiwedd y flwyddyn.

Adran 2 - Datganiad Cyfrifoldebau

Mae hyn yn amlinellu dyletswyddau'r Prif Swyddog Cyllid wrth baratoi'r cyfrifon, a chyfrifoldebau'r Cyngor wrth gadw at y rheoliadau perthnasol.

Adran 3 – Prif Ddatganiadau Ariannol a Nodiadau ynglŷn â'r Cyfrifon

Mae Cod 2013 yn mynnu fod cyfrifon awdurdod lleol yn cydymffurfio gyda'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh). Mae'r prif ddatganiadau ariannol yn cynnwys:

Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn

Mae hyn yn dangos yr addasiadau a wnaed i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i gyflawni gofynion cyfrifeg statudol, i'w alinio gyda'r sail gyfrifyddol y seiliwyd y lefel Treth y Cyngor am y flwyddyn arni.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r cyfrif hwn yn grynodedb o'r arian a gynhyrchwyd ac a wariwyd wrth ddarparu gwasanaethau ac wrth reoli'r Cyngor yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Mae'n cynnwys pob gwariant beunyddiol ac incwm perthynol ar sail gronïadol, ynghyd â thrafodion sy'n mesur gwerth yr asedau a dreuliwyd mewn gwirionedd yn ystod y flwyddyn. Mae hefyd yn dangos amcanestyniad o werth y buddiannau ymddeol a enillwyd gan gyflogeion yn ystod y flwyddyn.

Y Fantolen

Mae'r Fantolen yn rhoi ciplun o sefyllfa ariannol y Cyngor ar 31 Mawrth 2014. Mae'n amlinellu gwerth yr eitemau y mae'n berchen arnynt (asedau) a gwerth yr hyn sy'n ddyledus i eraill (ymrwymïadau). Mae' ymgorffori holl gyllid y Cyngor, o ran cyfalaf a refeniw.

Datganiad Llif Arian

Mae hyn yn rhoi crynodeb ynglŷn ag arian parod y Cyngor a thrafodion sy'n gyfwerth ag arian parod dros y flwyddyn, gan ddangos yr union arian parod a dderbyniwyd ac a wariwyd a'r newid a fu yn sefyllfa'r Cyngor o safbwynt arian parod.

Nodiadau Ynglŷn â'r Cyfrifon

Darperir nodiadau eglurhaol ar ôl y prif ddatganiadau ariannol ac ar ôl y datganiadau ariannol atodol. Mae'r nodiadau yn cyflwyno gwybodaeth ychwanegol i roi cymorth er mwyn deall y cyfrifon.

Adran 4 - Datganiadau Ariannol Atodol a Nodiadau**Cyfrif Refeniw Tai (CRT)**

Mae gofyn ar i Gynghorau gyfrifo costau gwasanaeth tai'r cyngor ar wahân trwy gyfrwng Cyfrif Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai a Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau ym Mantolen y Cyfrif Refeniw Tai. Mae'r cyfrif hwn yn dangos ymhle y caiff arian ei wario'n cynnal ac yn rheoli tai'r cyngor, yn talu cymhorthdal i Lywodraeth Cymru a sut y cyfarfyddir â'r costau hyn gyda rhenti ac incwm arall.

Mae'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau ym Malansau'r Cyfrif Refeniw Tai yn dod â'r holl symudiadau o fewn cronfeydd wrth gefn y Cyfrif Refeniw Tai ynghyd.

Adran 5 - Adroddiad yr Archwiliwr Allanol

Mae'r cyfrifon hyn yn amodol ar archwiliad allanol annibynnol gan archwilydd a benodir gan Archwilydd Cyffredinol Cymru ac mae'r adroddiad hwnnw wedi ei gynnwys yn yr adran hon.

Adran 6 - Datganiad Llywodraethu Blynnyddol

Mae hyn yn amlinellu dull gweithredu'r Cyngor wrth sicrhau ei fod yn cynnal system effeithiol o lywodraethu corfforaethol a rheolaeth fewnol.

Adran 7 - Geirfa

Mae'r adran hon yn cynnwys rhestr o rai o'r diffiniadau a fabwysiedir at ddiben cyfrifon a gwblheir yn unol â Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

ADRAN 1 - RHAGYMDRODD EGLURHAOL**1.1 ADOLYGIAD Y FLWYDDYN – GWARIANT REFENIW**

Bydd y Cyngor yn sefydlu cyllideb refeniw pob blwyddyn. Mae hon yn gyllideb ar gyfer y gwasanaethau y bydd yn eu darparu yn ystod y flwyddyn ac a fydd yn cael eu hariannu gan ddefnyddwyr gwasanaeth, Grantiau Llywodraeth Cymru a Threth y Cyngor a Threthdalwyr Busnes. Ar gyfer 2013/14, y gyllideb gros oedd £283m. Sefydlwyd a darparwyd targed cynlon o £3.1m yn 2013/14. Mae'r Cyngor wedi gwneud arbedion o bron i £13m yn y tair blynedd ddiwethaf ac mae'n debygol o wneud arbedion o dros £15m yn y tair blynedd nesaf.

Erbyn diwedd y flwyddyn, roedd y Cyngor wedi gwario £1.8m yn llai nag yr oedd wedi cyllidebu ar ei gyfer ar gyllidebau gwasanaethau a chorfforaethol, gan gynnwys gwneud cyfraniad o £300k wedi'i gyllidebu i falansau.

Balansau, Darpariaethau a Chronfeydd Wrth Gefn

Mae'r sefyllfa refeniw derfynol eleni wedi golygu ei bod yn bosibl i wneud cyfraniad net o £7.1m i gronfeydd wrth gefn yn y cyfrifon.

Balansau cyffredinol y Cyngor erbyn hyn yw £8.7m. Mae'n rhaid i'r Cyngor wneud yn siŵr ei fod yn cadw digon o arian yn y balansau hyn i fod yn siŵr y gall ymdrin ag unrhyw broblemau annisgwyl y bydd yn eu hwynebu. Mae manylion yr holl ddarpariaethau a chronfeydd wrth gefn wedi'u cynnwys yn y Nodiadau i'r Datganiad Cyfrifon.

Sut Rydym yn Rhoi Gwybod am ein Cyllideb

Bob mis, bydd adroddiad cyllideb yn cael ei gyflwyno i Gabinet y Cyngor (grŵp o 8 o Gynghorwyr sy'n gwneud nifer o benderfyniadau ar ran y Cyngor) sy'n esbonio sut y mae gwasanaethau yn gwario eu harian o'i gymharu â'u cyllideb. Ar ddiwedd y flwyddyn, bydd adroddiad terfynol (a elwir yn ganlyniad) yn dangos y sefyllfa diwedd blwyddyn.

Ond, mae'n rhaid i'r Cyngor gynhyrchu ei Ddatganiad Cyfrifon mewn modd sy'n diwallu gofynion rhoi gwybod ariannol y DU a rhyngwladol. Yn anffodus, mae'r gofynion hyn yn gymhleth iawn ac yn dechnegol eu natur. Mae hyn yn golygu bod angen nifer o addasiadau cyfrifo ar gyfer yr adroddiadau cyllideb arferol i sicrhau y gall y Cyngor gynhyrchu ei Gyfrifon. Mae'r tabl isod yn dangos y sefyllfa derfynol y rhoddwyd gwybod i'r Cynghorwyr amdani. Yn y Nodiadau ynglŷn â'r Cyfrifon mae esboniad o'r addasiadau a wnaed rhwng y sefyllfa refeniw terfynol y rhoddwyd gwybod amdani a'r symiau y rhoddwyd gwybod amdanynt yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r tabl isod yn dangos y sefyllfa refeniw terfynol y rhoddwyd gwybod amdani a'i chymeradwyo gan y Cabinet ym mis Mehefin 2014.

	Adroddiad Canlyniad Refeniw Terfynol £000
Cyllidebau Gwasanaeth a Chorfforaethol	
Gwella a Moderneiddio Busnes	1,682
Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd	1,356
Cyllid ac Asedau	5,871
Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol	19,960
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	2,498
Gwasanaethau Oedolion a Busnes	33,391
Gwasanaethau Plant a Theuluoedd	8,247
Tai a Datblygu Cymunedol	1,512
Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden	6,213
AD Strategol	892
TGCh/Trawsnewid Busnes	1,772
Cwsmeriaid a Chefnogaeth Addysg	2,003
Gwella Ysgolion a Chynhwysiant	4,775
Ysgolion	63,116
Corfforaethol	17,324
Cyfanswm Cyllidebau Gwasanaeth a Chorfforaethol	170,612
Arall	
Arian Cyfalaf/ Llog Buddsoddi	13,230
Lefiau	4,594
Cyfanswm Gwariant (ac eithrio CRT)	188,436
Llai Cyllid	(191,844)
Sefyllfa flynyddol	(3,408)
Cyfraniad wedi'i gyllidebu at falansau	300
Canlyniad Terfynol	(3,108)
Cyfraniad at Gronfeydd Wrth Gefn a Balansau Cyffredinol y Rhoddwyd Gwybod Amdanynt i'r Aelodau:	
Dyrannwyd fel a ganlyn:	
Balansau wedi'u Clustnodi - Gwasanaethau	955
Balansau Cyffredinol	25
Gwariant Cyfalaf i Arbed Cronfa	250
Cronfa'r Cynllun Corfforaethol	855
Balansau Ysgolion	1,023
Cyfanswm	3,108

1.2 ADOLYGIAD Y FLWYDDYN – GWARIANT CYFALAF

Bob blwyddyn bydd y Cyngor yn gwario arian ar eitemau fydd yn bodoli am gyfnod hir fel tir, adeiladau, ffyrdd, cerbydau ac offer. Bydd yr eitemau hyn yn cael eu galw yn asedau a bydd y Cyngor yn eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau am flynyddoedd i ddod. Bydd gwariant ar yr asedau hyn yn cael ei alw yn wariant cyfalaf.

Mae'r tabl isod yn dangos faint y gwnaeth y Cyngor ei wario ar ei asedau fesul bloc gwasanaeth yn 2013/14 a sut yr ariannwyd y gwariant:

Gwariant	£000
AD Strategol	2
Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd	1
Cyllid ac Asedau	1,147
Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol	9,833
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	3,130
Gwasanaethau Oedolion a Busnes	268
Tai a Datblygu Cymunedol	16,578
Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden	2,034
TGCh/Trawsnewid Busnes	781
Cefnogaeth Addysg a Chwsmeriaid	8,019
Addysg	210
Cyfanswm	42,003
Ariannu	£000
Grantiau	22,317
Benthyca â Chymorth	5,418
Benthyca Darbodus	10,428
Derbyniadau Cyfalaf	735
Gwariant Cyfalaf sy'n cael ei dalu o Gronfa'r Cyngor	3,105
Cyfanswm	42,003

Mae gwariant ar Brosiectau mawr yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

Prosiect	Disgrifiad	2013/14 £000
Y Rhyl	Gwaith atgyweirio amddiffynfeydd arfordirol	736
Datblygiad Harbwr y Rhyl	Gwaith ar y Bont Beicio/Cerddwyr, Unedau ar y Cei, Sgwâr Cyhoeddus a Wal y Cei	3,406
Corwen	Cynllun Lliniaru Llifogydd	1,880
Rhuthun	Llwybr Beiciau Dyffryn Clwyd, Rhewl-Rhuthun	293
Sir Ddinbych	Canolfan Rhagoriaeth Beicio Gogledd Cymru a Physgodfa Rhyl Cut	514
Llangollen	Llwybr Beicio Dyffryn Dyfrdwy	293
Llanelwy	Gwaith ar Bont Elwy	327
Ysgol y Llys, Prestatyn	Adnewyddu, Ailfodelu ac Estyniad	1,477
Ysgol Twm o'r Nant, Dinbych	Estyniad ac Adnewyddu'r Safle Presennol	699
Ysgol Dyffryn Iâl	Estyniad	578
Ysgol Maes Hyfryd (Bro Dyfrdwy)	Estyniad a Gwaith Adnewyddu	1,209
Y Rhyl	Ysgol Newydd	1,053
Y Rhyl	Adnewyddu'r Hen Ganolfan Ieuenctid ar gyfer Menter Dechrau'n Deg	211
Y Rhyl	Caffael/Dymchwel Eiddo a Gwaith Tir y Cyhoedd	6,315
Tai Cyngor	Gwelliannau Mawr	5,172
Tai Cyngor	Addasiadau i'r Anabl	364
Rhuthun	Ailddatblygu'r Canolfan Hamdden	1,137
Prestatyn	Adleoli'r llyfrgell	613

1.3 MATERION ERAILL

Pensiynau

Mae Cyngor Sir Ddinbych yn aelod o Gronfa Bensiwn Clwyd

Yn unol â'r gyfraith, mae'n rhaid i'r gronfa bensiwn gyfrifo faint o arian fyddai'n ddyledus ganddo pe bai pob aelod unigol â hawl i gael eu taliad pensiwn yn syth. Yna, bydd rhaid iddo gyfrifo faint o arian sydd ganddo mewn buddsoddiadau. Oherwydd y problemau gyda'r economi a'i effaith ar gyfrandaliadau a buddsoddiadau a'r ffaith bod pobl yn byw yn hirach yn gyffredinol, mae gan y gronfa bensiwn lai mewn buddsoddiadau na'r swm y byddai'n gorfod ei dalu allan mewn theori. Gelwir hyn yn ddiffyg. Er ei bod yn annhebygol iawn y bydd y Cyngor yn gorfod talu'r arian hwn, mae'n rhaid iddo ddangos y diffyg yn y cyfrifon. Mae'r nodiadau ynglŷn â'r cyfrifon yn dangos manylion pellach.

Cynllun Busnes Tai

Mae'r cyngor yn berchen ar tua 3,454 o dai cyngor – a elwir y stoc dai. Ers 2005, mae'r cyngor wedi buddsoddi bron i £60m i wella ei stoc dai a bydd yn cyflawni Safon Ansawdd Tai Cymru ym mis Awst 2014. Mae rhan o'r buddsoddiad hwn wedi bod drwy fenthycia ac mae gan y cyngor Gynllun Busnes Stoc Tai 30-mllynedd manwl sy'n helpu i sicrhau fod y buddsoddiad mewn tai y cyngor yn parhau i fod yn fforddiadwy ac yn gynaliadwy yn y tymor hir. Mae Cynllun Busnes y Stoc Tai yn cael ei adolygu'n rheolaidd a'i gymeradwyo'n ffurfiol gan gabinet y cyngor bob blwyddyn ac mae'n parhau i fod yn gryf yn ariannol.

Mae'n rhaid i'r cyngor gyfrifo am incwm a gwariant ar ei stoc dai ar wahân i weithgareddau eraill a gelwir hyn y Cyfrif Refeniw Tai (CRT). Mae bob Cyfrif Refeniw Tai yn Nghymru ar hyn o bryd yn rhan o system gymhorthdal cenedlaethol sy'n golygu bod incwm rhent dros ben yn gorfod cael ei dalu i Lywodraeth y DU. Cynigir y bydd system gymhorthdal y CRT yn cael ei ddiddymu ym mis Ebrill 2015 ac er nad yw'r manylion wedi cael eu cwblhau eto, mae'n debygol y bydd y canlyniadau ariannol ar ran y cyngor yn gadarnhaol. Bydd Cynllun Busnes Stoc Tai newydd yn cael ei ddatblygu yn ystod 2014/15 i baratoi ar gyfer y newidiadau arfaethedig.

Benthyca a Buddsoddiadau

Strategaeth y Cyngor yn 2013/14 oedd parhau i gadw balansau benthyca a buddsoddi mor isel â phosibl trwy ddefnyddio gweddill arian dros dro, ond cadw lefel arian sy'n ddigonol. Mae balansau buddsoddi yn cael eu monitro yn barhaus gyda'r nod o gynnal lefelau digonol i ddiwallu gofynion llif arian y Cyngor. Bu i'r Cyngor fenthyg £10m o'r newydd yn ystod y flwyddyn i gefnogi ei gynlluniau gwario cyfalaf ac i fanteisio ar gyfraddau benthyg ffafriol. Mae sefyllfa trysorlys y cyngor yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol gydol y flwyddyn. Dyled y Cyngor ar 31 Mawrth 2014 oedd £142m a'r balansau buddsoddi oedd £32.5m.

Polisiâu Cyfrifo a Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh)

Mae'r Polisiâu Cyfrifo wedi'u nodi yn llawn yn Nodyn 1 y cyfrifon. Dyma'r bedwaredd flwyddyn y mae cyfrifon y Cyngor wedi'u cynhyrchu i gydymffurfio â safonau rhyngwladol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol. Mae'r Cod wedi mabwysiadu'r newidiadau i IAS 19 – Buddiannau Gweithwyr, ac, o ganlyniad, mae gofyn i'r Cyngor mewid ei bolisi cyfrifo ar gyfer Buddiannau Gweithwyr. Mae'r newid wedi cyflwyno dosbarthiadau newydd o gydrannau costau buddiannau diffiniedig i'w cydnabod yn y cyfrifon a diffiniadau newydd o feini prawf cydnabod ar gyfer costau gwasanaeth a buddiannau terfynu cyflogaeth. Nid yw'r newid hwn yn cael effaith ar sefyllfa ariannol y Cyngor na'r fantolen, fodd bynnag, mae addasiadau wedi eu gwneud, sy'n gofyn am ailddatgan Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn 2012/13, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r nodiadau priodol i'r cyfrifon. Mae'r newidiadau hyn wedi eu nodi yn Nodyn 50 y Cyfrifon.

Swyddogaethau Statudol

Doedd dim newidiadau sylweddol i swyddogaethau statudol y Cyngor yn ystod 2013/14.

Digwyddiadau Tywydd Eithafol

Am yr ail flwyddyn yn olynol, mae'r Cyngor wedi gorfod delio â llifogydd sylweddol. Ym mis Rhagfyr 2013, dioddefodd rannau o'r Rhyl ddifrod sylweddol yn sgil llifogydd arfordirol. Cost delio'r â'r llifogydd oedd oddeutu £72k ond roedd angen gwaith cyfalaf sylweddol i drwsio a gwella'r isadeiledd a'r amddiffynfeydd arfordirol. Derbyniwyd oddeutu £1m gan Lywodraeth Cymru i gefnogi'r gwaith yma.

MMI

Daeth Cwmni Yswiriant Mutual Municipal Insurance Co. (MMI) i ben yn 1992. MMI oedd prif yswiriwr tua 95% o gynghorau lleol yn y DU, gan gynnwys awdurdodau oedd yn bodoli cyn Sir Ddinbych. Gan fod MMI yn gwmni oedd o dan berchnogaeth gilyddol aelodau ei awdurdod lleol, yr aelodau sy'n gyfrifol am yr ymrwymadau (hawlio) sy'n codi o ddigwyddiadau cyn 1992. Mae effaith hawliau yn parhau i godi, ynghyd â'r dirywiad yn yr enillion o fuddsoddiadau gan olygu bod y rhai sy'n gweinyddu materion MMI yn rhagamcanu efallai na fydd gan y cwmni ddigon o adnoddau i ariannu'r holl hawliau yn y dyfodol, gan olygu y bydd yn rhaid i'r aelodau blaenorol gyfrannu at y diffyg.

Mae darpariaeth wedi'i wneud yng nghyfrifon 2013/14 i gynnwys yr ymrwymiad a ragwelwyd fel y cynghorwyd gan y rhai sy'n gweinyddu materion MMI ond mae posibilrwydd y bydd yr ymrwymïadau yn cynyddu yn y dyfodol.

Y Cynllun Corfforaethol

Yn ystod 2012/13, ymrwymodd y Cyngor i gyflawni Cynllun Corfforaethol uchelgeisiol oedd yn bwriadu darparu buddsoddiad o dros £120m mewn ysgolion, cyfleusterau gofal cymdeithasol a ffyrdd dros y pump i saith mlynedd i ddod. Bydd ariannu allanol yn cyfrannu at gyfanswm cost buddsoddiad mewn ysgolion a ffyrdd ond mae'r Cynllun yn dibynnu ar adnoddau mewnol i ariannu benthyciad ac i ddarparu arian. Bydd buddsoddiad o'r fath yn helpu i wella gwasanaethau allweddol ond nid yw hyn heb risg ac felly mae mesurau wedi'u sefydlu i asesu darpariaeth a fforddiadwyedd y cynllun yn barhaus.

Yn 2013/14, datblygwyd prosiectau unigol o fewn y Cynllun Corfforaethol, gan gynnwys buddsoddiad mewn priffyrdd a phontydd ac ysgolion. Roedd y gwariant ar brosiectau'r Cynllun Corfforaethol yn £5.2m yn 2013/14 a rhagwelir y bydd yn £15.7m yn 2014/15.

Edrych i'r Dyfodol

Mae'n debygol y bydd setliadau cyllid y llywodraeth leol yn lleihau ymhellach yn y tair i bum mlynedd sydd i ddod felly bydd yn rhaid lleihau'r swm mae'r Cyngor yn ei wario bob blwyddyn yn unol â hynny. Bydd rhaid gwneud penderfyniadau anodd iawn i sicrhau bod y Cyngor yn parhau i ymdopi gyda'r arian sydd ar gael. Fel rhan o broses bennu cyllideb ddiwygiedig ar gyfer 2015/16 ac i'r dyfodol, bydd yr holl wasanaethau yn cael eu hadolygu er mwyn penderfynu sut y bydd gwasanaethau yn cael eu darparu yn y dyfodol. Mae Cynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor yn disgrifio'r broses hon mewn mwy o fanylder.

Paul McGrady

Prif Swyddog Cyllid/Pennaeth Cyllid ac Asedau

ADRAN 2 - DATGANIAD CYFRIFOLDEBAU

Cyfrifoldebau'r Cyngor Sir

Mae'n rhaid i'r Cyngor Sir:

- (i) wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y Prif Swyddog Cyllid yw'r unigolyn hwnnw;
- (ii) rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o'r adnoddau a diogelu ei asedau;
- (iii) cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon.

TYSTYSGRIF YR AWDURDOD

Rwy'n cymeradwyo Datganiad Cyfrifon Cyngor Sir Ddinbych.

Llofnod..... Dyddiad:.....

CADEIRYDD Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod yn unol â'r arferion priodol a nodwyd yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig ('y Cod').

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:

- (i) dewis polisiau cyfrifo addas a'u cymhwyso yn gyson;
- (ii) gwneud dyfarniadau a rhagamcanion sy'n rhesymol ac yn ddarbodus;
- (iii) cydymffurfio â Chod yr awdurdod lleol.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:

- (i) cadw cofnodion cyfrifo priodol a chyfredol;
- (ii) cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Tystysgrif: Prif Swyddog Cyllid

Rwy'n tystio bod y cyfrifon a gyflwynwyd yn rhoi trosolwg gwirioneddol a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir Ddinbych ar y dyddiad rhoi gwybod a'i incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2014.

Paul McGrady
Prif Swyddog Cyllid

Dyddiad

**ADRAN 3:
DATGANIADAU
ARIANNOL
A
NODIADAU
YNGLŶN Â'R
CYFRIFON
2013/14**

Cynnwys

Nodyn	Tudalen
Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn	15
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	17
Y Fantolen	19
Datganiad Llif Arian	22
Nodyn 1 Polisiau Cyfrifo	23
Nodyn 2 Safonau Cyfrifo sydd wedi'u Cyflwyno ond heb eu Mabwysiadu eto	41
Nodyn 3 Dyfarniad Beirniadol wrth Gymhwyso Polisiau Cyfrifo	42
Nodyn 4 Tybiaethau am y Dyfodol a Ffynonellau Eraill o Ansicrwydd	43
Amcangyfrif Mawr	
Nodyn 5 Eitemau o Incwm a Gwariant Materol	44
Nodyn 6 Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen	44
Nodyn 7 Addasiadau Rhwng y Sail Cyfrifo ar Sail Ariannu dan y Rheoliadau	44
Nodyn 8 Gwariant Gweithredu Arall	50
Nodyn 9 Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	50
Nodyn 10 Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	50
Nodyn 11 Treth y Cyngor	50
Nodyn 12 Trethi Annomestig Cenedlaethol (NNDR)	51
Nodyn 13 Eiddo, Peiriannau ac Offer	52
Nodyn 14 Eiddo Buddsoddi	57
Nodyn 15 Offerynnau Ariannol	58
Nodyn 16 Rhestrau Eiddo	61
Nodyn 17 Dyledwyr	62
Nodyn 18 Arian a Chywerthoedd Arian Parod	62
Nodyn 19 Asedau ar Werth	62
Nodyn 20 Credydwyr	63
Nodyn 21 Darpariaethau	63
Nodyn 22 Trosglwyddiadau i/o Gronfeydd wrth gefn a Glustnodwyd	65
Nodyn 23 Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio	68
Nodyn 24 Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio	70
Nodyn 25 Datganiad Llif Arian - Gweithgarwch Gweithredu	75
Nodyn 26 Datganiad Llif Arian - Gweithgareddau Buddsoddi	75
Nodyn 27 Datganiad Llif Arian - Gweithgareddau Ariannu	76
Nodyn 28 Symiau a Adroddwyd ar gyfer Penderfyniadau Dyrannu adnoddau	76
Nodyn 29 Gweithgareddau Masnachu	82
Nodyn 30 Gwasanaethau Asiantaeth	84
Nodyn 31 Cyllidebau wedi'u Cyfuno	84
Nodyn 32 Lwfansau Aelodau	86
Nodyn 33 Tâl Swyddogion	87
Nodyn 34 Costau Archwilio Allanol	91
Nodyn 35 Incwm Grant	92
Nodyn 36 Partïon Cysylltiedig	93
Nodyn 37 Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf	97
Nodyn 38 Prydlesau	98
Nodyn 39 Cynlluniau Ariannu Preifat a Chytundebau Tebyg	100
Nodyn 40 Cynlluniau Pensiwn y Rhoddir Cyfrif Amdanynt fel Cynlluniau	101
Cyfraniad Diffiniedig	
Nodyn 41 Cynlluniau Pensiwn Budd a Ddiffiniwyd	102
Nodyn 42 Rhwymedigaethau Amodol	109
Nodyn 43 Asedau Amodol	110

Nodyn 44 Natur a Maint y Risgiau sy'n Deillio o Offerynnau Ariannol	110
Nodyn 45 Cronfeydd Ymddiriedolaethau Addysg	113
Nodyn 46 Cronfa'r Degwm	113
Nodyn 47 Asedau Treftadaeth	114
Nodyn 48 Asedau Treftadaeth: Crynodeb Trafodion Pum Mlynedd	117
Nodyn 49 Asedau Treftadaeth: Gwybodaeth Bellach ar y Casgliad Amgueddfeydd	117
Nodyn 50 Polisi Cyfrifo a Newidiadau Eraill sy'n Ofynnol gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig	118

Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn yng ngwahanol gronfeydd wrth gefn sydd gan y Cyngor, wedi'u dadansoddi yn 'gronfeydd y gellir eu defnyddio' (h.y. y rhai sy'n cael eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethi lleol) a chronfeydd eraill. Mae'r llinell (Arian dros ben) neu Ddiffyg ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Cyngor, ac mae'r manylion wedi'u dangos yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sy'n berthnasol i Falans Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer pwrpasau sefydlu treth y cyngor a rhent. Mae'r Cynnydd/Lleihad Net cyn Trosglwyddo i'r llinell cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd yn dangos Balans Cronfa'r Cyngor statudol a'r Balans Cyfrif Refeniw Tai cyn unrhyw drosglwyddiadau dewisol i neu o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd gan y Cyngor.

		Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn			Cronfeydd Cyfalaf		Ailddatganiad		
	Nodyn	Ailddatganiad Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi £000	Ailddatganiad Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Ailddatganiad Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Ailddatganiad Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £000
Balans ar 31 Mawrth 2012		(9,158)	(30,505)	(871)	(1,594)	(4,935)	(47,063)	(267,923)	(314,986)
Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod 2012/13									
(Arian Dros Ben) neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	CI&E	(3,931)		16,300			12,369		12,369
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	CI&E							166,414	166,414
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(3,931)		16,300			12,369	166,414	178,783
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7	(765)		(16,438)	(1,203)	1,308	(17,098)	17,098	0
Cynnydd/Lleihad Net cyn Trosglwyddo i Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(4,696)		(138)	(1,203)	1,308	(4,729)	183,512	178,783
Trosglwyddiadau i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	22	4,056	(4,019)	(37)			0		0
Cynnydd/Lleihad yn 2012/13		(640)	(4,019)	(175)	(1,203)	1,308	(4,729)	183,512	178,783
Balans ar 31 Mawrth 2013		(9,798)	(34,524)	(1,046)	(2,797)	(3,627)	(51,792)	(84,411)	(136,203)

		Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn			Cronfeydd Cyfalaf				
	Nodyn	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniada u Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £000
Balans ar 31 Mawrth 2013		(9,798)	(34,524)	(1,046)	(2,797)	(3,577)*	(51,742)	(84,411)	(136,153)
Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod 2013/14									
(Arian Dros Ben) neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	CI&E	2,836		903			3,739		3,739
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	CI&E							(19,756)	(19,756)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		2,836		903			3,739	(19,756)	(16,017)
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7	(10,065)		(1,144)	341	593	(10,275)	10,275	
Cynnydd/Lleihad Net cyn Trosglwyddo i Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(7,229)		(241)	341	593	(6,535)	(9,481)	(16,017)
Trosglwyddiadau i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	22	7,111	(7,111)				0		
Cynnydd/Lleihad yn 2013/14		(118)	(7,111)	(241)	341	593	(6,536)	(9,481)	(16,017)
Balans ar 31 Mawrth 2014		(9,916)	(41,635)	(1,287)	(2,456)	(2,984)	(58,278)	(93,892)	(152,170)

*Mae balans agoriadol Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso wedi ei ddiwygio i eithrio grant Cynllun Troi Tai'n Gartrefi, a ddylai fod wedi ei drin fel asiantaeth.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r datganiad yn dangos y gost gyfrifeg yn ystod y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifeg a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant. Mae Awdurdodau yn codi trethi i dalu am wariant yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifeg. Mae'r sefyllfa trethiant wedi'i dangos yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn

Ailddatganiad 2012/13					2013/14		
Gwariant Gros £000	Incwm Gros £000	Gwariant Net £000		Nodyn	Gwariant Gros £000	Incwm Gros £000	Gwariant Net £000
12,651	(10,797)	1,854	Gwasanaethau Canolog i'r Cyhoedd		13,152	(1,669)	11,483
21,725	(7,302)	14,423	Gwasanaethau Diwylliannol a Pherthnasol		19,502	(7,838)	11,664
110,363	(24,268)	86,095	Gwasanaethau Plant ac Addysg		116,552	(24,475)	92,077
22,871	(10,753)	12,118	Gwasanaethau Amgylcheddol a Rheoleiddio		18,379	(9,146)	9,233
24,637	(15,692)	8,945	Gwasanaethau Priffyrdd a Chludiant		23,875	(11,223)	12,652
29,121	(11,956)	17,165	Tai Awdurdod Lleol (CRT)		14,461	(12,749)	1,712
38,543	(36,031)	2,512	Gwasanaethau Tai		39,788	(37,130)	2,658
53,295	(18,775)	34,520	Gofal Cymdeithasol Oedolion		53,685	(18,073)	35,612
6,772	(2,611)	4,161	Gwasanaethau Cynllunio		5,017	(2,139)	2,878
15,518	(7,226)	8,292	Craidd Corfforaethol a Democrataidd		20,041	(6,387)	13,654
211		211	Costau heb eu Dosbarthu		277	0	277
335,707	(145,411)	190,296	Cost y Gwasanaethau		324,729	(130,829)	193,900
14,593	(34)	14,559	Gwariant Gweithredu Arall	8	15,517	0	15,517
16,548	(566)	15,982	Incwm a Gwariant Buddsoddi ac Ariannu	9	19,680	(698)	18,982
	(208,468)	(208,468)	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	10		(224,660)	(224,660)
		12,369	(Arian dros Ben) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau*				3,739

Ailddatganiad 2012/13					2013/14		
Gwariant Gros £000	Incwm Gros £000	Gwariant Net £000		Nodyn	Gwariant Gros £000	Incwm Gros £000	Gwariant Net £000
		123,196	(Arian dros Ben) neu Ddiffyg ar adbrizio asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer	24			7,355
		4,112	Colledion amhariad ar asedau nad ydynt yn gyfredol sy'n berthnasol i'r Gronfa Adbrizio Wrth Gefn				2,955
		39,106	Ail-fesur atebolwydd budd net a ddiffiniwyd /(Ased)	41			(30,066)
		166,414	Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall				(19,756)
		178,783	Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				(16,017)

* Gellir dod o hyd i ddadansoddiad goddrychol o'r Incwm a'r Gwariant sydd wedi'u cynnwys yn yr (Arian Dros Ben) neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn Nodyn 28 Symiau y Rhoddwyd Gwybod Amdanynt ar gyfer Penderfyniadau Dyrannu Adnoddau.

Y Fantolen

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r dyledion sy'n cael eu cydnabod gan y Cyngor fel ag yr oeddent ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net y Cyngor (asedau llai dyledion) yn cael eu cydweddu â'r cronfeydd wrth gefn y mae'r Cyngor yn eu dal. Adroddir ynglŷn â chronfeydd wrth gefn mewn dau gategori. Mae'r categori cyntaf o gronfeydd wrth gefn yn gronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio, h.y. y cronfeydd wrth gefn hynny y gall yr awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gadw lefel ddoeth o gronfeydd wrth gefn ac ar unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (er enghraifft y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn na ellir ei defnyddio ond i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Mae'r ail gategori o gronfeydd wrth gefn yn rhai na all y Cyngor eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd wrth gefn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion sydd heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn), ble y deuai symiau ar gael i ddarparu gwasanaeth dim ond os gwerthir yr asedau; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a gaiff eu dangos yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail gyfrifo a'r sail gyllido o dan reoliadau' yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

31 Mawrth 2013 £000		Nodyn	31 Mawrth 2014 £000	31 Mawrth 2014 £000
137,732	<i>Anheddau Cyngor</i>		120,050	
180,672	<i>Tir ac Adeiladau Eraill</i>		189,210	
7,092	<i>Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer</i>		6,937	
97,515	<i>Isadeiledd</i>		106,422	
3,456	<i>Asedau Cymunedol</i>		4,120	
8,784	<i>Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd</i>		5,829	
1,810	<i>Asedau Dros Ben na chânt eu Dal i'w Gwerthu</i>		1,799	
437,061	Eiddo, Peiriannau ac Offer	13	434,367	
11,798	Asedau Treftadaeth	47	9,078	
12,633	Eiddo Buddsoddi	14	10,042	
7	Buddsoddiadau Hirdymor	15	7	
1,056	Dyledwyr Hirdymor	15	987	
462,555	ASEDAU HIRDYMOR			454,481
14	Buddsoddiadau Byrdymor	15	24,074	
554	Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu (<1bl)	19	1,121	
1,795	Rhestrau Eiddo	16	1,524	
33,777	Dyledwyr Byrdymor	17	23,714	
11,054	Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	18	8,836	
47,194	ASEDAU CYFREDOL			59,269
(3,046)	Benthyciadau Tymor Byr	15	(8,118)	
(24,409)	Credydwyr Byrdymor	20	(25,946)	
(1,258)	Darpariaethau	21	(3,258)	
(697)	Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw	35	(2,490)	
(1,765)	Grantiau Cyfalaf A Dderbyniwyd Ymlaen Llaw	35	(1,731)	
(31,175)	DYLEDION PRESENNOL			(41,543)

31 Mawrth 2013 £000		Nodyn	31 Mawrth 2014 £000	31 Mawrth 2014 £000
(9,772)	Credydwy'r Hirdymor	15	(9,684)	
(5,635)	Darpariaethau	21	(3,302)	
(130,762)	Benthyciadau Hirdymor	15	(134,090)	
(196,202)	Dyledion Hirdymor Eraill	24	(172,961)	
0	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw	35	0	
(342,371)	DYLEDION HIRDYMOR			(320,037)
136,203	ASEDAU NET			152,170
(9,798)	Cronfa'r Cyngor		(9,916)	
(34,524)	Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi	22	(41,635)	
(1,046)	Cyfrif Refeniw Tai		(1,287)	
(2,797)	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf		(2,456)	
(3,627)	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso		(2,984)	
(51,792)	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio	23		(58,278)
(76,304)	Y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn		(62,878)	
196,202	Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn	41	172,961	
(207,190)	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf		(206,756)	
(6)	Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig		(1)	
336	Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol		341	
2,551	Crynhof Byrdymor Cyfrif absenoldebau digolledol		2,441	
(84,411)	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio	24		(93,892)
(136,203)	CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN			(152,170)

Datganiad Llif Arian

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newid mewn arian parod a chywerthoedd arian parod y Cyngor yn ystod y cyfnod rhoi gwybod. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a chywerthoedd arian parod, drwy ddosbarthu llifoedd arian fel gweithgareddau gweithredol, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu'n ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Cyngor yn cael eu hariannu drwy drethiant ac incwm grant, neu gan bobl sy'n derbyn gwasanaethau a ddarperir gan yr awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi'n cynrychioli'r graddau y mae all-lifoedd arian parod wedi'u gwneud ar gyfer adnoddau sydd wedi'u bwriadu i gyfrannu at ddarpariaeth gwasanaeth y Cyngor yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n codi o weithgareddau ariannol yn ddefnyddiol i ragweld hawliau ar lifoedd arian y dyfodol drwy ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r Cyngor.

Ailddatganiad 2012/13 £000		Nodyn	2013/14 £000
12,369	Net (arian dros ben) neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau		3,739
(25,733)	Addasiadau i net (arian dros ben) neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer symudiadau nad yw'n arian parod		(28,877)
1,580	Addasiadau i eitemau a gynhwysir yn y net (arian dros ben) neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu		557
(11,784)	Llifoedd arian net gan Weithgareddau Gweithredol	25	(24,581)
2,632	Gweithgareddau Buddsoddi	26	37,632
1,973	Gweithgareddau Cyllido	27	(10,833)
(7,179)	(Cynnydd) neu leihad net mewn arian parod neu gywerthoedd arian parod		2,218
3,875	Arian parod neu drafodion sy'n gyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod rhoi gwybod		11,054
7,179	Cynnydd/(Lleihad) mewn arian parod		(2,218)
11,054	Arian parod neu gywerthoedd arian parod ar ddiwedd y cyfnod rhoi gwybod	18	8,836

Nodiadau Ynglŷn â'r Cyfrifon**1. Polisïau Cyfrifo****i. Egwyddorion Cyffredinol**

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion y Cyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2013/14 a'i sefyllfa diwedd blwyddyn o 31 Mawrth 2014. Mae gofyn i'r Cyngor baratoi Datganiad Cyfrifon Blyneddol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005, y mae'r Rheoliadau hynny'n gofyn iddynt gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifo priodol. Mae'r arferion hyn yn cynnwys 'Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013/14' (y Cod) yn bennaf, a gefnogir gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh).

Mae'r confensiwn cyfrifo a fabwysiadir yn y Datganiad Cyfrifon yn gost hanesyddol yn bennaf, wedi'i addasu gan ailbricio categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyffredol.

Mae'r Cyngor hefyd yn cydymffurfio â Chod Ymarfer Adroddiadau Gwasanaeth 2013/14 (SERCOP), sy'n sefydlu arferion priodol mewn perthynas ag adrodd cyson ynghylch arian islaw lefel y Datganiad Cyfrifon a phenderfynu ar gyfanswm cost y gwasanaethau.

Mae cyflwyniad y Cyngor o'r cyfrifon yn cydymffurfio â mabwysiadu Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh). Mae'r Prif Datganiadau yn cynnwys:

- Datganiad ynglŷn â'r Symudiad yn y Cronfeydd Wrth Gefn
- Y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
- Y Fantolen
- Datganiad Llif Arian

ii. Croniadau Incwm a Gwariant

Cyfrifir gweithgaredd ar gyfer y flwyddyn y caiff ei gynnal, nid pan wneir neu derbynnir taliadau arian parod. Yn benodol:

- Caiff ffioedd, taliadau a rhenti gan gwsmeriaid eu cyfrif fel incwm ar y dyddiad y mae'r Cyngor yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.
- Caiff cyflenwadau o nwyddau a gwasanaethau eu cofnodi fel gwariant pan gânt eu defnyddio. Lle ceir bwlch rhwng y dyddiad y derbynnir cyflenwadau a phryd y cânt eu defnyddio, cânt eu cario fel rhestr eiddo ar y Fantolen.
- Cyfrifir y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ar sail cyfradd log effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na llifoedd arian sydd wedi'u gosod neu eu penderfynu gan y contract.
- Lle cydnabyddir incwm a gwariant ond nad ydyw arian parod wedi'i dderbyn neu ei dalu, cofnodir y dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol ar y Fantolen. Lle

ceir amheuaeth y caiff dyledion eu setlo, ysgrifennir balans y dyledwyr i lawr a gwneir tâl i referniw am yr incwm na fydd yn cael ei gasglu o bosibl.

iii . Cyfalafu Costau Benthycu

Mae'r SAARh yn gofyn ar i gostau benthycu mewn perthynas ag asedau cymwys gael eu cyfalafu. O dan awdurdod y Cod, mae'r Cyngor wedi dewis polisi cyfrifo'r costau hyn fel traul.

iv. Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod

Caiff arian parod ei gynrychioli gan arian parod mewn llaw ac arian parod a gedwir mewn cyfrifon adnau sy'n ad-daladwy ar orchymyn. Mae cywerthoedd arian parod yn fuddsoddiadau hynod hylifol, byr dymor, sy'n hawdd eu cyfnewid am symiau hysbys o arian parod gyda risg ansylweddol o unrhyw newid yn eu gwerth. Mae hyn yn golygu bod 'Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod' yn cynnwys arian parod a gedwir mewn banc, cyfrifon adnau ar alw a chyfrifon galw mynediad uniongyrchol.

v. Codi taliadau ar Refeniw ar gyfer Asedau nad ydynt yn Gyfredol

Caiff gwasanaethau, gwasanaethau cefnogi a chyfrifon masnachu eu debydu â'r symiau canlynol i gofnodi'r gost o ddal asedau sefydlog yn ystod y flwyddyn:

- dibrisiad i'w briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol
- colledion ailbrisio a lleihad yng ngwerth asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes unrhyw enillion cronedig yn y Gronfa Adbrisio wrth gefn y gall y colledion gael eu dileu yn eu herbyn
- amorteiddio asedau sefydlog annirweddol i'w priodoli i'r gwasanaeth.

Nid oes gofyn i'r Cyngor godi treth y cyngor i ariannu dibrisiad, ailbrisiad a cholledion lleihad yn y gwerth neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae gofyn iddo roi cyfraniad ariannol o referniw tuag at leihad yn ei ofyniad benthycu cyffredinol sy'n gyfystyr â swm a gyfrifir ar sail darbodus a benderfynir gan y Cyngor yn unol â chanllaw statudol. Felly caiff dibrisiad, ailbrisiad a cholledion lleihad yn y gwerth neu amorteiddio eu disodli gan gyfraniad ym Malans Cronfa'r Cyngor (MRP) drwy drafodyn addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn, ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

vi. Buddiannau Gweithwyr

Buddiannau'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Yn ogystal â chyflogau a thâl, gall y buddiannau tymor byr i weithwyr gynnwys gwyliau blynyddol â thâl i weithwyr cyfredol. O ganlyniad, gwneir croniad ar gyfer cost hawliau gwyliau (neu unrhyw ffurf o absenoldeb, e.e. amser mewn llaw) a enillir gan weithwyr ond nid wedi'u cymryd cyn diwedd y flwyddyn, ac y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y croniad ar y cyfraddau cyflog a thâl cymwys yn y flwyddyn gyfrifo ganlynol, sef y cyfnod y gall y gweithiwr gymryd y budd. Caiff y croniad ei godi ar yr Arian dros Ben neu Ddiffyg yn Narpariaeth y Gwasanaethau, ond yna caiff

ei wrthdroi drwy'r Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd wrth gefn fel bod buddiannau gwyliau'n cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau'n digwydd.

Buddiannau Dod â Swydd i Ben

Mae buddiannau dod â swydd i ben yn symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y Cyngor i ddod â chyflogaeth swyddog i ben cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad gan y swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol, ac yn cael eu codi ar sail cronriad i'r llinell gwasanaeth addas yn unol â'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, yn gynt na phryd na chaiff yr awdurdod bellach dynnu'r cynigion buddion yn ôl neu bryd y bydd yr awdurdod yn cydnabod costau ailstrwythuro.

Lle bydd buddiannau dod â swydd i ben yn cynnwys codi pensiynau, mae darpariaethau statudol yn gofyn i falans Cronfa'r Cyngor gael ei godi gyda'r swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn neu bensiynwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol. Yn Natganiad Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn, mae angen dyraniadau i a gan y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn i gael gwared ar ddebydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddion pensiwn wrth ddod â swydd i ben, a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiynau a'r pensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy, ond heb eu talu, ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddiannau ar ôl cyflogaeth

Mae gweithwyr y Cyngor yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- Y Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan Bensiynau Athrawon Capita neu ar ran yr Adran Addysg (DfE).
- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint.

Darparodd y ddau gynllun fuddiannau wedi'u diffinio i aelodau (cyfandaliadau a phensiynau ymddeoliad), a enillwyd gan weithwyr sydd wedi gweithio i'r Cyngor.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau ar gyfer cynllun yr athrawon yn golygu na all y rhwymedigaeth i'r buddiannau hyn gael eu pennu ar y Cyngor fel arfer. Cyfrifir y cynllun felly fel pe bai'n gynllun cyfrannu wedi'i ddiffinio, ac nid yw'r Fantolen yn nodi unrhyw rhwymedigaeth i dalu'r buddiannau hyn yn y dyfodol. Caiff llinell y Gwasanaethau Plant ac Addysg yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ei chodi gyda chyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy i'r Pensiynau Athrawon yn y flwyddyn.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Caiff y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ei gyfrif fel cynllun buddiannau wedi'i ddiffinio:

- Mae rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Clwyd sydd i'w priodoli i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid drwy ddefnyddio'r dull uned wedi'i rhagamcanu – h.y. asesiad o daliadau'r dyfodol a wneir mewn perthynas â buddiannau ymddeol a enillir gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau cyfraddau

marwolaeth, cyfraddau trosiad gweithwyr ac ati, ac amcangyfrifon enillion wedi'u rhagamcanu ar gyfer gweithwyr cyfredol.

- Mae rhwymedigaethau yn cael disgownt i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt o 4.5%
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd sy'n cael eu priodoli i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen am eu pris teg:
 - gwarannau wedi'u dyfynnu – pris cynnig cyfredol
 - gwarannau heb eu dyfynnu - amcangyfrif proffesiynol
 - gwarannau unedol – pris cynnig cyfredol
 - eiddo – gwerth y farchnad.
- Caiff y newid yn rhwymedigaeth pensiynau net ei ddadansoddi i'r cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth yn cynnwys

- cost gwasanaeth cyfredol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillir eleni - wedi'i ddyrannu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau roedd y gweithwyr yn gweithio iddynt
- cost gwasanaeth yn y gorffennol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau yn codi o benderfyniadau'r flwyddyn hon y mae eu heffeithiau yn ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd blaenorol – wedi'i debydu i'r Arian Dros Ben neu'r Diffyg mewn Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Gostau Na Ddosbarthwyd.
- cost llog – y cynnydd disgwylidig yng ngwerth cyfredol y rhwymedigaethau yn ystod y flwyddyn wrth iddynt fod flwyddyn yn nes at gael eu talu - wedi'i debydu i'r Llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn unol â Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff hyn ei gyfrifo drwy gymhwyso'r gyfradd ostyngol a ddefnyddiwyd i fesur y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod - gan ystyried unrhyw newid yn y rhwymedigaeth net budd diffiniedig yn ystod y cyfnod o ganlyniad i gyfraniad a thalu buddion.

Ail-fesur yn cynnwys:

- Adenillion ar asedau cynlluniau - ac eithrio symiau a gynhwyswyd mewn llog net ar yr atebolrwydd buddiannau diffiniedig net - tâl i'r Gronfa Bensiynau fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall
- Enillion a cholledion actiwaraidd – newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd nad ydyw digwyddiadau wedi cyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwaraidd wedi diweddarau eu rhagdybiaethau - wedi'u codi i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall.
- cyfraniadau wedi'u talu i Gronfa Bensiwn Clwyd – arian parod wedi'i dalu fel cyfraniadau gweithiwr i'r gronfa bensiwn

Mewn perthynas â buddiannau ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn i Falans Cronfa'r Cyngor gael ei godi gyda'r swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn yn ystod y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn, mae hyn yn golygu bod dyraniadau i a gan y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn i gael gwared ar ddebydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddiannau ymddeol a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiynau ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy, ond heb eu talu, ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Bensiynau wrth Gefn, felly'n mesur yr effaith fuddiol ar Gronfa'r Cyngor sydd angen cyfrif am fuddiannau ymddeol ar sail llifoedd arian yn hytrach, na buddiannau a enillir gan weithwyr.

Buddiannau â Disgresiwn

Mae gan y Cyngor bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddiannau ymddeol yn ôl disgresiwn, mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Mae unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir iddynt godi o ganlyniad i roi dyfarniad i unrhyw aelod o staff (gan gynnwys athrawon), yn cael eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad, ac yn cael ei gyfrif drwy ddefnyddio'r un polisïau ag sy'n gymwys i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

vii Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod rhoi gwybod a'r dyddiad yr awdurdodir cyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:

- Y rhai hynny sy'n darparu tystiolaeth amodau a fodolodd ar ddiwedd y cyfnod rhoi gwybod – mae'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- Y rhai hynny sy'n dangos amodau a gododd ar ôl y cyfnod rhoi gwybod - nid yw'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith faterol, gwneir datgeliad yn nodiadau'r natur o ddigwyddiadau a'u heffaith ariannol fel y cawsant eu hamcangyfrif.

Nid yw digwyddiadau a gynhaliwyd ar ôl dyddiad awdurdodi'r cyhoeddiad yn cael eu hadlewyrchu yn y Datganiad Cyfrifon.

viii. Offerynnau Ariannol

Dyledion Ariannol

Cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol ar y Fantolen pan fo'r Cyngor yn rhan o ddarpariaethau contract offeryn ariannol, ac wedi'u mesur yn y lle cyntaf ar werth teg ac yn cael eu cario ar gost wedi'u hamorteiddio. Mae taliadau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi gan y gyfradd log effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd log effeithiol yw'r gyfradd sy'n union ddisgownt o'r taliadau arian parod amcangyfrifedig yn y dyfodol dros oes yr offeryn, i'r swm y cafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer yr holl fenthyciadau sydd gan y Cyngor, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm sy'n ad-daladwy (ynghyd â llog cronedig); a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy yn y flwyddyn yn ôl y cytundeb benthyciad.

Mae'r enillion a cholledion ar adbrynu neu setlo benthyciadau yn gynnar yn cael eu credydu a'u debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn adbrynu/setliad. Fodd bynnag, lle mae adbrynu'n digwydd fel rhan o ailstrwythuro'r portffolio benthyciadau sy'n cynnwys addasu neu gyfnewid offerynnau sy'n bodoli eisoes, mae'r premiwm neu'r disgownt yn cael ei dynnu neu ei ychwanegu yn ôl eu trefn o gost wedi'i amorteiddio y benthyciad newydd neu'n un wedi'i addasu, ac mae'r ysgrifennu i lawr i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael ei ledaenu dros oes y benthyciad drwy addasu'r gyfradd log effeithiol.

Lle mae premiymau neu ddisgowntiau wedi cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatáu i'r effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor gael ei ledaenu dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Cyngor bolisi o ledaenu'r enillion neu'r golled dros y tymor a oedd yn weddill ar y benthyciad yn erbyn y premiwm a oedd yn daladwy neu'r disgownt yn dderbyniadwy pan gafodd ei ad-dalu. Mae'r cysoniad o'r symiau a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gost net sy'n ofynnol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor yn cael ei reoli gan drosglwyddiad i neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiad o'r Symudiad yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Asedau Ariannol

Caiff asedau ariannol eu dosbarthu i ddau fath:

- benthyciadau a symiau derbyniadwy – asedau gyda thaliadau sy'n sefydlog neu wedi'u penderfynu, ond nad ydynt yn cael eu dyfynnu mewn marchnad weithredol
- asedion sy'n barod i'w gwerthu – asedau gyda phris wedi'i ddyfynnu ar y farchnad a/neu ddim gyda thaliadau sefydlog neu wedi'u penderfynu

Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy

Cydnabyddir benthyciadau a symiau derbyniadwy ar y Fantolen pan fo'r Cyngor yn rhan o ddarpariaethau contract offeryn ariannol, ac wedi'u mesur yn y lle cyntaf ar werth teg. Maent yn cael eu mesur wedyn ar eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r ased, wedi'i luosi gan y gyfradd log effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer yr holl fenthyciadau mae'r Cyngor wedi'i wneud, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm sy'n ddyledus ac yn dderbyniadwy (ynghyd â llog cronedig) a'r llog sydd wedi'i gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm a dderbynnir ar gyfer y flwyddyn yn y cytundeb benthyciad.

Pan amharwyd ar asedau oherwydd y tebygolrwydd sy'n codi o ddigwyddiad yn y gorffennol na fydd taliadau sy'n ddyledus o dan gytundeb yn cael eu gwneud, mae'r ased yn cael ei ysgrifennu i lawr a thâl yn cael ei godi ar y gwasanaeth perthnasol (ar

gyfer symiau derbyniadwy sy'n berthnasol i'r gwasanaeth hwnnw) neu'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hwn. Mae colled yr amhariad yn cael ei fesur fel y gwahaniaeth rhwng y swm cario a gwerth presennol y llif arian diwygiedig yn y dyfodol wedi'i ddisgowntio ar gyfradd log wreiddiol yr ased.

Mae unrhyw enillion neu golledion sy'n codi o ddatgydnabod yr ased yn cael ei gredydu neu ei ddebydu i linell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Benthyciad Meddal

Mae benthyciad meddal yn fenthyciad y mae'r Cyngor wedi'i roi i gorff allanol am gyfradd llog sy'n is na chyfradd y farchnad. Yn yr achos hwn, mae angen defnyddio cyfrifo benthyciad meddal. Fodd bynnag, os ystyrir bod maint y trafodyn yn de-minimis, nid oes angen defnyddio cyfrifo benthyciad meddal. Mae'r Cyngor wedi gosod y lefel de-minimis hon am £150k ar gyfer bob benthyciad unigol a roddir.

ix. Trosi Arian Tramor

Lle mae'r Cyngor yn ymrwymo i drafodyn mewn arian tramor, trosir y trafodyn i sterling ar y gyfradd gyfnewid sy'n berthnasol ar y dyddiad roedd y trafodyn yn effeithiol. Lle bydd symiau o arian tramor yn ddyledus ar ddiwedd blwyddyn, cânt eu hail-drosi ar y gyfradd gyfnewid ar 31 Mawrth. Mae unrhyw enillion neu golledion dilynol yn cael eu cydnabod yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

x. Grantiau Llywodraeth a Chyfraniadau

Os ydynt yn cael eu talu fel ernes, mewn rhandaliadau neu fel ôl-ddyledion, mae grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti a rhoddion yn cael eu cydnabod yn ddyledus i'r Cyngor pan mae sicrwydd rhesymol:

- y bydd y Cyngor yn cydymffurfio â'r amodau sydd wedi'u hatodi i'r taliadau
- y derbynir y grant neu'r cyfraniadau.

Nid yw'r symiau sy'n cael eu cydnabod yn ddyledus i'r Cyngor yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes y bydd amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni. Amodiad yw'r amodau sy'n nodi bod y manteision economaidd yn y dyfodol neu botensial gwasanaeth sydd wedi'u hymgorffori yn yr ased a gafwyd drwy ddefnyddio'r grant neu gyfraniad sy'n gorfod cael ei ddefnyddio gan y derbynnydd fel y nodir, neu bydd yn rhaid dychwelyd y buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth yn ôl i'r trosglwyddwr.

Mae arian a roddwyd fel blaendal fel grantiau a chyfraniadau lle nad yw'r amodau wedi'u bodloni yn cael eu cario yn y Fantolen fel credydwyd. Pan fo'r amodau wedi'u bodloni, mae'r grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell gwasanaeth berthnasol (grantiau refeniw a chyfraniadau y gellir eu priodoli), neu Drethiant ac Incwm Grant nad ydyw'n Benodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle mae grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Lle nad ydyw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei bostio i Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle bydd wedi'i gymhwyso, caiff ei bostio i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Trosglwyddir symiau yng Nghronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

xi. Asedau Treftadaeth

Asedau Treftadaeth Diriaethol ac Anniriaethol (disgrifir yn y crynodeb hwn o bolisiau cyfrifo sylweddol fel Asedau Treftadaeth)

Cedwir Asedau Treftadaeth y Cyngor mewn nifer o safleoedd. Mae gan Amgueddfa'r Rhyl (o fewn Llyfrgell y Rhyl), Carchar Rhuthun a Phlas Newydd gasgliadau parhaol. Mae'r ddau ddiwethaf yn benodol i safle, gan adrodd straeon am yr eiddo a'u preswylwyr, tra bod casgliad y Rhyl yn archwilio pob agwedd ar y dref a'i hamgylchedd. Mae arddangosfa Treftadaeth flynyddol yn cael ei chodi am fis yn Llyfrgell Dinbych. Mae ardal arddangos dros dro yn Amgueddfa'r Rhyl, a newidir bob chwarter, ac un yn Nantclwyd y Dre. Mae cofadail rhestredig, Castell Dinas Brân, hefyd yn Sir Ddinbych.

Cedwir casgliadau o Asedau Treftadaeth i gefnogi prif amcan amgueddfeydd y Cyngor h.y. gofalu am dreftadaeth Sir Ddinbych, ei gwneud yn hygyrch i bawb drwy ysbrydoli, dysgu a mwynhau.

Cydnabyddir Asedau Treftadaeth a'u mesur (gan gynnwys trin enillion a cholledion ailbrisio) yn unol â pholisiau cyfrifo'r Cyngor ar eiddo, cyfarpar ac offer. Fodd bynnag, mae rhai o'r rheolau mesur wedi'u llacio mewn perthynas ag Asedau Treftadaeth wrth i'r Cyngor ystyried y byddai cael prisiadau ar gyfer casgliadau yn cynnwys cost anghyfartal o'i gymharu â'r buddion a ddarperir i ddefnyddwyr datganiadau ariannol. Mae hyn oherwydd natur amrywiol yr asedau a gedwir a'r diffyg mewn gwerthoedd tebyg. Mae'r casgliadau'n gymharol sefydlog ac nid oes unrhyw gaffaeliadau diweddar neu roddion.

Mae'r holl waith gofalu am gasgliadau yn cydymffurfio â safonau Comisiynu Amgueddfeydd a Galerïau. Ystyrir oes asedau'r casgliadau yn amhenodol oherwydd gwaith ataliol a gynhaliwyd gan Wasanaeth Treftadaeth Sir Ddinbych, ac oherwydd natur yr eitemau dan sylw. Felly nid ydyw'n addas newid y dibrisiad.

Mae'r Cyngor yn cadw at ganllawiau Cymdeithas yr Amgueddfeydd ar waredu.

Gellir cael gwybodaeth bellach gan Bolisi Rheoli Casgliadau'r Gwasanaeth Treftadaeth 2008-2013.

xii. Asedau Anniriaethol

Caiff gwariant ar asedau nad ydynt yn ariannol nad ydynt â sylwedd ffisegol, ond yn cael eu nodi a'u rheoli gan y Cyngor (e.e. trwyddedau meddalwedd) ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd y dyfodol neu botensial gwasanaeth yn llifo o'r ased anniriaethol i'r Cyngor.

xiii. Cysylltiadau â Chwmnïau ac Endidau Eraill

Mae gan y Cyngor hwn ddiddordebau mewn sawl cwmni, fodd bynnag ni ystyrir unrhyw un o'r rhain yn faterol ac nid yw cyfrifo grŵp wedi'u paratoi. Dangosir manylion pellach yn y nodiadau i'r cyfrifon.

xiv. Rhestrau Eiddo

Caiff storfeydd y Gwasanaethau Amgylcheddol eu prisio am bris prynu cyfartalog. Cydnabyddir nad ydyw hyn yn cydymffurfio â'r Cod, sydd angen rhestrau eiddo i gael eu prisio ar raddfa is y gost a gwerth sylweddoladwy net. Mae hyn oherwydd y cyfyngiadau gyda'r feddalwedd gyfrifiadurol a ddefnyddir gan y storfeydd ac sy'n annhebygol o newid yn y tymor byr. Mae'r rhestr eiddo yng Ngofal Iechyd Cefndy yn cael ei phrisio ar bris y gost ddiweddaraf yn hytrach na'i hasesu rhwng y gost a gwerth sylweddoladwy net ac sydd felly'n gwyro o'r Cod. Mae hyn i adlewyrchu'r anwadlwydd gyda rhai o'r gwerthoedd nwyddau dan sylw, ac ystyrir ei fod yn ddull prisio rhesymol. Mae Storfa Offer y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi'i ddatblygu gyda'r GIG. I gydymffurfio gydag arfer cyffredinol ar gyfer offer o'r fath, caiff y rhestr eiddo ei thrin fel eitem refeniw.

Caiff pob Rhestr Eiddo arall ei chynnwys yn y Fantolen ar raddfa is y gost a gwerth sylweddoladwy.

xv. Eiddo Buddsoddi

Eiddo buddsoddi yw'r rhai hynny a ddefnyddir ar gyfer ennill rhent a/neu adbrisiant cyfalaf yn unig. Nid yw'n cwrdd â'r diffiniad os defnyddir yr eiddo mewn unrhyw ffordd i hwyluso darpariaeth gwasanaethau neu gynhyrchu nwyddau neu os yw ar gael i'w werthu.

Mesurir eiddo buddsoddi ar y dechrau ar sail cost ac yn ddiweddarach ar sail gwerth teg, yn seiliedig ar y swm y gellid cyfnewid yr ased rhwng partïon gwybodus hyd braich. Ni chaiff eiddo eu dibrisio ond fe'u hadbrisir yn flynyddol yn ôl amgylchiadau'r farchnad ar ddiwedd y flwyddyn. Mae unrhyw enillion neu golledion yn cael eu postio i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r un driniaeth yn berthnasol i enillion a cholledion ar waredu.

Mae rhent a dderbynnir mewn perthynas ag eiddo buddsoddi yn cael ei gredydu i'r llinell Incwm Ariannu a Buddsoddi ac yn arwain at gynnydd ym Malans Cronfa'r Cyngor. Fodd bynnag, nid yw'r trefniadau statudol yn caniatáu i enillion a cholledion ailbrisio a gwaredu gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor. Felly caiff enillion a cholledion eu gwrthdroi allan o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u postio i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf ac (ar gyfer unrhyw dderbyniadau gwerthiant dros £10,000), i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn.

xvi. Gweithrediadau a Reolir ar y Cyd ac Asedau a Reolir ar y Cyd

Gweithrediadau ar y cyd yw gweithgareddau yr ymgwymerir â nhw gan y Cyngor ar y cyd â mentwyr eraill, sy'n cynnwys defnyddio asedau ac adnoddau'r mentwyr, yn hytrach na sefydlu endid ar wahân. Mae'r Cyngor yn nodi yn ei Ddatganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y gwariant a'r incwm o weithgaredd unrhyw weithrediad o'r fath.

xvii. Prydlesau

Caiff prydlesau eu dosbarthu fel prydlesau cyllid, lle bydd telerau'r brydles yn trosglwyddo'n sylweddol pob risg a gwobr sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth yr eiddo, peiriannau neu offer gan y prydleswr i'r prydlesai. Caiff pob prydles arall ei dosbarthu fel prydles weithredu.

Pan fo prydles yn cynnwys tir ac adeiladu, caiff yr elfennau tir ac adeiladau eu hystyried ar wahân er mwyn eu dosbarthu.

Caiff trefniadau nad oes ganddynt statws cyfreithiol prydles ond sy'n cyfleu hawl i ddefnyddio ased yn gyfnewid am dâl eu cyfrif dan y polisi hwn pan fo cyflawni'r trefniant yn dibynnu ar ddefnyddio asedau penodol.

Y Cyngor fel PrydlesaiPrydlesau Ariannol

Caiff eiddo, peiriannau ac offer a gedwir dan brydlesau ariannol eu cydnabod ar y Fantolen ar ddechrau'r brydles ar eu gwerth teg a fesurir ar ddechrau'r brydles (neu werth presennol taliadau isafswm y brydles, os ydynt yn is). Caiff yr ased a gydnabyddir ei baru gan ddyled am y rhwymedigaeth i dalu'r prydleswr. Caiff costau uniongyrchol cychwynnol y Cyngor eu hychwanegu at swm cludo'r ased. Caiff premiymau a delir wrth ddechrau prydles eu rhoi wrth ysgrifennu i lawr dyled y brydles. Caiff rhenti amodol eu nodi fel treuliau yn y cyfnodau perthnasol.

Caiff taliadau prydlesau eu dosrannu rhwng:

- tâl am gaffael buddiant yn yr eiddo, peiriannau neu offer – fe'u rhoddir wrth ysgrifennu i lawr dyled y brydles, a
- tâl cyllid (caiff ei ddebydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr).

Caiff eiddo, peiriannau ac offer a gydnabyddir dan brydlesau ariannol eu cyfrif gan ddefnyddio'r polisiâu a ddefnyddir yn gyffredinol gydag asedau o'r fath, yn amodol ar godi tâl dibrisio dros gyfnod y brydles os yw hyn yn fyrrach nag oes ddefnyddiol a amcangyfrifir yr ased (lle nad yw perchnogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r Cyngor ar ddiwedd cyfnod y brydles).

Nid oes gofyn i'r Cyngor godi treth y cyngor i dalu dibrisiad neu ailbrisiad a cholledion lleihad yn y gwerth sy'n codi ar asedau ar brydles. Yn hytrach, gwneir cyfraniad doeth blynyddol o gyllid referniw tuag at y buddsoddiad cyfalaf tybiedig yn unol â gofynion statudol. Felly caiff dibrisiad, ailbrisiad a cholledion lleihad yn y gwerth eu disodli gan gyfraniad referniw ym Malans Cronfa'r Cyngor, drwy drafodyn addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn, ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Prydlesau Gweithredu

Caiff rhent a delir dan brydlesau gweithredu eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel cost y gwasanaethau sy'n manteisio ar ddefnyddio'r eiddo, peiriannau neu offer ar brydles.

Y Cyngor fel PrydleswrPrydlesau Ariannol

Pan fo'r Cyngor yn rhoi prydles ariannol dros eiddo neu beiriannau neu offer, caiff yr ased perthnasol ei ysgrifennu allan o'r Fantolen fel gwarediad. Ar ddechrau'r brydles, caiff swm cludo'r ased ar y Fantolen (p'un a yw'n Eiddo, Peiriannau neu Offer neu Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu) ei ddiddymu i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled wrth ei waredu. Caiff enilliad, sy'n cynrychioli buddsoddiad net y Cyngor yn y brydles, ei gredydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enilliad neu golled wrth waredu (h.y. wedi'i rwydo i ffwrdd yn erbyn gwerth cludo'r ased adeg ei waredu), wedi' baru gan ased prydles (dyledwr hirdymor) ar y Fantolen.

Caiff rhent prydlesau derbyniadwy eu dosrannu rhwng:

- tâl am gaffael buddiant yn yr eiddo, peiriannau neu offer - fe'u rhoddir wrth ysgrifennu i lawr dyled y brydles yn gynnwys unrhyw breimymau a dderbyniwyd, a
- incwm cyllid (caiff ei gredydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr).

Ni chaiff yr enilliad a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wrth ei waredu ei ganiatáu drwy statud i gynyddu Balans Cronfa'r Cyngor ac mae angen ei drin fel derbyniad cyfalaf. Pan fo premiwm wedi'i dderbyn, caiff ei bostio allan o Falans Cronfa'r Cyngor i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Pan gaiff y swm dyledus o ran ased y brydles ei setlo gan daliad rhent mewn blynnyddoedd ariannol y dyfodol, caiff ei bostio allan o Falans Cronfa'r Cyngor i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Pan dderbynnir rhent y dyfodol, defnyddir yr elfen ar gyfer y derbyniadau cyfalaf ar gyfer gwaredu'r ased i ysgrifennu i lawr dyledwr y brydles. Yn y cam hwn, caiff y derbyniadau cyfalaf gohiriedig eu trosglwyddo i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn.

Nid yw gwerth y gwarediadau sydd wedi'u diddymu yn dâl yn erbyn treth y cyngor, gan fod cost asedau anghyfredol yn cael eu talu'n llawn dan drefniadau ar wahân ar gyfer cyllido cyfalaf. Felly caiff symiau eu hadfeddu i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Prydlesau Gweithredu

Pan fo'r Cyngor yn rhoi prydles weithredu dros eiddo neu beiriant neu offer, caiff yr ased ei gadw yn y Fantolen. Caiff incwm rhentu ei gredydu i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

xviii. Refeniw Anghyfnwid*Cydnabod Refeniw o Draffodion Anghyfnwid*

Caiff asedau a refeniw sy'n codi o draffodion anghyfnwid eu cydnabod yn unol â gofynion IAS 20 Cyfrifo Grantiau'r Llywodraeth a Datgelu Cymorth y Llywodraeth, ar

wahân i pan gânt eu dehongli neu eu haddasu i gyd-fynd â'r sector cyhoeddus fel y cânt eu hegluro yn y Cod a/neu IPSAS 23, "Refeniw o Drafodion Digyfnawid (Trethi a Throsglwyddiadau)

Trafodion trethi

Caiff asedau a refeniw sy'n codi o drafodion trethi eu cydnabod yn y cyfnod y mae'r digwyddiad trethadwy'n digwydd, cyn belled â bod yr asedau yn bodloni diffiniad ased ac yn bodloni meini prawf ar gyfer cael eu cydnabod fel ased.

Trafodion anhrethadwy

Caiff asedau a refeniw sy'n codi o drafodion trosglwyddo eu cydnabod yn y cyfnod y bydd y trefniad trosglwyddo yn rhwymo. Ni chaiff gwasanaethau mewn nwyddau eu cydnabod.

Pan fo trosglwyddiad yn amodol ar amodau sy'n golygu bod angen dychwelyd yr adnoddau a drosglwyddwyd os na chânt eu bodloni, bydd yr awdurdod yn cydnabod dyled nes i'r amod gael ei fodloni.

Sail Mesur Dosbarthiadau Refeniw Mawr o Drafodion Anghyfnawid

Caiff refeniw trethu ei fesur ar werth enwol arian parod, a chywerthoedd arian parod.

Caiff asedau a refeniw a gydnabyddir o ganlyniad i drosglwyddiad eu mesur ar werth teg yr asedau a gydnabyddir ar ddyddiad y cydnabod:

- Caiff asedau ariannol eu mesur ar eu gwerth enwol oni bai bo gwerth amser arian yn berthnasol, a phryd hynny, defnyddir gwerth presennol, a gyfrifir gan ddefnyddio cyfradd ostyngol sy'n adlewyrchu'r risg cynhenid o gadw'r ased; a
- Caiff asedau anariannol eu mesur ar eu gwerth teg, a bennir drwy gyfeirio at werthoedd arsylladwy'r farchnad neu drwy arfarniad annibynnol gan aelod o'r proffesiwn prisio. Caiff symiau derbyniadwy eu cydnabod pan fo trefniant trosglwyddo sy'n rhwymo ar waith ond nad yw arian parod neu asedau eraill wedi'u derbyn.

xix. Gorbenion a Gwasanaethau Cymorth

Caiff costau gorbenion a gwasanaethau cymorth eu codi ar y rhai sy'n manteisio ar gyflenwad neu wasanaeth yn unol ag egwyddorion prisio *Cod Ymarfer Adrodd Gwasanaeth CIPFA 2013/14* (SERCOP). Caiff costau llawn gorbenion a gwasanaethau cymorth eu rhannu rhwng defnyddwyr mewn cyfrannedd â'r manteision a ddefnyddir gan sawl methodoleg gan gynnwys cofnodi amser, nifer yr eitemau a ddefnyddir ac ati. Yr unig gostau na chodir ar y gwasanaethau yw:

- Y Craidd Corfforaethol a Democrataidd – costau sy'n gysylltiedig â statws y Cyngor fel sefydliad amlswyddogaeth a democrataidd.
- Costau Heb Eu Dosbarthu – cost manteision dewisol a roddir i weithwyr sy'n ymddeol yn gynnwys a cholledion amhariad y gellir eu codi ar Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Mae'r ddau gategori cost hyn yn cael eu diffinio yn SERCOP a chânt eu cyfrif fel penawdau ar wahân yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, fel rhan o Wariant Net ar Wasanaethau Parhaus.

xx. Addasiadau Cyfnodau Blaenorol, Newidiadau mewn Polisiâu Cyfrifo ac Amcangyfrifon a Gwallau

Gall addasiadau cyfnodau blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifo neu i gywiro gwall materol. Caiff newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifo eu cyfrif yn y dyfodol, h.y. yn y blynyddoedd presennol a'r dyfodol y mae'r newid yn effeithio arnynt ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Ni wneir newidiadau i bolisiâu cyfrifo oni bai bo angen drwy arferion cyfrifo cywir neu pan fo'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Cyngor. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud yn ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi'i ddefnyddio bob amser.

Caiff gwallau materol yn ffigurau'r cyfnod blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

xxi. Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff asedau sydd â sylwedd ffisegol ac y'u cedwir i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol eu dosbarthu fel Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Cydnabyddiaeth

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer ei gyfalafu ar sail cronïadau, cyn belled â'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial y gwasanaeth yn y dyfodol sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Cyngor ac y gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Caiff gwariant sy'n cynnal potensial ased i ddarparu buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol ond nad yw'n ychwanegu ato (h.y. trwsio a chynnal a chadw) ei godi fel gwariant pan fydd yn digwydd.

Mesuriad

Caiff asedau eu mesur yn ôl cost i ddechrau, gan gynnwys:

- pris prynu
- unrhyw gostau a briodolir i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr angenrheidiol er mwyn gallu gweithredu yn y modd y mae'r rheolwyr yn ei fwriadu
- amcangyfrif cychwynnol costau datgymalu a symud yr eitem ac adfer y safle y mae wedi'i leoli arno.

Nid yw'r Cyngor yn cyfalafu costau benthycu a ddaw tra bo asedau yn cael eu hadeiladu.

Bennir bod cost asedau a gaffaelir ar wahân i'w prynu yn werth teg, oni bai nad oes sylwedd masnachol i'r caffaeliad (h.y. ni fydd yn arwain at amrywiad yn llif arian y Cyngor). Yn yr achos olaf, pan fo ased yn cael ei gaffael drwy gyfnewid, cost y caffaeliad yw swm cludo'r ased a roddir gan y Cyngor.

Yna caiff asedau eu cludo yn y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- isadeiledd, asedau cymunedol ac asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol dibrisiedig
- anheddau – gwerth teg, a bennir gan ddefnyddio sail gwerth defnydd presennol ar gyfer tai cymdeithasol
- pob ased arall – gwerth teg, a bennir fel y swm a delir am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol).

Pan nad oes tystiolaeth o'r farchnad o werth teg oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir costau amnewid dibrisiedig (CAD) fel amcangyfrif o werth teg.

Pan fo gan asedau nad ydynt yn eiddo, oes ddefnyddiol fyr neu werth isel (neu'r ddau), defnyddir sail cost hanesyddol dibrisiedig fel dirprwy ar gyfer gwerth teg.

Mae adbrisio dilynol o ran asedau anghyfredol wedi'u cynllunio fel rhan o asesiad parhaus er mwyn i bob ased gael ei adbrisio cyn pen pum mlynedd o'i brisiad blaenorol, er y bydd newidiadau materol i brisiad asedau yn cael eu haddasu yn y cyfnod dros dro wrth iddynt ddigwydd. Cafodd 20% o asedau'r Cyngor eu hadbrisio yn ystod 2013/14. Caiff cynnydd o ran prisiadau eu paru gan gredydau i'r Gronfa Adbrisio Wrth Gefn i gydnabod enillion na wireddwyd. Yn eithriadol, gellir credydu enillion i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fyddant yn codi o wrthdroi colled a godwyd ar wasanaeth o'r blaen.

Pan nodir lleihad o ran gwerth, cânt eu cyfrif drwy:

- pan fo balans enillion adbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn, caiff swm cludo'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- pan nad oes balans yn y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn neu pan fo balans annigonol, caiff swm cludo'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Adbrisio Wrth Gefn yn cynnwys enillion adbrisio a gydnabuwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad ei weithredu'n ffurfiol. Mae enillion a godwyd cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cyfuno yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Amhariad

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd y gallai amhariad fod ar ased. Pan fo arwyddion yn bodoli a phan amcangyfrifir bod unrhyw

wahaniaethau posibl yn faterol, caiff swm adferadwy'r ased ei amcangyfrif, a phan fo hyn yn llai na swm cludo'r ased, caiff swm amhariad ei gydnabod ar gyfer y diffyg.

Pan gaiff colledion amhariad eu nodi, cânt eu cyfrif drwy:

- pan fo balans enillion adbrisiu ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbrisiu Wrth Gefn, caiff swm cludo'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- pan nad oes balans yn y Gronfa Adbrisiu Wrth Gefn neu pan fo balans annigonol, caiff swm cludo'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan gaiff colled amhariad ei wrthdroi o ganlyniad, caiff y gwrthdroi ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer dibrisiad a fyddai wedi'i godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiad

Darperir ar gyfer dibrisiad ar bob ased Eiddo, Peiriannau ac Offer gan ddyraniad systematig eu symiau dibrisiadwy dros eu hoes ddefnyddiol. Gwneir eithriad ar gyfer asedau nad oes ganddynt oes ddefnyddiol feidraidd y gellir ei bennu (h.y. tir rhydd-ddaliad ac asedau cymunedol penodol) ac asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio eto (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Cyfrifir dibrisiad ar y sail ganlynol:

- anheddau ac adeiladau eraill - dyraniad llinell syth dros oes ddefnyddiol yr eiddo yn ôl amcangyfrif y prisiwr
- cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer – dull llinell syth
- isadeiledd – dyraniad llinell syth dros 40 mlynedd.

Pan fo gan ased Eiddo, Peiriant ac Offer gydrannau mawr sydd â chost sylweddol o ran cyfanswm cost yr eitem, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân.

Caiff enillion adbrisiu eu dibrisio hefyd, gyda swm sydd gyfwerth â'r gwahaniaethau rhwng dibrisiad gwerth presennol a godir ar asedau a'r dibrisiad a fyddai wedi'i godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Adbrisiu Wrth Gefn i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol a gânt eu Dal i'w Gwerthu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cludo ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy werthiant yn hytrach na thrwy ei ddefnyddio'n barhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased a gaiff ei Ddal i'w Werthu. Caiff yr ased ei ailbrisiu'n syth cyn eil ailddosbarthu ac yna caiff ei gario ar y swm isaf a gwerth teg llai costau gwerthu. Pan fo lleihad dilynol i werth teg llai costau gwerthu, caiff y golled ei phostio i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff enillion o ran gwerth teg eu cydnabod hyd at swm unrhyw golledion blaenorol yn unig a gydnabyddir yn y Gwarged neu Golled

ar Darpariaeth Gwasanaethau. Ni chaiff dibrisiad ei godi ar Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Os na fydd asedau yn bodloni'r meini prawf i gael eu dosbarthu'n Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu bellach, cânt eu hailddosbarthu'n asedau anghyfredol a'u prisio ar swm isaf eu swm cludo cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau a gânt eu dal i'w Gwerthu; cânt eu haddasu ar gyfer dibrisiad, amorteiddio neu adbriso a fyddai wedi'u cydnabod pe na baent wedi'u dosbarthu fel asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu, a'u swm adenilladwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

Ni chaiff asedau a gaiff eu gadael neu eu sgrapio eu hailddosbarthu fel Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Pan gaiff ased ei waredu neu ei ddatgomisiynu, caiff swm cludo'r ased ar y Fantolen (p'un a yw'n Eiddo, Peiriant, Offer neu'n Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu) ei diddymu i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled wrth ei waredu. Caiff derbyniadau o warediadau (os oes rhai), eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enilliad neu golled wrth waredu (h.y. wedi'i rwydo i ffwrdd yn erbyn gwerth cludo'r ased adeg ei waredu). Caiff unrhyw enillion adbriso a gronnir ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbynnir ar gyfer gwarediad mwy na £10,000 eu dosbarthu fel derbyniadau cyfalaf. Mae angen i dderbynebaw gael eu credydu i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir eu defnyddio, neu eu neilltuo i leihau angen sylfaenol y Cyngor i fenthycu (y Nawdd Cyfalaf Gofynnol). Caiff derbynebaw eu hadfeddu i'r Gronfa Wrth Gefn o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Nid yw gwerth y gwarediadau sydd wedi'u diddymu yn dâl yn erbyn treth y cyngor, gan fod cost asedau sefydlog yn cael ei dalu'n llawn dan drefniadau ar wahân ar gyfer cyllido cyfalaf. Caiff symiau eu hadfeddu i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

xxii. Menter Cyllid Preifat (PFI)

Mae contractau PFI yn gytundebau i dderbyn gwasanaethau lle mae'r cyfrifoldeb am ddarparu'r eiddo, peiriannau ac offer sydd eu hangen i ddarparu'r gwasanaethau yn trosglwyddo i gontractwr y PFI. Oherwydd y bernir bod y Cyngor yn rheoli'r gwasanaethau a ddarperir dan ei gynlluniau PFI, ac oherwydd y bydd perchnogaeth yr eiddo, peiriannau ac offer yn trosglwyddo i'r Cyngor ar ddiwedd y contractau am ddim tal ychwanegol, mae'r Cyngor yn cario'r asedau a ddefnyddir dan y contractau ar ei Fantolen fel rhan o Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Llofnodwyd contract PFI ar gyfer darparu llety swyddfa i'r Cyngor yn Rhuthun am 25 mlynedd yn 2002/03. Dechreuodd y gwasanaeth ym mis Mai 2004. Cydbwyswyd cydnabod yr asedau anghyfredol hyn trwy gydnabod atebolrwydd am symiau'n ddyledus i weithredwr y cynllun i dalu am yr asedau.

Mae'r asedau anghyfredol a gydnabyddir ar y Fantolen yn cael eu hailbrisio a'u dibrisio yn yr un dull ag eiddo, peiriannau ac offer y mae'r Cyngor yn berchennog arnynt.

Mae'r symiau sy'n daladwy i weithredwyr y PFI bob blwyddyn yn cael eu dadansoddi dan 5 pennawd:

- gwerth teg y gwasanaethau a gafwyd yn ystod y flwyddyn – debydwyd i'r gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
- tâl cyllid – tâl llog o 6.19% ar y ddyled sy'n ddyledus ar y Fantolen, caiff ei ddebydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
- rhent amodol – cynnydd yn y swm i'w dalu am yr eiddo sy'n codi yn ystod y contract, a ddebydir i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
- taliad tuag at ddyled – sy'n berthnasol i ysgrifennu i lawr dyled y Fantolen tuag at weithredwr y PFI (caiff proffil ysgrifennu i lawr ei gyfrifo gan ddefnyddio'r un egwyddorion ag ar gyfer prydles ariannol)
- costau disodli cylch oes - caiff cyfran o'r symiau taladwy ei phostio i'r Fantolen fel rhagdaliad ac yna caiff ei chydabod fel ychwanegiadau i Eiddo, Peiriannau ac Offer pan gaiff y gwaith perthnasol ei wneud.

xxiii. Darpariaethau, Dyledion Wrth Gefn ac Asedau Wrth Gefn

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Cyngor sydd, y mae'n fwy na thebyg, angen setliad trwy drosglwyddo buddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth, a phan ellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o'r swm y rhwymedigaeth honno.

Codir tâl am ddarpariaethau fel gwariant ar linell y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn y daw'r Cyngor yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, a chânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad mantolen y gwariant y mae angen ei wneud er mwyn setlo'r rhwymedigaeth, gan roi ystyriaeth i risgiau ac ansicrwydd perthnasol.

Pan wneir taliadau maes o law, fe'u codir o'r ddarpariaeth sydd eisoes yn y Fantolen. Caiff setliadau a amcangyfrifwyd eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol - pan ddaw'n llai na thebygol y bydd bellach angen trosglwyddo buddiannau economaidd (neu fod setliad is na'r hyn a ddisgwyld yn cael ei wneud), caiff y ddarpariaeth ei dychwelyd a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fo disgwyl i beth, neu'r cyfan, o'r taliad sydd ei angen i setlo darpariaeth gael ei adfer gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), dim ond pan fo'n bron yn sicr y caiff ad-daliad ei dderbyn os bydd y cyngor yn setlo'r rhwymedigaeth y caiff hyn ei gydnabod fel incwm i'r gwasanaeth perthnasol.

Darpariaeth ar gyfer Ôl-daliadau Cyflog yn deillio o Hawliadau am Dâl Anghyfartal

Mae'r Awdurdod wedi gwneud darpariaeth am gostau setlo achosion am ôl-dâl sy'n deillio o daliadau gwahaniaethol a wnaed cyn i'r Awdurdod weithredu ei strategaeth cyflogau cyfartal.

Dyledion Digwyddiadol

Mae dyled ddigwyddiadol yn digwydd pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Awdurdod na ellir cadarnhau ei bodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Mae dyledion digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau pan wneid darpariaeth fel arall ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Nid yw dyledion digwyddiadol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen ond yn cael eu datgelu mewn nodyn ynglŷn â'r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Mae ased digwyddiadol yn digwydd pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi ased bosibl i'r Awdurdod na ellir cadarnhau ei bodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod.

Nid yw asedau digwyddiadol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen ond yn cael eu datgelu mewn nodyn ynglŷn â'r cyfrifon pan fydd yn debygol y bydd mewnllif o fuddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth.

xxiv. Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r Cyngor yn neilltuo symiau penodol wrth gefn er dibenion polisïau yn y dyfodol neu ar gyfer treuliau annisgwyl. Caiff cronfeydd wrth gefn eu creu drwy ddosrannu symiau o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

xxv. Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud

Codir am wariant a wnaed yn ystod y flwyddyn y gellir ei wneud yn gyfalaf o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu asedau anghyfredol fel gwariant i gyfrif refeniw'r gwasanaeth perthnasol yn ystod y flwyddyn. Pan fo'r Cyngor wedi penderfynu cwrdd â chostau'r gwariant hwn o adnoddau cyfalaf presennol neu trwy fenthycu, yna bydd trosglwyddiad i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn gwrthdroi'r symiau y codwyd amdanynt yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn fel nad oed unrhyw effaith ar lefel treth y cyngor.

xxvi. TAW

Caiff TAW taladwy ei gynnwys fel gwariant dim ond cyhyd ac nad oes modd ei adfer gan Adran Refeniw a Thollau Ei Mawrhydi. Caiff TAW derbyniadwy ei eithrio o'r incwm.

xxvii. Cynllun Ymrwymiad i Leihau Carbon

Mae gofyn ar i'r awdurdod gymryd rhan yn y Cynllun Effeithlonrwydd Ynni Ymrwymiad i Leihau Carbon. 2013/14 yw blwyddyn olaf cam cyflwyno'r cynllun. Mae gofyn ar i'r awdurdod brynu ac ildio lwfansau, yn ôl-weithredol ar hyn o bryd, ar sail allyriadau h.y. y carbon deuocsid a gynhyrchir tra defnyddir ynni. Tra allyrrir carbon deuocsid (h.y. tra defnyddir ynni), mae dyled a gwariant yn cael eu cydnabod. Bydd y ddyled yn cael ei gollwng trwy ildio lwfansau. Caiff y ddyled ei mesur ar yr amcangyfrif gorau o'r gwariant y bydd ei angen i gwrdd â'r rhwymedigaeth, fel arfer ar werth cyfredol y farchnad gogyfer â nifer y lwfansau y mae eu hangen i gwrdd â'r ddyled ar y diwrnod adrodd. Mae defnydd Cyngor Sir Ddinbych ar hyn o bryd yn is na'r trothwy cymhwyster ac felly nid oes costau mewn perthynas â'r lwfans hwn yn y cyfrifon. Os bydd costau i'w talu, byddai'n cael ei gydnabod a'i adrodd arno yng Nghostau Net Gwasanaethau, ar ôl iddo gael ei ddosrannu i'r gwasanaethau ar sail eu defnydd o ynni.

2. Safonau Cyfrifo sydd wedi'u Cyflwyno ond heb eu Mabwysiadu eto

Mae Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2014/15 (Y Cod) wedi cyflwyno nifer o newidiadau i bolisiâu cyfrifeg. Bydd y newidiadau yn berthnasol o 1 Ebrill 2014.

- IFRS 10 Datganiadau Ariannol Cyfunol - Mae'r safon hon yn cyflwyno diffiniad newydd o reolaeth, a ddefnyddir i bennu pa endidau sy'n cael eu cyfuno at ddibenion cyfrifon grŵp.
- IFRS 11 Trefniadau ar y Cyd - Mae'r safon hon yn ymdrin â'r gyfrifeg ar gyfer 'trefniant ar y cyd', a ddiffinnir fel trefniant cytundebol y mae gan ddau neu fwy o bartïon reolaeth ar y cyd. Mae'r rhain yn cael eu dosbarthu fel naill ai menter ar y cyd neu ymgyrch ar y cyd.
- IFRS 12 Datgeliadau'n Ymwneud ag Endidau Eraill - Mae hon yn safon datgeliad cyfunol sydd angen amrywiaeth o ddatgeliadau am ddiddordebau endid mewn is-gwmnïau, trefniadau ar y cyd, cymdeithion ac 'endidau strwythur heb eu cyfuno.

Nid yw'r newidiadau uchod yn debygol o gael effaith sylweddol ar y Datganiad Cyfrifon gan nad yw buddiannau Cyngor Sir Ddinbych yn cael eu hystyried yn berthnasol mewn perthynas â graddfa gyffredinol gweithrediadau'r Cyngor.

- IAS 27 Datganiadau Ariannol ar wahân ac IAS 28 Buddsoddiadau mewn Cysylltiadau a Mentrau ar y Cyd - Mae'r datganiadau hyn wedi'u diwygio i gydymffurfio â'r newidiadau yn IFRS 10, IFRS 11 ac IFRS 12. O ystyried na fyddai unrhyw newid yn y datganiadau ariannol oherwydd y newidiadau i IFRS 10, IFRS 11 ac IFRS 12, ni fydd dim effaith o ganlyniad i newidiadau yn IAS 27 ac IAS 28.
- IAS 32 Cyflwyno Offerynnau Ariannol - Mae'r Cod yn cyfeirio at ganllawiau diwygiedig wrth wrthbwysio ased ariannol ac atebolrwydd ariannol. Mae'r enillion a'r colledion yn cael eu nodi ar wahân ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, felly nid oes angen unrhyw ddatgeliad pellach.
- IAS 1 Cyflwyniad o'r Datganiadau Ariannol - Mae'r newid yn egluro'r gofynion datgelu mewn perthynas a gwybodaeth gymharol y cyfnod blaenorol. Mae'r Datganiad Cyfrifon yn datgelu gwybodaeth gymharol yn llawn ar gyfer y cyfnod

blaenorol ac felly ni fydd y newidiadau hyn yn cael effaith sylweddol ar y Datganiad Cyfrifon.

3. Dyfarniadau Beirniadol wrth Gymhwyso Polisiâu Cyfrifo

Wrth gymhwyso'r polisiâu cyfrifo a amlinellir yn Nodyn 1, bu'n rhaid i'r Cyngor wneud rhai dyfarniadau ynglŷn â thrafodaethau cymhleth neu'r rheiny sy'n ymwneud ag ansicrwydd ynglŷn â digwyddiadau'r dyfodol. Y dyfarniadau beirniadol a wneir yn y Datganiad Cyfrifon yw:

- **Cynllun Ariannu Preifat** – Ystyrir bod y Cyngor yn rheoli'r gwasanaethau a ddarperir o dan drefniadau Cynlluniau Ariannu Preifat a hefyd ei fod yn rheoli gwerth gweddilliol yr ased ar ddiwedd y contract. Mae'r polisi cyfrifo ar gyfer y Cynllun Ariannu Preifat (Swyddfeydd Neuadd y Sir) a chontractau tebyg wedi cael ei gymhwyso i'r trefniadau hyn a chaiff yr asedau eu cydnabod fel Eiddo, Peiriannau ac Offer ym Mantolen y Cyngor. Mae'r nodyn 39 ynglŷn â'r cyfrifon yn rhoi manylion pellach.
- **Dosbarthiad Prydlesau** – Yn flaenorol mae'r Cyngor wedi cynnal dadansoddiad i ddosbarthu'r prydlesau y mae'n eu dal, fel prydlesai ac fel prydleswr, naill ai'n gweithredu neu'n ariannu prydlesau. Mae'r polisi cyfrifo ar gyfer prydlesau wedi cael ei gymhwyso i'r trefniadau hyn a chaiff asedau ychwanegol eu cydnabod fel Eiddo, Peiriannau ac Offer ym Mantolen y Cyngor. Gellir dod o hyd i fanylion pellach yn Nodyn 38 ynglŷn â'r Cyfrifon.
- **Prisio'r Stoc Tai** – Y sail prisio a gafodd ei fabwysiadu at ddibenion cyfrifo o dan Safon Cyfrifo Rhyngwladol 16 (Eiddo, Peiriannau ac Offer) yw Gwerth Teg ac ystyrir o dan God Ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth mai Gwerth Defnydd Presennol fel Tai Cymdeithasol yw hyn. Y fethodoleg prisio a gymhwyswyd yw'r Gwerth Meddiant Gwag Wedi'i Addasu (a adwaenir fel y Dull Goleufa).

Mae'r dull hwn yn ceisio gosod gwerth ar gyfer yr ased, yn seiliedig ar Werth Teg (gwerth y farchnad) gan gymryd fod 'meddiant gwag' o'r ased sydd yna'n cael ei amrywio i adlewyrchu defnydd yr ased fel tŷ cymdeithasol sydd eisoes â thenant. Egwyddorion gwaelodol y dull hwn yw:

- Caiff ased cynrychioladol ei defnyddio fel arfer fel sail i brisio set o asedau tebyg.
- Penderfynir ar Werth Teg yr ased (gwerth y farchnad) o dystiolaeth ynglŷn â gwerthiant eiddo cymharol. Mae hyn yn rhoi gwerth 'meddiant gwag'.
- Caiff elfen o ddisgownt ei roi ar werth y farchnad i adlewyrchu'r gwahaniaeth rhwng rhenti / arenillion y sector preifat a rhenti / arenillion y sector tai cymdeithasol. Bwriedir i hyn adlewyrchu'r llifioedd arian gwahaniaethol a fyddai'n digwydd rhwng y ddau fath o landlord o ystyried fod eisoes denant yn yr eiddo a bod unrhyw werth datblygol yn cael ei anwybyddu (fel y caiff parhad y defnydd presennol ei gymryd yn ganiataol o dan Gwerth Defnydd Presennol).

Mae'r Cyngor wedi ei fodloni fod y cyfrannau a ddefnyddir i gyfrifo'r gwerthoedd yn defnyddio'r Dull Goleufa yn rhesymol ac yn gyson â phrisiadau blaenorol. Ar

hyn o bryd nid oes canllawiau yng Nghymru sy'n diffinio'r cyfrannau o fewn y fethodoleg hon yn benodol, y mae rhai ohonynt yn dibynnu ar ddyfarniadau proffesiynol sy'n benodol i amgylchiadau lleol.

O ran y datganiadau ariannol, mae gan Dai Cyngor werth llyfr net o £120.050m fel ar 31 Mawrth 2014 (£137.732m ar 31 Mawrth 2013) yn unol â Nodyn 13 - *Eiddo, Peiriannau ac Offer*.

4. Tybiaethau a Wneir am y Dyfodol a Ffynonellau Eraill o Ansicrwydd Amcangyfrif Mawr

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn cynnwys rhai ffigyrau wedi'u hamcangyfrif sydd wedi eu seilio ar dybiaethau a wnaed gan y Cyngor ynglŷn â'r dyfodol neu sydd fel arall ag ansicrwydd yn perthyn iddynt. Amcangyfrifir trwy roi cyfrif o brofiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu'r balansau â sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol i'r tybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r eitemau a oedd ym Mantolen Y Cyngor ar 31 Mawrth 2014 y mae rhyw gymaint o risg y byddant yn addasu yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer

Dibrisir asedau yn ystod eu hoes ddefnyddiol sy'n ddibynnol ar dybiaethau ynglŷn â lefelau atgyweirio a chynnal a chadw a wneir yn y dyfodol mewn perthynas ag asedau unigol. Mae'r hinsawdd economaidd bresennol yn ei gwneud yn ansicr y bydd modd i'r Cyngor gynnal ei wariant presennol ar atgyweirio a chynnal a chadw, gan beri amheuaeth ynglŷn â hyd yr oes ddefnyddiol sydd wedi ei bennu i rai o'r asedau. Os cwtogir oes ddefnyddiol ased, mae'r dibrisiad yn cynyddu ac mae swm cario'r ased yn gostwng. Caiff eiddo, peiriannau ac offer eu hailbrisio yn ysbeidiol a'u profi'n flynyddol am ddangosyddion o amhariad. Mae angen dyfarniadau i wneud asesiad p'un ai bod dangosydd o amhariad neu beidio. Mae'r profiad amhariad yn cynnwys archwilio'r gwariant cyfalaf a wnaed yn ystod y flwyddyn ariannol i ganfod p'un ai i hynny arwain at gynnydd yng ngwerth ased neu at amharu â'r gwerth hwnnw. Cafodd cyngor ei roi i briswyr y cyngor. Os yw'r canlyniadau gwirioneddol yn wahanol i'r tybiaethau, bydd gwerth asedau Eiddo Peiriannau ac Offer wedi cael eu datgan yn rhy uchel neu'n rhy isel. Byddai hyn yn cael ei amrywio y tro nesaf y byddai'r asedau'n cael eu prisio.

Gwerth yr Eiddo, y Peiriannau a'r Offer a ddatgelir ar y Fantolen yw £434.367m a cheir rhagor o wybodaeth o fewn Nodyn 13.

Dyled Pensiwn

Mae'r amcangyfrif o'r ddyled net er mwyn talu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau yn ymwneud â chyfradd y disgownt a ddefnyddir, y gyfradd yr amcanestynir y bydd cyflogau'n cynyddu, newid mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwoldeb a'r adenillion disgwylidig ar asedau'r gronfa pensiynau. Defnyddir cwmni o actiwariaid ymgynghorol i ddarparu cyngor arbenigol i'r Cyngor ynglŷn â'r tybiaethau y dylid eu cymhwyso.

Gwerth y ddyled pensiwn a'r gronfa pensiynau wrth gefn gyfatebol sydd wedi ei datgelu ar y Fantolen yw £172.961m. Mae gwybodaeth fanwl wedi ei chynnwys o fewn Nodiadau 24, 40 a 41.

Croniad Buddiannau Gweithwyr

Cyfrifwyd cronriad buddiannau gweithwyr (gwyliau blynyddol ac amser hyblyg) ar sail sampl o weithwyr. Balans y Cyfrif Absenoldeb Cronnol fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2014 oedd £2.441m a manylir ynglŷn â hynny yn Nodyn 24.

Ôl-ddyledion

Cynhaliwyd adolygiad o ddyled sydd heb ei thalu a gwnaed lwfans ar gyfer dyledion ag amheuaeth yn eu cylch. Rhaid i unrhyw lwfans a wneir ar gyfer dyledion i'r dyfodol y mae amheuaeth yn eu cylch fod wedi eu seilio ar amcangyfrif. Mae'r lwfans a wnaed yn un doeth ond gan nad yw'r holl newidiadau i'r gyfundrefn les wedi'u gweithredu hyd yn hyn efallai y bydd angen adolygu'r lwfans y flwyddyn nesaf.

Mae'r cyngor yn gwneud darpariaeth gyffredinol ar gyfer drwgddyledion a darpariaethau penodol mewn perthynas â Threth y Cyngor (Nodyn 11), Trethi Annomestig Cenedlaethol (Nodyn 12) a Rhenti Tai (Nodyn 2 y Cyfrif Refeniw Tai)

5. Eitemau o Incwm a Gwariant Materol

Pan na ddatgelir eitemau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r nodiadau perthnasol, mae natur a swm yr eitemau materol yn ymddangos yn y nodyn hwn ynglŷn â'r cyfrifon. Nid oes eitemau o'r fath i adrodd yn eu cylch gogyfer â 2013/14.

6. Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Awdurdodwyd cyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon gan y Prif Swyddog Cyllid ym mis Medi 2014. Nid yw digwyddiadau sydd wedi digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol nac yn y nodiadau. Pan fo digwyddiadau a ddigwyddodd cyn y dyddiad hwn yn darparu gwybodaeth ynglŷn ag amodau a oedd mewn bodolaeth ar 31 Mawrth 2013, yna bydd y ffigyrau yn y datganiadau ariannol a'r rhai o fewn y nodiadau wedi cael ei hamrywio ym mhob ffordd yn faterol i adlewyrchu traweffaith yr wybodaeth hon.

Rhwng dyddiad y Fantolen a'r dyddiad adrodd nid oes unrhyw ddigwyddiadau materol wedi digwydd y mae angen eu datgelu.

7. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau

Mae'r nodyn hwn yn manylu ynglŷn â'r addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr y mae'n Cyngor yn eu cydnabod yn ystod y flwyddyn yn unol â'r arferion cyfrifeg priodol ynglŷn â'r adnoddau hynny sydd wedi eu pennu gan ddarpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod eu defnyddio i gwrdd â gwariant cyfalaf a refeniw.

Mae'r canlynol yn amlinellu disgrifiad o'r cronfeydd wrth gefn sy'n cael eu haddasu.

Balans Cronfa'r Cyngor

Cronfa'r Cyngor yw'r gronfa statudol y mae'n rhaid talu holl dderbyniadau'r awdurdod iddi ac y mae'n rhaid cwrdd â holl ddyledion yr awdurdod ohoni, ar wahân i'r graddau y bod rheolau statudol yn dweud yn wahanol. Gall y rheolau hyn hefyd nodi ym mha flwyddyn ariannol y dylai dyledion a thaliadau effeithio ar Falans Cronfa'r Cyngor, nad yw o anghenraid yn unol â'r arfer gyfrifeg briodol. Mae Balans Cronfa'r Cyngor felly'n crynhoi'r adnoddau y mae gan y Cyngor y grym statudol i'w gwario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiadau cyfalaf yn niwedd y flwyddyn ariannol. I awdurdodau tai, fodd bynnag, nid yw'r balans ar gael i'w gymhwyso i ariannu gwasanaethau'r Cyfrif Refeniw Tai.

Balans y Cyfrif Refeniw Tai

Mae Balans y Cyfrif Refeniw Tai yn adlewyrchu'r rhwymedigaeth statudol i gynnal cyfrif refeniw ar gyfer darpariaeth tai cyngor awdurdod lleol yn unol â Rhan VI Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989. Mae'n cynnwys balans yr incwm a'r gwariant fel sydd wedi ei ddiffinio gan Ddeddf 1989 sydd ar gael i ariannu gwariant mewn perthynas â swyddogaeth y Cyngor fel landlord.

Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf

Mae'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn yn dal enillion gwaredu tir ac asedau eraill, sydd wedi eu cyfyngu gan statud rhag cael ei defnyddio i wneud dim ar wahân i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i gael eu rhoi i'r naill ochr i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae balans y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w cymhwyso at y pwrpasau hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso

Mae Cronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r Cyngor wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer a fyddai fel arall yn ei gwneud yn ofynnol i ad-dalu'r arian sydd eto i'w gymhwyso i gwrdd â gwariant. Caiff y balans ei gyfyngu gan delerau grant o ran y gwariant cyfalaf y gellir ei gymhwyso yn ei erbyn ac/neu gan y flwyddyn ariannol y dylai hyn ddigwydd.

2013/14	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio				
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf					
Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	(18,606)	(3,390)			21,996
Colledion ailbrisio Eiddo, Peiriannau ac Offer	(6,303)	(2,483)			8,786
Symudiadau yng ngwerth teg Eiddo Buddsoddi	(2,551)				2,551
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau sydd wedi eu cymhwyso	17,175	2,400			(19,575)
Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud	(4,646)				4,646
Symiau'r asedau nad ydynt yn gyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(932)	(220)			1,152
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	7,732	1,524			(9,256)
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai	2,071	1,034			(3,105)
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso sydd wedi eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2,149			(2,149)	
Cymhwysiad grantiau i ariannu cyfalaf a drosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf				2,742	(2,742)

2013/14	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio				
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf: Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	337	220	(557)		
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu wariant cyfalaf presennol			903		(903)
Cyfraniad oddi wrth y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn tuag at gostau gweinyddol gwaredu asedau anghyfredol.					
Cyfraniad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu taliadau i gyd-gronfa derbyniadau cyfalaf y Llywodraeth					
Trosglwyddiad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn ar dderbyn arian parod			(5)		
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig: Trosglwyddiad enillion gwerthiannau gohiriedig a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					5
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol: Y swm sy'n gwahaniaethu rhwng costau ariannu y codir tâl amdanynt i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r costau ariannu y codir tâl amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.	(16)	11			5
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Gronfa Bensiynau: Gwrthdroad eitemau mewn perthynas â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	(21,216)	(606)			21,822
Cyfraniadau pensiwn cyflogwr yn daladwy yn y flwyddyn	14,636	361			(14,997)
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Absenoldeb Cronnol yn bennaf Y swm sy'n gwahaniaethu rhwng tâl swyddogion y codir amdanynt i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail gronnus, a'r tâl y codir amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.	105	5			(110)
Cyfanswm yr addasiadau	(10,065)	(1,144)	341	593	10,275

2012/13	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio				
	Ailddatganiad Balans Cronfa'r Cyngor £000	Ailddatganiad Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Ailddatganiad Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	(17,655)	(3,764)			21,419
Colledion ailbrisio Eiddo, Peiriannau ac Offer	(3,647)	(16,614)			20,261
Symudiadau yng ngwerth teg Eiddo Buddsoddi	(258)				258
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau sydd wedi eu cymhwyso	16,537	2,400			(18,937)
Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud	(5,406)				5,406
Symiau'r asedau nad ydynt yn gyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(1,458)	(75)			1,533
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	8,205	1,341			(9,546)
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai	2,082	331			(2,413)
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso sydd wedi eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,775			(1,775)	
Cymhwysiad grantiau i ariannu cyfalaf a drosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf				3,083	(3,083)

2012/13	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio				
	Ailddatganiad Balans Cronfa'r Cyngor £000	Ailddatganiad Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Ailddatganiad Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf: Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu wariant cyfalaf presennol Cyfraniad oddi wrth y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn tuag at gostau gweinyddol gwaredu asedau anghyfredol. Cyfraniad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu taliadau i gyd-gronfa derbyniadau cyfalaf y Llywodraeth Trosglwyddiad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn ar dderbyn arian parod	1,505	75	(1,580)		
			380		(380)
			(3)		
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig: Trosglwyddiad enillion gwerthiannau gohiriedig a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					3
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol: Y swm sy'n gwahaniaethu rhwng costau ariannu y codir tâl amdanynt i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r costau ariannu y codir tâl amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.	(16)	19			(3)
Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Gronfa Bensiynau: Gwrthdroad eitemau mewn perthynas â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr: Cyfraniadau pensiwn cyflogwr yn daladwy yn y flwyddyn	(17,430) 14,306	(506) 368			17,936 (14,674)
Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Absenoldeb Cronnol yn bennaf Y swm sy'n gwahaniaethu rhwng tâl swyddogion y codir amdanynt i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail gronnus, a'r tâl y codir amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.	695	(13)			(682)
Cyfanswm yr addasiadau	(765)	(16,438)	(1,203)	1,308	17,098

8. Gwariant Gweithredu Arall

2012/13 Ailddatganiad £000		2013/14 £000
8,154	Praesept yr Heddlu	8,478
4,569	Praesept Awdurdod yr Heddlu	4,594
1,454	Praeseptau Cyngor Cymuned	1,488
101	(Enillion)/colledion ar Asedau ar Werth a chael gwared ar asedau nad ydynt yn gyfredol	662
281	Costau Gweinyddu Pensiwn	295
14,559	Cyfanswm	15,517

9. Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi

2012/13 Ailddatganiad £000		2013/14 £000
9,047	Llog yn daladwy a thaliadau tebyg	9,071
7,153	Llog net ar y rhwymedigaeth net ddiffiniedig (ased)	7,878
(267)	Llog sy'n dderbyniadwy ac incwm tebyg	(293)
112	Incwm a gwariant mewn perthynas ag eiddo buddsoddi a newidiadau yn eu pris teg	2,308
(63)	Incwm buddsoddi arall	18
15,982	Cyfanswm	18,982

10. Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol

2012/13 £000		2013/14 £000
(50,643)	Incwm Treth y Cyngor	(51,946)
(26,467)	Cyfraddau annomestig	(29,052)
(112,604)	Grantiau llywodraeth heb eu neilltuo	(123,348)
(18,754)	Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	(20,314)
(208,468)	Cyfanswm	(224,660)

11. Treth y Cyngor

Mae incwm Treth y Cyngor yn deillio o newidiadau a godwyd yn unol â gwerth eiddo preswyl, sydd wedi'u dosbarthu yn naw band prisio, gan amcangyfrif gwerthoedd 1 Ebrill 2003 ar gyfer y diben penodol hwn. Cyfrifir taliadau drwy ystyried yr incwm sydd ei angen ar gyfer Cyngor Sir Ddinbych, pob Cyngor Cymuned a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd, a rhannu'r swm hwn gyda Sylfaen Treth y Cyngor. Sylfaen Treth y Cyngor yw cyfanswm yr eiddo ym mhob band sydd wedi'u haddasu i drosi'r rhif yn gyfwerth â Band D, a'i addasu ar gyfer disgowntiau. Y sylfaen dreth yw 38,000 yn 2013/14 (38,002 yn 2012/13).

Y swm sylfaenol (yn cynnwys praesept Cyngor Cymuned a phraesept Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd) ar gyfer eiddo Band D oedd £1,336.35 (£1,305.81

yn 2012/13) ac fe'i lluosogir gan y gyfran a fanylir ar gyfer y band penodol i roi'r swm unigol sy'n ddyledus.

Roedd biliau treth y cyngor yn seiliedig ar luosyddion bandiau A i I:

Band	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Lluosydd	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9
Nifer yr eiddo ar 31 Maw 14	3,982	7,162	14,190	7,671	5,311	3,546	1,945	301	169

Dadansoddiad o'r enillion net o Dreth y Cyngor:

2012/13 £000		2013/14 £000
50,643 (8,154) (490)	Treth y Cyngor sy'n gasgladwy Swm sy'n daladwy i Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru Darpariaeth am beidio â thalu Treth y Cyngor	51,946 (8,478) (193)
41,999	Enillion net o Dreth y Cyngor	43,275
40,412 1,454 133	Hollt Cyngor Sir Ddinbych: Cyngor Sir Ddinbych Cynghorau Cymuned Gostyngiad Cyfradd Annomestig Dewisol	41,642 1,488 145
41,999		43,275

12. Trethi Annomestig Cenedlaethol (NNDR)

Trefnir yr NNDR ar sail genedlaethol. Nododd Llywodraeth Cymru'r gyfradd o 46.4c yn 2013/14 (45.2c yn 2012/13) ac yn ddibynnol ar effeithiau trefniadau trawsnewidiol, mae busnesau lleol yn talu cyfraddau a gyfrifir drwy luosi eu gwerth ardrethol gyda'r swm hwnnw. Y Cyngor sy'n gyfrifol am gasglu cyfraddau sy'n ddyledus gan drethdalwyr yn ei ardal, ond yn talu'r enillion i'r gronfa NNDR a weinyddir gan Lywodraeth Cymru. Mae Llywodraeth Cymru'n ailddosbarthu'r symiau sy'n daladwy i awdurdodau lleol ar sail y swm penodol fesul pen o'r boblogaeth.

Roedd incwm yr NNDR (ar ôl gostyngiad a darpariaethau) o £20.722m ar gyfer 2013/14 (£18.817m ar gyfer 2012/13) yn seiliedig ar gyfanswm cyfradd ardrethol o £55.926m am y flwyddyn.

Dadansoddiad o'r enillion net o gyfraddau annomestig:

2012/13 £000		2013/14 £000
18,817	Trethi annomestig casgladwy	20,722
(206)	Cost lwfans Casglu	(206)
(284)	Darpariaeth ar gyfer Dyledion Drwg	(257)
0	Ad-daliadau o log	0
18,327	Talu i'r Gronfa Genedlaethol	20,259
26,467	Ailddosbarthu o'r Gronfa Genedlaethol	29,052

13. Eiddo, Peiriannau ac Offer

2013/14	Anhedda u Cyngor £000	Tir ac Adeilada u Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau , Dodrefn ac Offer £000	Asedau Isadeiledd £000	Asedau Cymuned ol £000	Asedau dros ben £000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd £000	Cyfansw m eiddo, peirianna u ac offer £000	Asedau PFI wedi'u cynnwys yn Eiddo, Peiriannau ac Offer £000
Cost neu Brisiad									
Ar 1 Ebrill 2013	163,636	221,430	19,490	126,870	3,537	1,856	10,917	547,736	4,321
Ychwanegiadau	6,196	15,981	2,822	9,647	694	4	2,013	37,357	0
Cynnydd/(gostyngiadau) adbrizio a gydnabyddir yn y Gronfa Adbrizio Wrth Gefn	(22,538)	9,649	0	0	0	0	0	(12,889)	0
Cynnydd/(gostyngiadau) adbrizio a gydnabyddir yn yr Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	(2,483)	(6,389)	0	0	0	0	(906)	(9,778)	0
Dadgydnabod - gwaredu	(220)	(654)	0	0	0	0	0	(854)	0
Dadgydnabod - arall	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Asedau a ail-ddosbarthwyd (i)/o Asedau ar Werth	0	(812)	0	0	0	0	(65)	(877)	0
Symudiadau eraill mewn cost neu brisio	0	140	0	3,855	0	0	(3,995)	0	0
Ar 31 Mawrth 2014	144,611	239,345	22,312	140,372	4,231	1,860	7,964	560,695	4,321

2013/14	Anheddau Cyngor £000	Tir ac Adeiladau Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer £000	Asedau Isadeiledd £000	Asedau Cymunedol £000	Asedau dros ben £000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd £000	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer £000	Asedau PFI wedi'u cynnwys yn Eiddo, Peiriannau ac Offer £000
Dibrisiad ac amhariad cronedig									
Ar 1 Ebrill 2013	(25,904)	(40,758)	(12,398)	(29,355)	(81)	(46)	(2,133)	(110,675)	(255)
Tâl dibrisiad	(3,161)	(5,389)	(2,572)	(2,975)	0	(15)	0	(14,112)	(58)
Dibrisiad yn cael ei ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn	7,105	2,115	0	0	0	0	0	9,220	0
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Colledion/(gwrthdroadau) amhariad a gydnabyddir yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn	(2,601)	(354)	0	0	0	0	0	(2,955)	0
Colledion/(gwrthdroadau) amhariad a gydnabyddir yn yr Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaethau Gwasanaethau	0	(5,771)	(405)	(1,620)	(30)	0	(2)	(7,828)	0
Dadgydnabod - gwaredu	0	22	0	0	0	0	0	22	0
Dadgydnabod - arall	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Symudiadau eraill mewn dibrisiad ac amhariad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2014	(24,561)	(50,135)	(15,375)	(33,950)	(111)	(61)	(2,135)	(126,328)	(313)

Gwerth Llyfr Net									
Ar 31 Mawrth 2014	120,050	189,210	6,937	106,422	4,120	1,799	5,829	434,367	4,008
Ar 31 Mawrth 2013	137,732	180,672	7,092	97,515	3,456	1,810	8,784	437,061	4,066

2012/13	Anheddau Cyngor £000	Tir ac Adeiladau Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer £000	Asedau Isadeiledd £000	Asedau Cymunedol £000	Asedau dros ben £000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd £000	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer £000	Asedau PFI wedi'u cynnwys yn Eiddo, Peiriannau ac Offer £000
Cost neu Brisiad									
Ar 1 Ebrill 2012	310,098	214,507	27,231	119,007	3,206	1,798	4,766	680,613	4,299
Ychwanegiadau	6,445	10,113	1,998	7,863	331	15	6,151	32,916	22
Cynnydd/(gostyngiadau) adbriso a gydnabyddir yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn	(136,218)	759	0	0	0	0	0	(135,459)	
Cynnydd/(gostyngiadau) adbriso a gydnabyddir yn yr Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth									
Gwasanaethau	(16,614)	(3,650)	0	0	0	0	0	(20,264)	
Dadgydnabod - gwaredu	(75)	0	0	0	0	0	0	(75)	
Dadgydnabod - arall	0	0	(9,739)	0	0	0	0	(9,739)	
Asedau a ail-ddosbarthwyd (i)/o									
Asedau ar Werth	0	(299)	0	0	0	0	0	(299)	
Symudiadau eraill mewn cost neu briso	0	0	0	0	0	43	0	43	
Ar 31 Mawrth 2013	163,636	221,430	19,490	126,870	3,537	1,856	10,917	547,736	4,321

Cyngor Sir Ddinbych

Datganiad Cyfrifon 2013/14

2012/13	Anhedda u Cyngor £000	Tir ac Adeilada u Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer £000	Asedau Isadeiledd £000	Asedau Cymunedol £000	Asedau dros ben £000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd £000	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer £000	Asedau PFI wedi'u cynnwys yn Eiddo, Peiriannau ac Offer £000
Dibrisiad ac amhariad cronedig									
Ar 1 Ebrill 2012	(24,087)	(37,645)	(19,197)	(25,117)	(34)	26	(1,207)	(107,261)	(175)
Tâl dibrisiad	(3,681)	(5,466)	(2,808)	(2,821)	0	(15)	0	(14,791)	(58)
Dibrisiad yn cael ei ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn	5,230	7,104	0	0	0	0	0	12,334	
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau Colledion/(gwrthdroadau)	0	0	0	0	0	0	0	0	
amhariad a gydnabyddir yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn Colledion/(gwrthdroadau)	(3,373)	(701)	0	0	0	(14)	0	(4,088)	
amhariad a gydnabyddir yn yr Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaethau Gwasanaethau	0	(4,050)	(132)	(1,417)	(47)	0	(926)	(6,572)	(22)
Dadgydnabod - gwaredu	7	0	0	0	0	0	0	7	
Dadgydnabod - arall	0	0	9,739	0	0	0	0	9,739	
Symudiadau eraill mewn dibrisiad ac amhariad.	0	0	0	0	0	(43)	0	(43)	
Ar 31 Mawrth 2013	(25,904)	(40,758)	(12,398)	(29,355)	(81)	(46)	(2,133)	(110,675)	(255)

Gwerth Llyfr Net									
Ar 31 Mawrth 2013	137,732	180,672	7,092	97,515	3,456	1,810	8,784	437,061	4,066
Ar 31 Mawrth 2012	286,011	176,862	8,034	93,890	3,172	1,824	3,559	573,352	4,124

Dibrisiad

Mae'r cyfraddau oes ddefnyddiol a dibrisio wedi'u defnyddio wrth gyfrifo dibrisiad:

- Anheddau Cyngor – 15-75 mlynedd
- Tir ac Adeiladau Eraill (gan gynnwys asedau treftadaeth) - 1-194 o flynyddoedd
- Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer – 3-10 mlynedd
- Isadeiledd – 40 mlynedd

Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac a Reolir

Mae tir ac adeiladau eraill yn cynnwys tir ar gyfer ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac a reolir.

Adolygiad Cofrestr Asedau

Fel rhan o ymarfer parhaus caiff gwerthoedd llyfr net sero eu hadolygu ac, os oes angen, eu tynnu o'r Gofrestr Asedau. Bydd hyn yn arwain at dynnu'r gwerthoedd llyfr gros a dibrisiad. Os yw hyn yn digwydd, caiff y gofrestr ei haddasu yn ystod y flwyddyn.

Ymrwymadau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2014, mae'r Cyngor wedi ymrwymo i nifer o gontractau ar gyfer adeiladu neu wella Eiddo, Peiriannau neu Offer yn 2014/15 a'r dyfodol, am gost wedi'i gyllidebu o £3.235m. Roedd ymrwymadau tebyg 31 Mawrth 2013 yn £14.871m. Y prif ymrwymadau yw:

<u>Prosiect</u>	Cyfanswm Taliadau Contractau yn y Dyfodol 2014/15 £000
Ysgol y Llys -Adnewyddu, Ailfodelu ac Estyniad	652
Ysgol Twm o'r Nant – Estyniad ac Ailfodelu'r Safle Presennol ,	766
Y Rhyl, Ysgol Newydd	259
Y Rhyl – Adnewyddu'r Hen Ganolfan Ieuenctid	54
Bee and Station, y Rhyl - Adnewyddu	109
Rhaglen Adnewyddu Tai	430
Datblygiad Harbwr y Rhyl	83
Cynllun Amddiffynfa Arfordirol Dwyrain y Rhyl	162
Cynllun Rheoli Llifogydd Corwen	379
Bwnd Lliniaru Llifogydd Rhuthun	78
Rhaglen Adnewyddu Tai Gorllewin y Rhyl – Gwaith Dymchwel	123
Cyfanswm	3,095

Adbriso

Fel rhan o'r rhaglen i adbriso'r holl asedau o fewn pum mlynedd i'w prisiad blaenorol, mae cyfran o'r eiddo rhydd-ddaliadol ac ar brydles, sy'n cynnwys portffolio eiddo'r Awdurdod, wedi'u prasio gan Mrs C Jones Black BSc (Anrh.) MRICS, ar y seiliau a nodir isod, yn unol â Datganiadau Prisiadau asedau a Nodiadau Canllaw Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig, ond nad oedd yr holl eiddo wedi'u harchwilio. Nid oedd hyn yn ymarferol nac wedi'i ystyried gan y prisiwr o fod yn hanfodol ar gyfer diben prasio. Cynhaliwyd archwiliadau rhwng Tachwedd 2013 a Mehefin 2014.

Cafodd eiddo a ystyriwyd gan yr Awdurdod yn weithredol eu prisio ar sail gwerth marchnad agored ar gyfer defnydd presennol, neu le nad oedd modd asesu oherwydd nad oedd marchnad ar gyfer yr ased, y gost ddisodli wedi'i dibrisio. Prisiwyd Asedau Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer, Isadeiledd ac asedau cymunedol, ar gost hanesyddol. Caiff anheddau Cyngor eu prisio ar y gwerth gyfredol mewn defnydd fel tai cymdeithasol.

Mae'r Datganiad canlynol yn dangos y cynnydd yn rhaglen dreigl y Cyngor ar gyfer adbrisio asedau sefydlog.

	Anheddau Cyngor £000	Tir ac Adeiladau Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer £000	Asedau dros ben £000	Cyfanswm £000
Cariwyd ar gost hanesyddol Prisiwyd ar werth deg ar:			6,937		6,937
31 Mawrth 2014	18,402	35,436			53,838
31 Mawrth 2013	30,567	35,690			66,257
31 Mawrth 2012	13,188	40,069		1,799	55,056
31 Mawrth 2011	29,654	22,157			51,811
31 Mawrth 2010	28,239	55,858			84,097
Cyfanswm y Gost neu Brisiad	120,050	189,210	6,937	1,799	317,996

Fel rhan o'r rhaglen treigl yn 2013/14 adolygwyd yr asedau canlynol:

Ffermydd Tenant
Trwyddedau Pori
Depos a Gweithdai
Cyfleusterau Hamdden
Amrywiol
Safleoedd Amwynder Dinesig
Toiledau
Asedau Treftadaeth

Tai Cyngor – Rhuthun a'r Ardal
Tai Cyngor – Rhuthun Wledig
Tai Cyngor – Llangollen a'r Ardal

Cynhelir Adolygiad Blynyddol o'r Eiddo Buddsoddi yn ogystal.

Yn dilyn adolygiad gan Prisio ac Ystadau, penderfynwyd nad oedd unrhyw amhariad yn 2013/14.

14. Eiddo Buddsoddi

Mae'r eitemau canlynol o incwm a gwariant wedi'u cyfrifo yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

	2013/14 £000	2012/13 £000
Incwm rhent o Eiddo Buddsoddi	(424)	(236)
Treuliau gweithredu uniongyrchol yn codi o Eiddo Buddsoddi	179	86
(Enillion)/colled net	(245)	(150)

Nid oes unrhyw gyfyngiad ar allu'r Cyngor i wireddu'r gwerth yn ei eiddo buddsoddi neu ar hawl y Cyngor i daliad yr incwm ac enillion y gwaredu. Nid oes gan y Cyngor unrhyw rwymedigaeth gytundebol i brynu, adeiladu neu ddatblygu eiddo buddsoddi, neu atgyweiriadau, cynnal a chadw neu wella. Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r symudiad yng ngwerth teg yr eiddo buddsoddi dros y flwyddyn:

	2013/14 £000	2012/13 £000
Balans ar ddechrau'r flwyddyn	12,633	12,925
Ychwanegiadau:		
• Gwariant dilynol	0	1
Gwaredu	(40)	(35)
Enillion/(colledion) net o addasiadau gwerth teg	(2,551)	(258)
Trosglwyddiadau:		
• i/o Restrau Eiddo	0	0
• i/o Eiddo, Peiriannau ac Offer	0	0
Balans ar ddiwedd y flwyddyn	10,042	12,633

15. Offerynnau Ariannol

Categoriâu o Offerynnau Ariannol

Caiff y categorïau o offerynnau ariannol eu cario yn y Fantolen:

Tymor Hir 31-Maw-13 £000	Cyfredol 31-Maw-13 £000		Tymor Hir 31-Maw-14 £000	Cyfredol 31-Maw-14 £000
		Buddsoddiadau		
7	14	Benthyciadau a symiau Derbyniadwy	7	24,074
7	14	Cyfanswm y buddsoddiadau	7	24,074
		Dyledwyr		
1,056	33,777	Benthyciadau a symiau Derbyniadwy	987	23,714
1,056	33,777	Cyfanswm y Dyledwyr	987	23,714
		Benthyciadau		
130,762	3,046	Dyledion ariannol ar gost wedi'i hamorteiddio	134,090	8,118
130,762	3,046	Cyfanswm y Benthyciadau	134,090	8,118
		Dyledion Hirdymor Eraill		
9,772	116	PFI a dyledion prydles ariannol	9,684	89
9,772	116	Cyfanswm Dyledion Hirdymor Eraill	9,684	89
		Credydwyr		
	24,409	Dyledion ariannol ar gost wedi'i hamorteiddio		25,946
0	24,409	Cyfanswm y Credydwyr		25,946

Mae'r benthyciad sy'n weddill yn y tabl uchod yn cynnwys benthyciad a dderbyniwyd o Gynllun Effeithlonrwydd Ynni Salix, sy'n rhaglen a ddarperir gan Lywodraeth Cymru mewn partneriaeth â Salix Finance a'r Ymddiriedolaeth Garbon i ddarparu benthyciadau di-log. Derbyniodd y Cyngor fenthyciad o £181k yn ystod 2011/12 a £15k yn ystod 2013/14 a'r balans ar y benthyciad hwn ar 31 Mawrth 2014 yw £121k.

Mae'r Cyngor hefyd yn aelod o Cyclescheme, sy'n fenter eithrio rhag talu treth Llywodraeth y DU, a gyflwynwyd i annog gweithwyr i feicio i'r gwaith, ac felly'n lleihau llygredd amgylcheddol. Mae'r Cyngor yn rhoi benthyciadau i weithwyr ar gyfer y diben hwn, a'r balans sy'n weddill ar 31 Mawrth 2014 yw £16k.

Nid yw'r Cyngor yn cyfrif y benthyciadau hyn yn fenthyciadau meddal, gan eu bod dan y lefel de-minimis.

Gwariant, Enillion a Cholledion Incwm

Mae enillion a cholledion a gydnabyddir yn y Cyfrif Incwm a Gwariant mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

Dyledion Ariannol 2012/13 £000	Asedau Ariannol 2012/13 £000		Dyledion Ariannol 2013/14 £000	Asedau Ariannol 2013/14 £000	Cyfanswm 2013/14 £000
9,047		Traul Llog Colledion dadgydnabod	9,071		9,071
9,047	0	Cyfanswm traul mewn Arian Dros Ben neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	9,071		9,071
	(267)	Incwm llog Enillion dadgydnabod		(293)	(293)
0	(267)	Cyfanswm incwm Arian Dros Ben neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau		(293)	(293)

Gwerthoedd Teg Asedau a Dyledion

Caiff asedau ariannol a dyledion ariannol y Cyngor eu cario yn y Fantolen ar y gost wedi'i hamorteiddio. Mae'r IFRS yn gofyn bod Gwerthoedd Teg yr asedau a'r dyledion hyn yn cael eu datgelu ar gyfer dibenion cymharu. Diffinnir gwerth teg fel y swm y gellir cyfnewid ased amdano, neu setliad dyled, rhwng partiön gwybodus, parod mewn gwerthiant hyd braich. Gwerth Teg offeryn ariannol wrth ei gydnabod am y tro cyntaf yw pris y trafodyn fel arfer. Roedd dyled y Cyngor oedd yn weddill 31 Mawrth 2013 a 31 Mawrth 2014 yn cynnwys benthyciadau o'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb) a Chynllun Effeithlonrwydd Ynni Salix. Mae'r PWLB wedi darparu symiau Gwerth Teg i'r Cyngor mewn perthynas â'i bortffolio dyledion. Mae'r PWLB wedi asesu'r Gwerthoedd Teg drwy gyfrifo'r symiau y byddai'r Cyngor yn gorfod eu talu i ddileu'r benthyciadau ar y dyddiad hwn.

Yn achos buddsoddiadau'r Cyngor, roedd bron pob un o'r rhain yn adneuo'n tymor gyda Banciau a Chymdeithasau Adeiladu. Roedd dyddiadau aeddfedu'r buddsoddiadau hyn

o fewn 12 mis i ddyddiad y Fantolen. Nid yw contractau'r adneuon tymor yn caniatáu adbryniant cynamserol. Nid oedd nam ar unrhyw un o'r buddsoddiadau (h.y. mewn risg o ddiffygdlu). Mae gwerthoedd teg ar gyfer buddsoddiadau felly wedi'u hasesu fel bod yr un peth â chario'r swm ar y Fantolen.

Mae Gwerth Teg yn fwy na'r swm cario oherwydd bod benthyciadau'r Cyngor yn rhedeg ar gyfraddau a oedd yn sefydlog ar y pryd y cawsant eu cymryd. Mae'r ymrwymiad hwn i dalu llog ar gyfraddau sy'n uwch na'r cyfraddau benthycia newydd cyfatebol ar ddyddiad y Fantolen yn golygu y byddai'r Cyngor yn gorfod talu mwy na'r swm cario os ydyw'n dewis ad-dalu ei fenthyciadau ar y dyddiad hwnnw.

Mae'r gwerthoedd teg a gyfrifir fel a ganlyn:

Swm Cario 31 Mawrth 2013 £000	Gwerthoedd Teg 31 Mawrth 2013 £000		Swm Cario 31 Mawrth 2014 £000	Gwerthoedd Teg 31 Mawrth 2014 £000
133,807	194,528	Dyledion Ariannol	142,208	191,641
9,772	9,772	Credydwy'r Hirdymor	9,684	9,684
143,579	204,300	Cyfanswm Dyledion Ariannol	151,892	201,325
21	21	Benthyciadau a Symiau		
1,056	1,056	Derbyniadwy	24,081	24,081
		Dyledwy'r Hirdymor	987	987
1,077	1,077	Cyfanswm Asedau Ariannol	25,068	25,068

16. Rhestrau Eiddo

31 Mawrth 2014 roedd y Cyngor yn dal rhestrau eiddo werth £1.524m (£1.795m 31 Mawrth 2013)

Mae rhestrau eiddo mwy sylweddol a gedwir gan y Gwasanaethau Amgylcheddol a Mentrau Cefndy wedi'u dadansoddi fel a ganlyn:

	Nwyddau Traul		Deunyddiau Cynnal		Nwyddau Gorfenedig		Gwaith ar y Gweill		Cyfanswm	
	2013/14 £000	2012/13 £000	2013/14 £000	2012/13 £000	2013/14 £000	2012/13 £000	2013/14 £000	2012/13 £000	2013/14 £000	2012/13 £000
Balans yn weddill ar ddechrau'r flwyddyn	376	517	373	378	443	408	227	221	1,419	1,524
Eitemau a brynwyd	2,557	3,004	479	759	0	35	0	6	3,036	3,804
Cydnabuwyd fel traul yn y flwyddyn	(2,609)	(3,145)	(593)	(764)	(197)	0	(137)	0	(3,536)	(3,909)
Balansau wedi'u dileu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gwrthdroi dileadau dros y blynyddoedd blaenorol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Balans yn weddill ar ddiwedd y flwyddyn	324	376	259	373	246	443	90	227	919	1,419

Mae'r tabl canlynol yn dangos gweddill balansau'r rhestrau eiddo:

31 Maw 2013 £000		31 Maw 2014 £000
	Rhestrau Eiddo	
46	Gwella a Moderneiddio Busnes	115
36	Gwasanaethau Oedolion a Busnes	41
218	Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol	338
76	Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden	78
0	Tai a Datblygu Cymunedol	33
376	Cyfanswm y rhestrau eiddo	605

17. Dyledwyr

	31 Mawrth 2014 £000	31 Mawrth 2013 £000
Cyrff llywodraeth ganolog	7,970	18,845
Awdurdodau Lleol eraill	7,696	5,254
Cyrff GIG	1,229	926
Corfforaethau cyhoeddus a chronfeydd masnachu	93	5
Endidau ac unigolion eraill	6,726	8,747
Cyfanswm	23,714	33,777

18. Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod

Mae balans arian parod a chywerthoedd arian parod yn cynnwys yr elfennau a ganlyn:

31 Mawrth 2013 £000		31 Mawrth 2014 £000
289	Arian sydd gan y Cyngor	340
(235)	Cyfrifon cyfredol banc	(4)
11,000	Arian sydd yn y cyfrif mynediad uniongyrchol	8,500
11,054	Cyfanswm Arian a Chywerthoedd Arian Parod	8,836

19. Asedau i'w Gwerthu

	Cyfredol	
	2013/14 £000	2012/13 £000
Balans yn weddill ar ddechrau'r flwyddyn	554	1,754
Asedau sydd wedi'u neilltuo fel rhai sydd i'w gwerthu		
• Eiddo, Peiriannau ac Offer	812	299
• Arall	65	0
Colledion Adbrisio	(60)	(135)
Enillion Adbrisio	30	59
Asedau a werthwyd	(280)	(1,423)
Balans yn weddill ar ddiwedd y flwyddyn	1,121	554

20. Credydwyr

	31 Mawrth 2014 £000	31 Mawrth 2013 £000
Cyrff llywodraeth ganolog	(4,143)	(2,398)
Awdurdodau Lleol eraill	(2,079)	(2,772)
Cyrff GIG	(412)	(311)
Corfforaethau cyhoeddus a chronfeydd masnachu	(65)	(63)
Endidau ac unigolion eraill	(19,247)	(18,865)
Cyfanswm	(25,946)	(24,409)

21. Darpariaethau

	Cronfa Yswiriant £000	Hawliadau Cyflog Cyfartal/ôl-dâl £000	Darpariaethau eraill £000	Cyfanswm £000
Balansau ar 1 Ebrill 2013	(1,298)	(2,078)	(966)	(4,342)
Darpariaeth ychwanegol a wnaed yn 2013/14	(432)	(221)	(206)	(859)
Symiau a ddefnyddiwyd yn 2013/14	645	199	197	1,041
Symiau na ddefnyddiwyd a wyrdrowyd yn 2013/14	41	0	0	41
Balans ar 31 Mawrth 2014	(1,044)	(2,100)	(975)	(4,119)

Hefyd wedi'i gynnwys yn y ffigurau Darpariaethau ar y Fantolen mae'r Ddarpariaeth Absenoldebau Cronedig o £2,441k. Mae hyn yn ymwneud â'r ddarpariaeth sydd ei hangen ar gyfer y buddion y mae gweithwyr wedi'u cronni ond sydd heb eu cymryd ar ddyddiad y Fantolen. Oherwydd bod hwn yn ddarpariaeth dybiannol ac na ellir cydnabod symudiadau hwn yn y cyfrif refeniw, mae'r balansau wedi'u heithrio o'r tabl uchod.

Cronfa Yswiriant

Sefydlwyd y gronfa yswiriant fewnol i ariannu rhagamcan cost setlo risgiau yswiriedig.

Ar 31 Mawrth 2014, mae darpariaeth o £1.044m wedi'i neilltuo ar gyfer rhagamcan cost llawn talu atebolrwydd yswiriant.

Mae'r holl hawliau iawndal yn ddi-nod yn unigol ac yn ymwneud ag anafiadau personol neu ddifrod i eiddo lle mae'r bai honedig ar yr Awdurdod (e.e. heb drwsio, heb gyflawni dyletswydd). Darperir ar gyfer yr hawliau lle mae'n debygol y bydd rhaid i'r Awdurdod dalu yn seiliedig ar brofiad y gorffennol o setlo hawliau.

Rydym yn disgwyl talu £707k yn y ddeuddeg mis nesaf, a thalu'r gweddill, sef £337k yn yr un i bum mlynedd nesaf. Gall yr Awdurdod gael ad-daliad gan ei yswirwyr ond nes y bydd hawliau yn cael eu setlo, ni fydd incwm yn cael ei gydnabod oherwydd y bydd yr yswirwyr yn ad-dalu symiau ar ôl y £10k cyntaf yn unig.

Hawliadau Cyflog Cyfartal/Ôl-dâl

Dyma gronfa i dalu am unrhyw atebolrwydd posibl a all godi.

Darpariaethau eraill

Mae'r darpariaethau eraill i gyd yn ddi-nod yn unigol. Maent yn cynnwys y canlynol:

Pensiwn Gwasanaeth Tân

Balansau blaenorol yr Awdurdod Tân a ddosbarthwyd yn dilyn trosglwyddo atebolrwydd pensiwn Ymladdwyr Tân i gronfa ganolog. Bydd y gefnogaeth flynyddol gan Lywodraeth Cymru yn llai na lefel y trethi i'r dyfodol yn y pen draw, ac felly bydd angen defnyddio'r ddarpariaeth hon.

Iechyd a Diogelwch:

Dyma gronfa a ddefnyddiwyd i fynd i'r afael â materion Iechyd a Diogelwch fel y Rhybudd Gwella diweddar gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch.

Datblygiadau Meddalwedd Ariannol

Dyma gronfa sydd wedi datblygu dros nifer o flynyddoedd o gynilon a gynlluniwyd. Bydd y gronfa yn cael ei defnyddio i foderneiddio Systemau Ariannol yr Awdurdod.

Atebolrwydd Cynnyrch

Dyma gronfa a sefydlwyd i ddiwallu'r costau sy'n gysylltiedig â galw cynnyrch yn ôl.

Darpariaeth Diwygiadau Lles

Dyma gronfa a sefydlwyd i dalu costau ychwanegol o ganlyniad i effaith y Diwygiadau Lles, gan arwain at newidiadau mewn Budd-dal Tai a Threth y Cyngor.

22. Trosglwyddiadau i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r symiau a neilltuwyd o Gronfa'r Cyngor a balansau'r Cyfrif Refeniw Tai mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu arian ar gyfer cynlluniau gwariant i'r dyfodol a'r symiau a ddaeth o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddiwallu gwariant Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai yn 2013/14.

	Balans ar 1 Ebrill 2012 £000	Trosglwyddo allan 2012/13 £000	Trosglwyddo i mewn 2012/13 £000	Balans ar 31 Mawrth 2013 £000	Trosglwydd o allan 2013/14 £000	Trosglwyddo i mewn 2013/14 £000	Balans ar 31 Mawrth 2014 £000
Cronfa'r Cyngor:							
Balansau gan ysgolion dan gynllun dirprwyo (i)	(1,801)	592	(1,661)	(2,870)	401	(1,423)	(3,892)
Cynlluniau Cyfalaf	(1,256)	2,485	(1,525)	(296)	713	(1,321)	(904)
Grant Menter Cyllid Preifat (ii)	(3,732)	0	(169)	(3,901)	0	(573)	(4,474)
Gwasanaethau Amgylcheddol	(129)	129	(108)	(108)	0	0	(108)
Cronfa Ymddeoliad Cynnar – Ysgolion	(716)	0	0	(716)	558	0	(158)
Moderneiddio Addysg	(353)	415	(62)	0	0	(99)	(99)
Cronfeydd Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden	(253)	3	0	(250)	141	(141)	(250)
Cronfa Yswiriant	(382)	355	(540)	(567)	0	(183)	(750)
Cronfa Wrth Gefn Digwyddiadau Mawr	(188)	0	(21)	(209)	113	(21)	(117)
Gofynion Deddf Cynllunio Gwlad a Thref (a. 106)	(1,733)	442	(349)	(1,640)	103	(6)	(1,543)
Cyllid Cyfalaf (llog ad-daliad TAW)	(860)	500	0	(360)	0	0	(360)
Etholiadau	(80)	83	(25)	(22)	0	(31)	(53)
Cronfa Rheoli Risg	(87)	0	(55)	(142)	0	(25)	(167)
Datblygiad Rhwydweithiau TG	(162)	0	0	(162)	0	0	(162)
Statws Sengl (iii)	(4,725)	3,722	0	(1,003)	221	0	(782)
Datblygu Systemau TG (EDRMS)	0	0	(40)	(40)	0	(40)	(80)
Cronfa wrth gefn Mentrau Tyfiant Busnes							
Awdurdodau Lleol	(149)	149	0	0	0	0	0
Dosbarthu Newid	(2,563)	2,088	(200)	(675)	485	(319)	(509)

	Balans ar 1 Ebrill 2012 £000	Trosglwyddo allan 2012/13 £000	Trosglwyddo i mewn 2012/13 £000	Balans ar 31 Mawrth 2013 £000	Trosglwydd o allan 2013/14 £000	Trosglwyddo i mewn 2013/14 £000	Balans ar 31 Mawrth 2014 £000
Prosiect Adfywio (ad-daliad TAW)	(164)	122	(30)	(72)	0	0	(72)
Cynnal a Chadw yn y Gaeaf	(402)	176	0	(226)	150	0	(76)
Prif Brosiectau'r Priffyrdd	(160)	81	0	(79)	0	0	(79)
Cronfa wrth gefn Llys Marchan	(10)	10	0	0	0	0	0
Cronfa wrth gefn Cefnogi Pobl (iv)	(3,654)	1,040	(378)	(2,992)	0	0	(2,992)
A.117 Deddf Iechyd Meddwl	(52)	0	0	(52)	0	0	(52)
Lleoliadau arbenigol PSS	(890)	0	0	(890)	0	0	(890)
Cyfarwyddiaeth Amgylchedd – Wrth Gefn	(186)	45	(5)	(146)	10	(1)	(137)
Rheoli Gwastraff Cynaliadwy (v)	(3,449)	994	(850)	(3,305)	1,795	(2,385)	(3,895)
Costau'r CDLI yn y dyfodol	(263)	202	0	(61)	15	(25)	(71)
Dylunio a Datblygu	(120)	0	0	(120)	0	0	(120)
Gweinyddu Cyllid Allanol	(134)	175	(151)	(110)	124	(164)	(150)
Grantiau Refeniw heb eu defnyddio	(537)	491	(734)	(780)	706	(480)	(554)
Cronfa wrth gefn Aelodau Ardal	(199)	152	0	(47)	3	0	(44)
Cyllideb Gyfun Gwasanaethau Cyfarpar							
Cymunedol	(26)	9	0	(17)	5	0	(12)
Cynllunio Darpariaeth i Gymru	(228)	24	0	(204)	40	(84)	(248)
Cynllun Benthyciad Effeithlonedd Ynni	(14)	0	(18)	(32)	30	(16)	(18)
Adferiad Blwydd-daliadau	(89)	0	(213)	(302)	0	(493)	(795)
Cronfa Trawsnewid Rhanbarthol Gogledd Cymru	(63)	63	0	0	0	(17)	(17)
Hyfforddiant ar y cyd	(47)	9	0	(38)	8	0	(30)
Cronfa wrth gefn Cyllid a Chyfreithiol	(92)	9	(40)	(123)	40	0	(83)
Cronfa Wrth Gefn y Bws Melyn	(101)	0	0	(101)	110	(9)	0
Cynlluniau Arwyddo	(75)	0	(21)	(96)	11	0	(85)
Ffioedd Cartrefi Gofal	(358)	0	0	(358)	0	0	(358)

Cyngor Sir Ddinbych**Datganiad Cyfrifon 2013/14**

	Balans ar 1 Ebrill 2012 £000	Trosglwyddo allan 2012/13 £000	Trosglwyddo i mewn 2012/13 £000	Balans ar 31 Mawrth 2013 £000	Trosglwyddo allan 2013/14 £000	Trosglwyddo i mewn 2013/14 £000	Balans ar 31 Mawrth 2014 £000
Cronfa'r Bws Melyn	(101)	0	0	(101)	110	(9)	0
Cynlluniau Arwyddo	(75)	0	(21)	(96)	11	0	(85)
Ffioedd Cartref Gofal	(358)	0	0	(358)	0	0	(358)
Cronfa Amwynder Gofal Cymdeithasol	(23)	0	(2)	(25)	11	0	(14)
Ysgolion yr 21ain Ganrif (vii)	0	0	(9,798)	(9,798)	1,739	(4,402)	(12,461)
Tai Gofal Ychwanegol	0	0	(500)	(500)	59	(1,755)	(2,196)
Diogelu Cyllid Trosiannol Ysgolion	0	22	(584)	(562)	775	(213)	0
Arolwg Preswylwyr	0	0	(12)	(12)	0	0	(12)
Cynlluniau Tref/ Datblygiad Economaidd	0	0	(515)	(515)	0	0	(515)
Y Tu Allan i'r Ddinas/Adennill Costau	0	0	0	0	10	(341)	(331)
Newid Sianel	0	0	0	0	0	(252)	(252)
Crwner	0	0	0	0	0	(30)	(30)
Bwrdd Lleol Diogelu Plant	0	0	0	0	0	(64)	(64)
Moderneiddio Gofal Cymdeithasol	0	0	0	0	0	(300)	(300)
Plant gydag Anableddau	0	0	0	0	0	(250)	(250)
Gweithwyr Cefnogi Iechyd a Gofal Cymdeithasol	0	0	0	0	0	(24)	(24)
Cyfanswm	(30,505)	14,587	(18,606)	(34,524)	8,376	(15,487)	(41,635)

Rhoddir manylion isod am brif gronfeydd wrth gefn y Cyngor:

- (i) Balansau gan yr ysgolion dan gynllun dirprwyo: Yn unol ag adran 48 Deddf Safonau Ysgol a Fframwaith 1998, mae cynllun Sir Ddinbych ar gyfer ariannu ysgolion yn darparu ar gyfer trosglwyddo balansau ysgolion unigol.
- (ii) Grant Menter Cyllid Preifat: Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor yn derbyn grant Cynllun Ariannu Preifat (PFI) gan y llywodraeth ac yn gwneud taliadau cytundebol dan un cynllun PFI (Nodyn 39). Mae pwysau'r grant PFI yn fwy yn y blynyddoedd blaenorol felly pan fydd y grant blynyddol yn fwy na'r taliadau cytundeb ar gyfer y flwyddyn, bydd yr incwm ychwanegol yn cael ei drosglwyddo i gronfa PFI i dalu gwariant y blynyddoedd i ddod.
- (iii) Statws Sengl: dyma gronfa a grëwyd i dalu unrhyw gostau cyflog ychwanegol, y presennol a'r dyfodol, sydd wedi codi o ganlyniad i'r Cytundeb Statws Sengl.

- (iv) Cronfa wrth gefn Cefnogi Pobl: Mae'r gronfa wedi'i sefydlu i liniaru effaith y lleihad arfaethedig mewn arian grant.
- (v) Rheoli Gwastraff Cynaliadwy: dyma arian grant y mae'n rhaid ei ddefnyddio ar brosiectau gwastraff penodol fydd yn cael eu cyflawni yn y dyfodol. Mae wedi'i sefydlu i liniaru effaith lleihad arian grant yn y dyfodol.
- (vi) Ysgolion yr 21ain Ganrif a Thai Gofal Ychwanegol: Fel rhan o'r Cynllun Corfforaethol, penderfynodd y Cyngor ei fod am ddechrau cynllun uchelgeisiol o fuddsoddiad cyfalaf mewn ysgolion, priffyrdd, gofal ychwanegol ac adfywio. Mae'r gronfa wrth gefn wedi'i sefydlu i neilltuo arian parod sydd ei angen i ariannu prosiectau amrywiol.

23. Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio

31 Mawrth 2013 £000		31 Mawrth 2014 £000
(9,798)	Cronfa'r Cyngor	(9,916)
(34,524)	Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi (Nodyn 22)	(41,635)
(1,046)	Cyfrif Refeniw Tai	(1,287)
(2,797)	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf	(2,456)
(3,627)	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	(2,984)
(51,792)	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio	(58,278)

Balansau Refeniw

Mae balansau refeniw Cronfa'r Cyngor ar gael i'r Cyngor Sir ar gyfer pwrpasau cyffredinol neu benodol ac yn cynrychioli croniant gorniferoedd y gorffennol yng Nghyfrif Refeniw Cronfa'r Cyngor. Nid yw balansau'r Cyfrif Refeniw Tai yn rhan o Falansau Cronfa'r Cyngor ac maent yn cael eu nodi ar wahân.

31 Mawrth 2013 £000		Trosglwyddo (i mewn)/allan £000	31 Mawrth 2014 £000
	<u>Balansau Refeniw Cronfa'r Cyngor</u>		
(8,368)	Balansau Cyffredinol	(325)	(8,693)
(1,140)	Balansau a Glustnodwyd	159	(981)
(290)	Balansau Gwasanaethau Amgylcheddol	48	(242)
(9,798)	Cyfanswm Balansau Cronfa'r Cyngor	(118)	(9,916)
(1,046)	Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai	(241)	(1,287)

Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf

Bydd incwm o werthu asedau nad ydynt yn gyfredol yn cael ei gredydu i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf, ac yna gellir ei ddefnyddio i ariannu gwariant cyfalaf newydd.

2012/13 £000			2013/14		
			Cronfa'r Cyngor £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Cyfanswm 2013/14 £000
(1,594)	A	Balans ar 1 Ebrill	(2,369)	(158)	(2,797)
(1,563)		Derbyniadau – Gwerthiant Asedau	(298)	(220)	(518)
(17)		Derbyniadau – Grantiau a Ad-dalwyd	(39)	0	(39)
(3)		Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	0	(5)	(5)
(3,177)	Tynnu		(2,976)	(383)	(3,359)
322		Wedi'i gymhwyso yn ystod y flwyddyn:	679	56	735
58		Gwariant Cyfalaf Ariannol - arall	0	168	168
		Adbryniant dyledion			
(2,797)		Balans ar 31 Mawrth	(2,297)	(159)	(2,456)

Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso

2012/13 £000		2013/14	
		£000	£000
(4,935)	Balans ar 1 Ebrill (wedi'i diwygio)		(3,577)
	A grantiau a chyfraniadau a gafwyd yn y flwyddyn		
(16,354)	- Cronfa'r Cyngor	(17,914)	
(2,400)	- Cyfrif Refeniw Tai	(2,400)	
(1,958)	- Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud	(1,410)	(21,724)
	Llai grantiau a chyfraniadau sydd wedi'u cynhwyso yn ystod y flwyddyn		
10,942	- Grantiau a gafwyd yn ystod y flwyddyn	16,402	
3,083	- Grantiau a gafwyd mewn blynyddoedd blaenorol	2,742	
7,995	- Grantiau a chyfraniadau eraill a gafwyd	3,173	22,317
(3,627)	Balans ar 31 Mawrth		(2,984)

Mae'r balans agoriadol wedi ei ddiwygio oherwydd ei fod yn cynnwys grant Cynllun Troi Tai'n Gartrefi, a ddylai fod wedi ei drin fel asiantaeth.

24. Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio

31 Mawrth 2013 £000		31 Mawrth 2014 £000
(76,304)	Y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn	(62,878)
(207,190)	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	(206,756)
336	Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	341
(6)	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	(1)
196,202	Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn	172,961
2,551	Cyfrif absenoldebau cronedig	2,441
(84,411)	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	(93,892)

Y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Adbrisio Wrth Gefn yn cynnwys enillion y Cyngor a ddeilliodd o'r cynnydd yng ngwerth ei Eiddo, Peiriannau ac Offer. Caiff y balans ei leihau pan gaiff asedau ag enillion crynodedol eu:

- adbrisio i lawr neu eu gwanhau gan golli'r enillion
- defnyddio i ddarparu gwasanaethau gan golli'r enillion drwy ddibrisio, neu
- gwerthu gan wireddu'r enillion.

Mae'r Gronfa Wrth Gefn ond yn cynnwys enillion adbrisio a gynhwyd ers 1 Ebrill 2007, sef dyddiad creu'r Gronfa Wrth Gefn. Caiff enillion a gronwyd cyn y dyddiad eu cyfuno ym malans y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

2012/13 £000		2013/14	
		£000	£000
(206,312)	Balans ar 1 Ebrill		(76,304)
(9,958)	Adbrisió asedau yn uwch	(14,857)	
137,266	Adbrisió asedau yn is a cholledion nam ddim yn cael eu talu o'r Gweddill/Diffyg Darpariaeth Gwasanaethau	25,167	
127,308	Nid yw gweddill neu ddiffyg adbrisiad yr asedau anghyfredol yn cael eu cynnwys yn y gweddill/diffyg darpariaeth Gwasanaethau.		10,310
2,301	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	2,578	
(38)	Addasiad	0	
437	Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a waredwyd	538	
2,700	Swm a ddiddymwyd yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf		3,116
(76,304)	Balans ar 31 Mawrth		(62,878)

Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amser sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau cyfrifo ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan ddarpariaethau statudol. Mae cost caffael, adeiladu neu wella yn cael ei ddebydu o'r Cyfrif fel dibrisiad, colledion nam ac amorteiddiad yn cael ei dalu o'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gan gysoni o'r Gronfa Adbrisió Wrth Gefn i newid ffigurau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Mae'r cyfrif yn cael ei gredydu gyda'r symiau a neilltuwyd gan y Cyngor ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi ac enillion cydnabyddedig ar asedau a roddwyd ac sydd eisoes i'w defnyddio gan y Cyngor. Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio cronedig ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crëwyd y Gronfa Adbrisió ar gyfer enillion o'r fath. Mae Nodyn 7 yn darparu manylion ffynhonnell yr holl drafodion sy'n rhan o'r Cyfrif, ac eithrio'r rhai sy'n cynnwys y Gronfa Adbrisió wrth gefn.

2012/13 £000		2013/14 £000	2013/14 £000
(219,008)	Balans ar 1 Ebrill Gwrthdroad eitemau mewn perthynas â gwariant cyfalaf sydd wedi eu debydu neu gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:		(207,190)
21,419	• Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	21,996	
20,126	• Colledion ailbrisio Eiddo, Peiriannau ac Offer	8,756	
135	• Colledion adbrisio ar asedau i'w gwerthu	30	
5,406	• Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud	4,646	
1,533	• Symiau'r asedau anghyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,152	
48,619			36,580
(2,700)	Addasu symiau a adawyd allan o'r Gronfa Adbrisio Wrth Gefn		(3,116)
45,919	Swm net a adawyd allan o gost asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn		33,464
	Ariannu Cyfalaf a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn:		
(380)	• Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd	(903)	
(18,937)	• Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sydd wedi'u cymhwyso i arian cyfalaf	(19,575)	
(3,083)	• Defnyddio grantiau ar gyfer ariannu cyfalaf o'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	(2,742)	
(9,546)	• Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf yn erbyn balansau Cronfa'r Cyngor a balansau cyfrif refeniw tai	(9,256)	
(2,413)	• Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai	(3,105)	
(34,359)			(35,581)
258	Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		2,551
(207,190)	Balans ar 31 Mawrth		(206,756)

Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol yn cynnwys y gwahaniaethau amser sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am incwm a gwariant yn ymwneud ag offerynnau ariannol penodol a dioddef colledion neu fanteision o enillion ar gyfer darpariaethau statudol.

Mae'r Awdurdod yn defnyddio'r Cyfrif i reoli premiymau a dalwyd a gostyngiadau a dderbyniwyd ar adbryniant buan benthyciadau. Mae premiymau a gostyngiadau yn cael eu debydu neu eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pryd a wariwyd, ond byddant yn cael eu tynnu o Falans Cronfa'r Cyngor i'r Cyfrif yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Dros amser, bydd cost neu incwm yn dychwelyd i Falans Cronfa'r Cyngor yn unol â'r trefniadau statudol ar gyfer lliniaru'r baich ar dreth y cyngor.

2012/13 £000		2013/14 £000
339	Balans ar 1 Ebrill	336
0	Premiymau/Gostyngiadau a wariwyd/a gafwyd yn ystod y flwyddyn a'u bilio/credydu i'r Datganiad Incwm a Datganiad Gwariant	0
(3)	Cyfran y premiymau/gostyngiadau a wariwyd/a gafwyd yn y blynyddoedd ariannol blaenorol i'w bilio/credydu i Falans Cronfa'r Cyngor yn unol â'r gofynion statudol	5
(3)	Y swm sy'n gwahaniaethu rhwng costau ariannu y codir tâl amdanynt i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r costau ariannu y codir tâl amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.	5
336	Balans ar 31 Mawrth	341

Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn yn cynnwys gwahaniaeth amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau cyfrifo ar gyfer buddion ar ôl cyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Cyngor yn rhoi cyfrif am fuddion ar ôl cyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wrth i'r buddion gael eu hennill gan weithwyr dros flynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r atebolrwydd i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddi ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau. Ond, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i ariannu manteision a enillwyd oherwydd bod y Cyngor yn gwneud cyfraniad y cyflogwr i'r gronfa bensiwn neu'n talu unrhyw bensiwn y mae'n gyfrifol amdano yn uniongyrchol. Felly, mae balans debyd y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y manteision a enillwyd gan weithwyr y gorffennol a'r presennol a'r adnoddau y mae'r Cyngor wedi'u neilltuo i'w diwallu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau bod arian wedi'i neilltuo erbyn amser talu'r buddion.

2012/13 Ailddatganiad £000		2013/14 £000
153,834	Balans ar 1 Ebrill	196,202
39,106	Ailfesur y rhwymedigaeth buddiannau net a ddiffinnir Newid eitemau mewn perthynas â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu neu eu credydu i'r arian dros ben neu'r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	(30,066)
17,936		21,822
(14,674)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr yn daladwy yn y flwyddyn	(14,997)
196,202	Balans ar 31 Mawrth	172,961

Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig

Mae Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig yn ymwneud ag incwm y dyfodol fydd yn cael ei dderbyn gan ddyledwyr tymor hir lle nad oedd y blaenswm gwreiddiol wedi'i ariannu gan fenthycia. Mae'r rhain wedi codi pan mae'r Cyngor wedi rhoi morgeisi i gyn denantiaid Tai Cyngor i'w galluogi i brynu eu cartrefi dan y cynllun 'Hawl i Brynu'.

2012/13 £000		2013/14 £000
(9)	Balans ar 1 Ebrill	(6)
	Trosglwyddiad enillion gwerthiannau gohiriedig a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	
3	Trosglwyddiad i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf ar dderbyn arian parod	5
(6)	Balans ar 31 Mawrth	(1)

Cyfrif absenoldebau cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn cynnwys y gwahaniaethau fyddai'n codi fel arall ar Falans Cronfa'r Cyngor sy'n deillio o absenoldebau a enillwyd, ond na chymerwyd yn ystod y flwyddyn, e.e. hawl gwyliau blynyddol a gariwyd drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor wedi'i niwtralu gan drosglwyddiadau i neu o'r cyfrif.

2012/13 £000		2013/14 £000	2013/14 £000
3,233	Balans ar 1 Ebrill		2,551
(3,233)	Setlo neu ganslo'r croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	(2,551)	
2,551	Symiau cronedig ar ddiwedd y flwyddyn bresennol	2,441	
(682)	Y swm sy'n gwahaniaethu rhwng tâl swyddogion y codir amdanynt i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail gronnu, a'r tâl y codir amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.		(110)
2,551	Balans ar 31 Mawrth		2,441

25. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Gweithredol

2012/13 Ailddatganiad £000		2013/14 £000
12,369	Net (arian dros ben) neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau Addasiadau i net (arian dros ben) neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer symudiadau nad yw'n arian parod	3,739
(206)	Cynnydd/(Lleihad) Rhestrau Eiddo	(247)
(46)	Cynnydd/(Lleihad) Dyledwyr Hirdymor	(69)
4,442	Cynnydd/(Lleihad) Dyledwyr/Taliadau ymlaen llaw	(3,591)
(219)	Cynnydd/(Lleihad) mewn croniant llog buddsoddi	60
2,527	(Cynnydd)/Lleihad mewn Credydwyrr/Derbynebaw ymlaen llaw	(456)
(3)	(Cynnydd)/Lleihad mewn Croniant Llog Benthyciad	(29)
(353)	Trosglwyddiadau (i)/o'r Darpariaethau	333
(443)	Darpariaethau Dyledion Drwg	(617)
(21,419)	Dibrisiad	(21,996)
(20,261)	Colledion ailbrisio Eiddo, Peiriannau ac Offer ac Amhariad	(8,786)
(258)	Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	(2,551)
(3,262)	Addasiadau i'r Gronfa Bensiwn	(6,825)
13,768	Arall	15,921
1,580	Addasiadau i eitemau a gynhwysir yn y net (arian dros ben) neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	
	Gwerthu Eiddo, Peiriannau ac Offer	557
(11,784)	Llifoedd arian net gan Weithgareddau Gweithredol	(24,581)

26. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Buddsoddi

2012/13 £000		2013/14 £000
35,373	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	40,680
45,400	Prynu buddsoddiadau tymor byr a thymor hir.	102,000
172	Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	149
(1,580)	Elw o werthiant eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol.	(557)
(61,400)	Elw o fuddsoddiadau tymor byr a thymor hir.	(78,000)
(15,333)	Derbynebaw eraill o weithgareddau buddsoddi	(26,640)
2,632	Llifoedd arian net o Weithgareddau Buddsoddi	37,632

27. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Ariannu

2012/13 £000		2013/14 £000
0	Derbynebau cyfalaf benthyca tymor byr a thymor hir	(10,015)
0	Derbynebau eraill o weithgareddau ariannu	(2,586)
	Taliadau i leihau'r ddyled sy'n weddill mewn perthynas â phrydlesau ariannol a chytundebau Cynllun Ariannu	
321	Preifat y fantolen	116
1,652	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	1,652
0	Taliadau eraill ar gyfer gweithgarwch ariannu	0
1,973	Llif arian net o weithgarwch ariannu	(10,833)

28. Symiau y Rhoddwyd Gwybod Amdanynt ar gyfer Penderfyniadau Dyrannu Adnoddau

Y dadansoddiad incwm a gwariant gan y gwasanaeth ar wyneb y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r hyn a nodwyd gan y Cod Ymarfer Rhoi Gwybod am Wasanaeth. Ond, bydd penderfyniadau ynglŷn â dyrannu adnoddau yn cael eu gwneud gan Gabinet y Cyngor ar sail yr adroddiadau cyllideb sy'n cael eu dadansoddi ar draws blociau gwasanaeth. Mae'r adroddiadau yn cael eu paratoi ar sail wahanol i'r polisiau cyfrifo a ddefnyddir yn y datganiadau ariannol. Yn benodol:

- ni fydd ffioedd mewn perthynas â gwariant cyfalaf (lle bydd dibrisiadau, adbrisió a cholledion nam sy'n fwy na'r balans yn y Gronfa Adbrisió Wrth Gefn ac amorteiddiad yn cael eu codi ar wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr)
- mae cost buddiannau ymddeol yn seiliedig ar lif arian (talw cyfraniadau pensiwn y cyflogwr) yn hytrach na chostau gwasanaeth cyfredol buddiannau a gronwyd yn y flwyddyn.
- mae gwariant ar rai gwasanaethau cefnogi wedi'u cyllidebu yn ganolog ac ni chodir tâl ar floclau gwasanaeth

Dyma incwm a gwariant prif flociau gwasanaeth y Cyngor a gofnodwyd yn yr adroddiadau cyllideb ar gyfer y flwyddyn:

Incwm a Gwariant Bloc Gwasanaeth	Ysgolion	Gwasanaet hau Oedolion a Busnes	Corfforaethol	Priffyrdd a Gwasanaetha u Amgylcheddo l	Gwasanaet hau Plant a Theuluoed d Tai a Datblygu Cymunedol	Cefnogaeth Addysg a Chwsmeriai d a Gwella Ysgolion a Chynhwysia nt	Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden a Chynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	Pob Bloc Gwasanaeth Arall	Cyfanswm
2013/14	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth	(2,960)	(10,794)	(34,529)	(13,987)	(2,042)	(6,723)	(7,981)	(8,704)	(87,720)
Grantiau llywodraeth	(7,190)	(3,035)	(33)	(497)	(448)	(2,240)	(416)	(3,314)	(17,173)
Cyfanswm incwm	(10,150)	(13,829)	(34,562)	(14,484)	(2,490)	(8,963)	(8,397)	(12,018)	(104,893)
Treuliau gweithwyr	56,310	14,657	2,336	8,729	5,898	8,217	9,835	13,967	119,949
Costau									
gwasanaeth eraill	16,956	32,539	49,530	25,656	6,351	7,523	7,273	9,625	155,453
Ad-daliadau									
gwasanaeth									
cefnogi	0	0	45	59	0	0	0	0	104
Cyfanswm Gwariant	73,266	47,196	51,911	34,444	12,249	15,740	17,108	23,592	275,506
Gwariant Net	63,116	33,367	17,349	19,960	9,759	6,777	8,711	11,574	170,613

Cyngor Sir Ddinbych

Datganiad Cyfrifon 2013/14

Incwm a Gwariant Bloc Gwasanaeth	Ysgolion	Gwasanaethau Oedolion a Busnes	Corfforaethol	Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol	Gwasanaethau Plant a Theuluoedd Tai a Datblygu Cymunedol £000	Cefnogaeth Addysg a Chwsmeriaid a Gwella Ysgolion a Chynhwysiant £000	Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden a Chynllunio a Gwarchod y Cyhoedd £000	Pob Bloc Gwasanaeth Arall	Cyfanswm
2012/13	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth Grantiau	(2,094)	(12,586)	(43,613)	(13,363)	(2,531)	(4,532)	(7,573)	(8,390)	(94,682)
llywodraeth	(7,618)	(2,452)	(165)	(2,185)	(702)	(4,227)	(394)	(2,937)	(20,680)
Cyfanswm Incwm	(9,712)	(15,038)	(43,778)	(15,548)	(3,233)	(8,759)	(7,967)	(11,327)	(115,362)
Treuliau gweithwyr	55,247	14,788	2,161	9,398	6,128	8,189	9,391	13,707	119,009
Costau gwasanaeth eraill	15,358	32,330	47,590	26,711	7,926	6,410	6,851	9,213	152,389
Ad-daliadau gwasanaeth cefnogi	0	0	33	59	37	0	0	10	139
Cyfanswm Gwariant	70,605	47,118	49,784	36,168	14,091	14,599	16,242	22,930	271,537
Gwariant Net	60,893	32,080	6,006	20,620	10,858	5,840	8,275	11,603	156,175

Cysoni Incwm a Gwariant Bloc Gwasanaeth gyda Chost Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r cysoniad hwn yn dangos sut mae'r ffigyrau yn y dadansoddiad o incwm a gwariant bloc gwasanaeth yn perthnasu â'r symiau sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

	2012/13 Ailddatganiad £000	2013/14 £000
Gwariant net yn y Dadansoddiad Bloc Gwasanaeth	156,175	170,612
Gwariant net gwasanaethau a gwasanaethau cefnogi heb eu cynnwys yn y Dadansoddiad	19,818	26,643
Cyfrif Refeniw Tai	17,165	1,712
Symiau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr heb eu hadrodd i'r rheolwyr yn y Dadansoddiad	(1,579)	479
Symiau a gynhwyswyd yn y Dadansoddiad heb eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(1,283)	(5,546)
Cost Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	190,296	193,900

Cysoni Dadansoddiadau Goddrychol

Mae'r cysoniad hwn yn dangos sut mae'r ffigyrau yn y dadansoddiad o incwm a gwariant bloc gwasanaeth yn perthnasu â'r dadansoddiad goddrychol o'r Arian Dros Ben neu'r Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2013/14	Dadansoddiad Bloc Gwasanaeth £000	Gwasanaethau a Gwasanaethau Cefnogi nad ydynt yn y Dadansoddiad £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Symiau yn y CI&ES Ond heb eu hadrodd i'r rheolwyr yn y Dadansoddiad £000	Symiau heb eu cynnwys yn y CI&ES £000	Dyraniad Ad-daliadau £000	Cost y Gwasanaethau £000	Symiau Corfforaethol £000	Cyfanswm £000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth	(87,720)	(3,771)	(12,749)	2,323	2,401	(15,912)	(115,428)		(115,428)
Incwm llog a buddsoddiadau								2,031	2,031
Incwm o dreth y cyngor				193			193	(51,946)	(51,753)
Grantiau a chyfraniadau Llywodraeth	(17,173)				1,579		(15,594)	(172,714)	(188,308)
Cyfanswm Incwm	(104,893)	(3,771)	(12,749)	2,516	3,980	(15,912)	(130,829)	(222,629)	(353,458)
Treuliau gweithwyr	119,953	(7,385)	2,203			12,408	127,179		127,179
Costau gwasanaeth eraill	155,448	16,676	5,696	(2,074)	(8,185)	(564)	166,997	325	167,322
Ad-daliadau Gwasanaeth Cefnogi	104	(2,063)	689			2,373	1,103		1,103
Dibrisiad, amorteiddiad a nam		23,186	5,873			1,695	30,754		30,754
Taliadau llog				37	(1,341)		(1,304)	16,949	15,645
Praeseptau ac Lefiau								14,560	14,560
Enillion neu Golledion ar werthu Asedau nad ydynt yn Gyfredol								634	634
Cyfanswm Gwariant	275,505	30,414	14,461	(2,037)	(9,526)	15,912	324,729	32,468	357,197
Arian Dros Ben neu Diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	170,612	26,643	1,712	479	(5,546)	0	193,900	(190,161)	3,739

2012/13	Dadansoddi ad Bloc Gwasanaeth	Ailddatganiad Gwasanaethau a Gwasanaethau Cefnogi nad ydynt yn y Dadansoddiad	Cyfrif Refeniw Tai	Symiau yn y CI&ES Ond heb eu hadrodd i'r rheolwyr yn y Dadansoddiad	Symiau heb eu cynnwys yn y CI&ES	Dyraniad Ad- daliadau	Ailddatga niad Cost y Gwasana ethau	Ailddatgani ad Symiau Corfforaeth ol	Ailddatgani ad Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth	(94,682)	(196)	(11,956)	(199)	2,833	(15,788)	(119,988)		(119,988)
Incwm llog a buddsoddiadau								(221)	(221)
Incwm o dreth y cyngor				490			490	(50,643)	(50,153)
Grantiau a chyfraniadau Llywodraeth	(20,680)			(162)	1,630		(19,212)	(157,826)	(177,038)
Cyfanswm Incwm	(115,362)	(196)	(11,956)	129	4,463	(15,788)	(138,710)	(208,690)	(347,400)
Treuliau gweithwyr	119,009	(4,786)	2,143			11,953	128,319	281	128,600
Costau gwasanaeth eraill	152,389	3,640	5,908	(1,746)	(4,445)	(154)	155,592	135	155,727
Ad-daliadau Gwasanaeth Cefnogi	139	0	685			2,635	3,459		3,459
Dibrisiad, amorteiddiad a nam		21,167	20,378			1,354	42,899		42,899
Taliadau llog				38	(1,301)		(1,263)	16,200	14,937
Praeseptau ac Lefiau							0	14,177	14,177
Enillion neu Golledion ar Werthu Asedau nad ydynt yn Gyfredol							0	(30)	(30)
Cyfanswm Gwariant	271,537	20,021	29,114	(1,708)	(5,746)	15,788	329,006	30,763	359,769
Arian Dros Ben neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	156,175	19,825	17,158	(1,579)	(1,283)	0	190,296	(177,927)	12,369

29. Gweithrediadau Masnachu

Ymgorfforir gweithrediadau masnachu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae rhai yn rhan greiddiol o un o wasanaethau'r Awdurdod i'r cyhoedd (ee casglu ysbwriel), tra bod eraill yn wasanaethau cefnogi i wasanaethau'r Awdurdod i'r cyhoedd (ee arlwyio ysgolion). Dyrennir ad-delir gwariant y gweithrediadau hyn i'r penawdau yng Ngwariant Gweithredu Net y Gweithrediadau Parhaus. Dim ond swm gweddillol o'r arian net dros ben ar weithrediadau masnachu gaiff ei dalu fel Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi (gweler Nodyn 9):

2012/13			GWEITHGARWCH	2013/14		
Trosiant	Gwariant	(Arian dros ben)/Diffyg		Trosiant	Gwariant	(Arian dros ben) /Diffyg
£000	£000	£000		£000	£000	£000
(426)	523	97	<u>Gwasanaethau Amgylcheddol</u>	(508)	542	34
(1,108)	948	(160)	Sign Shop	(1,213)	1,198	(15)
(2,734)	2,734	0	Glanhau Adeiladau	(2,895)	2,894	(1)
			Arlwyio			
(4,268)	4,205	(63)	Cyfanswm Gwasanaethau Amgylcheddol	(4,616)	4,634	18

2012/13		2013/14				
(Tanwariant) / Gorwariant	Gweithgarwch	Trosiant	Gwariant	(Arian dros ben) / Diffyg	Cyllideb	(Tanwariant) / Gorwariant
£000		£000	£000	£000	£000	£000
	<u>Gweithgarwch Masnachu Arall</u>					
(30)	Stadau Diwydiannol	(673)	442	(231)	(342)	111
(2)	Mentrau Cefndy	(3,731)	3,881	150	98	52
(32)	Cyfanswm Gweithgarwch Masnachu Eraill	(4,404)	4,323	(81)	(244)	163

Mae Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 yn amlinellu'r fframwaith ar gyfer dirprwyo cyllid ymhellach i gyrrff llywodraethu a rhaniad cyfrifoldebau cliriach rhwng awdurdodau lleol ac ysgolion. Ar y sail hon, cynigir amryw o becynnau gwasanaeth i ysgolion y gellir eu comisiynu'n uniongyrchol gan yr Awdurdod dan y trefniadau Ariannu Teg. Rhaid i'r gwasanaethau sicrhau fod eu darpariaeth yn cynnig gwerth am arian i ysgolion gan fod y rhai sy'n dewis peidio â phrynu yn debyg o gomisiynu'r gwasanaeth gan ddarparwr arall. Yn 2013/14 cyflawnwyd incwm o £2,177k yn erbyn cyllideb o (£2,078k) gan arwain at danwariant o £99k (roedd tanwariant o £351k yn 2012/13).

Trefniadau Partneriaeth

Rheolir **Partneriaeth Prosesu Cosbau Cymru (PPCC)** gan y Cyngor ac mae'n gyfrifol am weinyddu Rhybuddion Talu Cosb ar ran Sir Ddinbych, Gwynedd, Ynys Môn, Wrecsam, Sir Benfro, Powys, Ceredigion, Pen-y-bont ar Ogwr, Bro Morgannwg a Sir y Fflint.

Mae'r Cyngor yn derbyn yr holl incwm ac yn talu symiau i bartneriaid yn seiliedig ar y nifer o Rybuddion a roddir. Mae'n cadw ffi weinyddol am y gwasanaeth hwn. Yn 2013/14 cododd y Cyngor £276k i weithredu'r Uned PPCC. Ad-dalwyd y swm fel a ganlyn: Sir Ddinbych £34k, Gwynedd £45k, Ynys Môn £4k, Wrecsam £13k, Sir Benfro £40k, Powys £25k, Ceredigion £27k, Pen-y-bont ar Ogwr £54k, Bro Morgannwg £26k a Sir y Fflint £6k.

Prosiect Trin Gwastraff Gweddillol Gogledd Cymru (PTGGGC) - mae 5 awdurdod lleol (Ynys Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Gwynedd) wedi dod ynghyd i gaffael datrysiadau ar gyfer trin gwastraff gweddillol. Cyngor Sir y Fflint sy'n arwain ar y prosiect. Gan fod hwn yn drefniant pwyllgor ar y cyd, mae datganiadau ariannol ar wahân yn cael eu paratoi gan Gyngor Sir y Fflint. Yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cyfrifon Awdurdodau Lleol, dylai pob awdurdod gyfrifo eu rhan o'r asedau, dyledion, incwm a gwariant yn eu Datganiad Cyfrifon. Gwariant gros a wnaed gan y cydbwyllgor yn 13/14 oedd £783k (£843k yn 12/13). Cafwyd cyllid cyfatebol gan gyfraniadau cyfartal gan yr holl awdurdodau sy'n cyfranogi o £116.6k a grant gan Lywodraeth Cymru o £200k. Mae cyfran Sir Ddinbych o'r gwariant gros (£156.6k) a'r incwm (£40k) yn cael ei gofnodi dan Cost Net Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r cyfrifon drafft 2013/14 ar gyfer PTGGGC yn nodi nad oes unrhyw asedau neu rwymedigaethau i gael eu rhannu ymhlith y cyrff cyfansoddol.

Canolbwynt Gwastraff Bwyd Gogledd Ddwyrain Cymru - mae 3 awdurdod lleol (Conwy, Sir Ddinbych a Sir y Fflint) wedi dod at ei gilydd i gaffael atebion ar gyfer trin gwastraff bwyd. Cyngor Sir Ddinbych sy'n arwain ar y prosiect ac mae Llywodraeth Cymru yn darparu arian. Yn 13/14 cafwyd cyfanswm o £554k o gostau ychwanegol ac mae Llywodraeth Cymru wedi cyfrannu £109k tuag at y prosiect gyda £28k yn cael ei ddwyn ymlaen fel grant refeniw heb ei ddefnyddio. Disgwylir taliad terfynol gan Llywodraeth Cymru os a phan gaiff yr achos busnes terfynol ei gymeradwyo.

Uned Cynllunio Rhag Argyfwng – mae Sir Ddinbych yn cyfrannu tuag at gostau cynnal yr Uned Cynllunio Rhag Argyfwng a weithredir gan Gyngor Sir y Fflint. Cyfraniad Sir Ddinbych ar gyfer y flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth 2014 oedd £155k.

Tîm Dyletswydd Brys Gogledd Cymru – Mae'r Tîm Dyletswydd Brys yn ceisio darparu gwaith cymdeithasol brys o ansawdd uchel er mwyn ymateb i argyfyngau sy'n digwydd tu allan i oriau swyddfa arferol. Mae'r Tîm yn darparu gwasanaeth i bobl (plant ac oedolion) sydd mewn argyfwng ac yn byw yn siroedd Wrecsam, Sir y Fflint neu Sir Ddinbych. Yn 13/14 cyfraniad Sir Ddinbych oedd £246k.

Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid Conwy a Sir Ddinbych - Partneriaeth statudol aml-asiantaeth yw Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid Conwy a Sir Ddinbych sy'n cael ei gynnal yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Ei bwrpas yw atal plant a phobl ifanc rhag troseddu a diogelu eu lles, gwarchod y cyhoedd a chynorthwyo i adfer y difrod a achoswyd i ddioddefwyr eu troseddau. Yn 13/14 cafwyd cyfanswm o gostau ychwanegol o £181k.

Taith (Consortiwm Cludiant Rhanbarthol Gogledd Cymru) – Cyngor Sir y Fflint yw'r corff arweiniol sy'n gyfrifol am baratoi datganiadau ariannol y Cydbwyllgor hwn. Mae cyfran y Cyngor o'r incwm a'r gwariant (£537k) wedi ei nodi dan Cost Net Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ar sail poblogaeth. Nid yw Cyngor Sir Ddinbych wedi cynnwys ei chyfran o'r asedau net hyn o fewn ei ddatganiadau ariannol 2013/14 ar y sail bod y symiau hyn yn cael eu hystyried i fod yn anfaterol.

GwE – Cyngor Gwynedd yw'r corff arweiniol sy'n gyfrifol am baratoi datganiadau ariannol y Cydbwyllgor hwn. Cyfraniad y Cyngor ar gyfer 2013/14 oedd £531k. Mae'r datganiadau ariannol drafft 2013/14 ar gyfer GwE yn nodi gwarged o £776,662. Nid yw Cyngor Sir Ddinbych wedi cynnwys ei chyfran o'r asedau net hyn o fewn ei ddatganiadau ariannol 2013/14 ar y sail bod y symiau hyn yn cael eu hystyried i fod yn anfaterol. Byddai cyfran y Cyngor o'r asedau net yn gyfartal i £117k yn seiliedig ar ganran o gyfraniad y Cyngor i'r cyd-bwyllgor (15.09%).

30. Gwasanaethau Asiantaeth

Mae gwaith asiantaeth yr Awdurdod wedi'i fanylu isod: nid yw'r gwariant hwn wedi'i gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae Prifffyrdd ac Isadeiledd yn cyflawni gwaith Asiantaeth Gefnffyrdd Gogledd Cymru (AGGC) ar ran Llywodraeth Cymru. Cyngor Gwynedd yw'r awdurdod arweiniol ar gyfer yr AGGC. Cyngor Sir Ddinbych sy'n gyfrifol am gynnal a chadw rhwydwaith y cefnffyrdd yn y Sir ac mae Cyngor Sir Gwynedd yn ad-dalu'r Awdurdod am y gwaith hwn. Bydd yr Awdurdod yn derbyn £2.510m mewn perthynas â gwaith AGGC a wnaed yn 2013/14 (£3.237m yn 2012/13): o hyn roedd £0.326m yn ymwneud â gwasanaethau goruchwyllo a gweinyddol a ddarparwyd (£0.263m yn 2012/13).

Mae chwe chyngor Gogledd Cymru'n gweithredu fel asiantau i Lywodraeth Cymru i ddarparu benthychiadau y gellir eu hailgylchu dan y cynllun Troi Tai'n Gartrefi, ar gyfer trwsio eiddo sydd wedi bod yn wag dros y tymor hir, gyda'r bwriad i'w defnyddio unwaith eto. Cyngor Sir y Fflint yw'r awdurdod arweiniol/ bancio ar gyfer rhanbarth Gogledd Cymru ac yn gyfrifol am weinyddu'r gronfa. Cyfanswm yr incwm a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru yn ystod 2013/14 oedd £2.333k a chyfanswm y taliadau yn erbyn y swm hwn o £1.855k, a derbyniodd Cyngor Sir Ddinbych £475k o hyn.

31. Cyllidebau wedi'u Cyfuno

- i. Mae'r Cyngor wedi sefydlu trefniant cyllideb wedi'i chyfuno gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ar gyfer darparu storfa Offer Cymunedol. Mae gan y

Cyngor a'r Bwrdd lechyd drefniant ar gyfer ariannu'r storfa sy'n para tair blynedd o 2012/13. Mae'r arian a gyfrannir gan y partneriaid yn amodol ar adolygiad a chytundeb blynyddol. Mae cyfrannau yn cyfateb i gyfraniadau partneriaid, felly bob blwyddyn neu ar ddiwedd y trefniant, byddai'r arian dros ben neu'r diffyg yn cael ei bennu ar y sail honno.

Y Cyngor yw'r Darparwr Arweiniol ac mae'n gyfrifol am ddarparu'r Gwasanaeth, ac mae hefyd yn berchen ar yr adeilad.

	2013/14		2012/13	
	£000	£000	£000	£000
Arian a ddarparwyd i'r gyllideb wedi'i chyfuno:				
• Cyngor Sir Ddinbych	(211)		(211)	
• Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	(130)		(130)	
• Grantiau Eraill	(139)		(95)	
		(480)		(436)
Gwariant a dalwyd o'r gyllideb wedi'i chyfuno				
• Prynu Offer	188		177	
• Gwariant Gweithredu	297		268	
		485		445
(arian dros ben)/diffyg net yn deillio o'r gyllideb wedi'i chyfuno yn ystod y flwyddyn.		5		9

- ii. Mae gan yr Awdurdod ail gyllideb gyfun gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Y nod yw cael darpariaeth integredig o weithwyr cefnogi lechyd a Gofal Cymdeithasol, a fydd yn cefnogi defnyddwyr gwasanaeth yn y gymuned. Mae ganddynt gytundeb ar waith ar gyfer ariannu anghenion iechyd, galluogi a gofal cymdeithasol defnyddwyr gwasanaeth. Llofnodwyd y cytundeb yn 2013/14 a bydd yn para am gyfnod o bum mlynedd. Mae'r arian a gyfrannir gan y partneriaid yn destun adolygiad blynyddol a chytundeb. Mae'r blaenoriaethau yn hafal i gyfraniadau'r partneriaid, felly yn flynyddol, neu ar ddiwedd y cytundeb, bydd y gweddill neu'r diffyg yn y Cronfeydd Cyfun yn cael ei ddosrannu ar y sail honno. Y Cyngor yw'r partner cynnal ar gyfer y cytundeb ac mae'n gweithredu fel comisiynydd neu ddarparwr arweiniol y gwasanaethau.

	2013/14	
	£000	£000
Arian a ddarparwyd i'r gyllideb wedi'i chyfuno:		
• Cyngor Sir Ddinbych	(50)	
• Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	(50)	
• Eraill	(6)	
		(106)
Gwariant a dalwyd o'r gyllideb wedi'i chyfuno		
• Treuliau Gweithwyr	74	
• Gwariant Gweithredu	8	
		82
(arian dros ben)/diffyg net yn deillio o'r gyllideb wedi'i chyfuno yn ystod y flwyddyn.		(24)

- iii. Roedd gan y Cyngor hefyd un Cytundeb Adran 33 ffurfiol yn ystod 2013/14, a ddaeth i ben ym mis Gorffennaf 2013: y Bartneriaeth Iechyd Meddwl Oedolion gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, a oedd yn gytundeb rheoli a chomisiynu ar y cyd.

Mae cyfraniad ariannol y cyngor i'r holl bartneriaethau wedi'i gynnwys yng Nghost Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Oedolion yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Gwariant gros y Bartneriaeth Iechyd Meddwl oedd £245k yn 2013/14 (£201k net)

32. Lwfansau Aelodau

Mae'r holl Aelodau'n derbyn cyflog sylfaenol bob blwyddyn. Mae rhai o'r Aelodau'n ymgymryd â swyddi uwch ac felly'n derbyn cyflog uwch. Mae'r holl lefelau cyflog yn cael eu gosod gan gorff cenedlaethol o'r enw Panel Tâl Annibynnol. Cyn 2012/13, roedd taliadau ychwanegol ar gyfer swyddi uwch yn cael eu trin fel lwfans. Mae'r taliadau hyn yn awr wedi'u cynnwys o dan yr is-deitl 'Cyflogau'.

	2013/14 £000	2012/13 £000
Cyflogau	808	783
Lwfansau	0	21
Treuliau	37	35
Cyfanswm	845	839

33. Tâl Swyddogion

Nifer y gweithwyr oedd â tâl, ac eithrio cyfraniadau pensiwn y cyflogwr, o £60,000 neu fwy.

2012/13		2013/14			
Cyfanswm Gweithwyr	Band Tâl	Staff Mewn Ysgolion	Staff Tu Allan i Ysgolion	Cyfanswm y Gweithwyr	Gadael yn ystod y flwyddyn
11	£60,000 - £64,999	7	8	15	1
7	£65,000 - £69,999	3	3	6	2
4	£70,000 - £74,999	3	2	5	0
4	£75,000 - £79,999	2	0	2	0
3	£80,000 - £84,999	0	1	1	0
0	£85,000 - £89,999	1	0	1	0
1	£90,000 - £94,999	0	2	2	1
3	£95,000 - £99,999	1	1	2	0
0	£100,000 - £104,999	0	0	0	0
1	£105,000 - £109,999	0	0	0	0
0	£110,000 - £114,999	0	0	0	0
0	£115,000 - £119,999	0	0	0	0
0	£120,000 - £124,999	0	0	0	0
0	£125,000 - £129,999	0	1	1	0
0	£130,000 - £134,999	0	0	0	0
0	£135,000 - £139,999	0	0	0	0
1	£140,000 - £144,999	0	0	0	0
35	Cyfanswm	17	18	35	4

Dylid nodi bod y tabl hwn yn cynnwys yr Uwch Swyddogion a fanylir yn y tablau isod.

Gadawodd nifer o swyddogion yn ystod y flwyddyn felly bydd eu tâl yn cynnwys unrhyw daliadau derbyniadwy wrth derfynu eu cyflogaeth.

Mae'r tablau a ganlyn yn amlinellu'r datgeliadau tâl ar gyfer Uwch Swyddogion sydd â chyflogau o lai na £150,000 ond yn hafal i neu'n fwy na £60,000 y flwyddyn. Nid oes unrhyw Uwch Swyddogion gyda chyflogau o £150,000 neu fwy.

Mae'r golofn "Lwfans treuliau" yn cynnwys unrhyw dâl adleoli a lwfansau ceir, gan gynnwys yr elfen o lwfansau ceir a ddatgelir i Refeniw a Thollau EM ar ffurflen P11D.

Mae unrhyw dâl i'r Prif Weithredwr am ei swydd fel Swyddog Canlyniadau, sydd wedi'u had-dalu'n llawn i'r Cyngor heblaw yn achos etholiadau Cyngor Sir, hefyd wedi'u cynnwys yn y golofn hon.

Cyngor Sir Ddinbych

Datganiad Cyfrifon 2013/14

2013/14 Teitl y Swydd	Cyflog, ffioedd, lwfansau a chyflog ar sail perfformiad Nodyn 1 £	lawndal am golli swydd £	Lwfans Treuliau (gan gynnwys Lwfans y Swyddog Canlyniadau) £	Cyfanswm gan eithrio cyfraniada u pensiwn £	Cyfradd cyfraniada u pensiwn cyfredol ar 11.8% Nodyn 2 £	Cyfanswm gan gynnwys cyfradd cyfraniadau pensiwn cyfredol £	Adennill diffygion cyfraniada u pensiwn Nodyn 3 £	Cyfanswm tâl gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £	Ad-daliadau i Cyngor Sir Ddinbych Nodyn 4 £	Cost Llawn i Cyngor Sir Ddinbych £
Prif Weithredwr	132,411		169	132,580	15,228	147,808	13,938	161,746	(55)	161,691
Cyfarwyddwyr Corfforaethol: Cwsmeriaid	94,901		209	95,110	11,202	106,312	10,253	116,565		116,565
Cyfarwyddwyr Corfforaethol: Moderneiddio a Lles tan 31/03/2014	94,931		31	94,962	11,202	106,164	10,253	116,417		116,417
Cyfarwyddwyr Corfforaethol: Uchelgais Economaid a Chymunedol	94,901		(323)	94,578	11,202	105,780	10,253	116,033		116,033
Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol o 10/03/2014	4,781		0	4,781	566	5,347	518	5,865		5,865
Penaethiaid Gwasanaeth: Gwasanaethau Plant a Theuluoedd	79,746		333	80,079	9,413	89,492	8,615	98,107		98,107
Addysg	74,747		220	74,967	8,823	83,790	8,075	91,865		91,865
Amgylchedd	74,747		(1,412)	73,335	8,823	82,158	8,075	90,233		90,233
Cyllid ac Asedau	64,750		(267)	64,483	7,643	72,126	6,995	79,121		79,121
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	63,274		(313)	62,961	7,643	70,604	6,995	77,599		77,599
Cynllunio Busnes a Pherfformiad	65,375		(45)	65,330	7,717	73,047	7,063	80,110		80,110
Cwsmeriaid a Chymorth Addysg	61,438		(315)	61,123	7,252	68,375	6,637	75,012		75,012
AD Strategol	61,438		163	61,601	7,252	68,853	6,638	75,491		75,491
Tai a Datblygiad Cymunedol	64,750		213	64,963	7,643	72,606	6,995	79,601		79,601
Gwasanaethau Oedolion a Busnes	68,642		(3,033)	65,609	8,102	73,711	7,416	81,127		81,127
Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd	64,750		(210)	64,540	7,643	72,183	6,995	79,178		79,178
Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden	60,223		257	60,480	7,252	67,732	6,638	74,370		74,370
	1,225,805	0	(4,323)	1,221,482	144,606	1,366,088	132,352	1,498,440	(55)	1,498,385

Nodyn 1: Mae gan y Prif Weithredwr hawl i Gyflog ar Sail Perfformiad (CSP). Mae hyn yn cael ei ystyried gan banel tâl sydd yn cynnwys cynghorwyr a chynghorydd allanol. Mewn blynyddoedd blaenorol, mae'r Prif Weithredwr wedi hepgor yr hawl hon. Yn 2013/14 dosbarthwyd £8k iddo a phenderfynodd gymeryd £4k yn 2013/14 a £4k yn 2014/15. Nid oes gan unrhyw swyddog arall yr hawl i CSP.

Nodyn 2: Mae'r golofn hon yn cynnwys cost buddiannau pensiwn i'r awdurdod gan yr unigolion yn ystod y flwyddyn ariannol honno.

Nodyn 3: Mae'r golofn hon yn cynnwys cost i'r awdurdod er mwyn adennill swm diffygion pensiwn. Mae'n rhaid i'r awdurdod godi swm bob blwyddyn i Gronfa'r Cyngor er mwyn lleihau diffygion pensiwn. Mae'r pris hwn yn cael ei ddynnu ar draws y gwasanaethau yn seiliedig ar gostau pensiwn y swyddi yn y gwasanaethau hynny.

Nodyn 4: Mae'r golofn hon yn cynnwys ad-daliadau mewn perthynas â swydd y Prif Weithredwr fel Swyddog Canlyniadau ac mewn perthynas â chyfraniad Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy tuag at swydd y Cyd-Bennaeth Prifffordd ac Isadeiledd.

Cyngor Sir Ddinbych

Datganiad Cyfrifon 2013/14

2012/13 Teitl y Swydd	Cylog, ffioedd a lwfansau £	Iawndal am golli swydd £	Lwfans Treuliau (gan gynnwys Lwfans y Swyddog Canlyniada u) £	Cyfanswm gan eithrio cyfraniada u pensiwn £	Cyfradd cyfraniad au pensiwn cyfredol ar 11.8% Nodyn 1 £	Cyfanswm gan gynnwys cyfradd cyfraniadau pensiwn cyfredol £	Adennill diffygion cyfraniada u pensiwn Nodyn 2 £	Cyfanswm tâl gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £	Ad-daliadau i Cyngor Sir Ddinbych Nodyn 3 £	Cost Llawn i C Cyngor Sir Ddinbych £
Prif Weithredwr	125,000		15,239	140,239	16,080	156,319	14,718	171,037	(11,704)	159,333
Cyfarwyddwyr Corfforaethol:										
Trawsnewid Busnes ac Adfywio tan 01/07/12	24,219		243	24,462	2,858	27,320	2,616	29,936		29,936
Cwsmeriaid	94,931		778	95,709	11,202	106,911	10,253	117,164		117,164
Moderneiddio a Lles	94,931		238	95,169	11,202	106,371	10,253	116,624		116,624
Uchelgais Economaidd a Chymunedol o 10/09/12	53,003		(102)	52,901	6,254	59,155	5,724	64,879		64,879
Penaethiaid Gwasanaeth:										
Gwasanaethau Plant a Theuluoedd	78,306		754	79,060	9,240	88,300	8,457	96,757		96,757
Addysg	74,771		379	75,150	8,823	83,973	8,075	92,048		92,048
Prifffyrdd ac Isadeiledd hyd at 20/01/13	57,435	54,442	(2,458)	109,419	6,778	116,197	6,203	122,400	(62,816)	59,584
Amgylchedd a Phrifffyrdd	67,567		(542)	67,025	7,973	74,998	7,297	82,295		82,295
Cyllid ac Asedau	64,771		375	65,146	7,643	72,789	6,995	79,784		79,784
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	63,295		260	63,555	7,643	71,198	6,995	78,193		78,193
Cynllunio Busnes a Pherfformiad	64,771		(2)	64,769	7,643	72,412	6,995	79,407		79,407
Cefnogaeth Addysg a Chwsmeriaid	60,992			60,992	7,197	68,189	6,587	74,776		74,776
AD Strategol	61,458		819	62,277	7,252	69,529	6,638	76,167		76,167
Tai a Datblygu Cymunedol	63,391		698	64,089	7,480	71,569	6,846	78,415		78,415
Gwasanaethau Oedolion a Busnes	67,269		(2,176)	65,093	7,938	73,031	7,265	80,296		80,296
Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd	64,771		391	65,162	7,643	72,805	6,995	79,800		79,800
Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden	58,076		827	58,903	7,197	66,100	6,587	72,687		72,687
	1,238,957	54,442	15,721	1,309,120	148,046	1,457,166	135,499	1,592,665	(74,520)	1,518,145

Amlinellir y nifer o becynnau ymadael gyda chyfanswm cost fesul band a chost llawn diswyddiadau gorfodol ac eraill yn y tabl isod:

Band cost pecyn ymadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	Nifer o ddiswyddiadau gorfodol		Nifer o ymadawiadau eraill a gytunwyd		Nifer llawn o becynnau ymadael fesul band cost		Cyfanswm cost y pecynnau ymadael fesul band	
	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14
£0 - £20,000	19	16	51	49	70	65	£522,065	£364,810
£20,001 - £40,000	4	1	8	9	12	10	£326,811	£272,559
£40,001 - £120,000	0	1	3	1	3	2	£291,312	£126,055
Cyfanswm	23	18	62	59	85	77	£1,140,188	£763,424

Mae'r costau a ddangosir yn y tabl uchod yn cynnwys costau diswyddo a phob cost ymadael arall. Mae'r rhain yn cynnwys cost straen pensiwn. Mae straen pensiwn yn codi pan fod gweithiwr yn ymddeol yn fuan heb ostyngiad pensiwn actiwaraid. Mae'r straen pensiwn yn daladwy dros dair blynedd ond mae'r Cyngor yn dewis talu'r costau hyn yn ystod blwyddyn gyntaf ymddeoliad.

34. Costau Archwilio Allanol

Mae'r Cyngor yn wynebu'r costau canlynol mewn perthynas ag archwilio'r Datganiad Cyfrifon, ardystio ceisiadau grant, arolygiadau statudol ac i wasanaethau nad ydynt yn cael eu harchwilio, a ddarperir gan archwilyr allanol yr Awdurdod

	2013/14 £000	2012/13 £000
Ffioedd yn daladwy i Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a gynhelir gan yr archwilydd a benodwyd am y flwyddyn	178	166
Ffioedd yn daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas ag archwiliadau statudol a'r Mesur Llywodraeth Leol	94	121
Ffioedd yn daladwy am ardystio ceisiadau grant a ffurflenni am y flwyddyn	110	94
Ffioedd yn daladwy mewn perthynas â gwasanaethau eraill a ddarperir gan Swyddfa Archwilio Cymru yn ystod y flwyddyn	1	4
	383	385
Ad-daliad ffi Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer 2013/14	(58)	
Costau Archwilio Allanol	325	385

Mae ad-daliad ffi Swyddfa Archwilio Cymru yn ymwneud ag ad-daliad o oddeutu 15% o ffi archwilio 2012/13 mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a ffioedd a dalwyd mewn perthynas â'r mesur Llywodraeth Leol. Nid yw'r ad-daliad yn ymwneud â ffioedd a dalwyd mewn perthynas ag ardystio hawliau grantiau a ffurflenni.

35. Incwm Grant

Fe gredydodd y Cyngor y grantiau, cyfraniadau a rhoddion canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn 2013/14

	2013/14 £000	2012/13 £000
Credydwyd i Drethiant ac Incwm Grant Amhenodol		
Grantiau a chyfraniadau eraill	(399)	(1,142)
Llywodraeth Cymru – Grant Lliniaru Llifogydd	(2,267)	(322)
Llywodraeth Cymru – Grant Cyfalaf Cyffredinol	(1,844)	(1,934)
Llywodraeth Cymru – Trawsnewid Addysg Gyfrwng Cymraeg 3-18 yng Ngogledd Sir Ddinbych	(1,741)	0
Llywodraeth Cymru - Grantiau Ardal Adfywio Strategol (W.R.H.I.P)	(5,976)	(5,685)
Llywodraeth Cymru – Grant Cludiant Rhanbarthol	(853)	(458)
Llywodraeth Cymru – Lwfans Atgyweiriadau Mawr	(2,400)	(2,400)
Llywodraeth Cymru – Ysgolion yr 21 ^{ain} Ganrif	(1,170)	0
Llywodraeth Cymru – Grant Dysgu yn y Gymru Ddigidol	(557)	0
Llywodraeth Cymru - Datblygiad Harbwr y Rhyl	(2,441)	(4,573)
Grantiau Eraill Llywodraeth Cymru	(666)	(2,240)
Cyfanswm	(20,314)	(18,754)
Credydwyd i Wasanaethau		
Grant Ôl-16 APADGOS Llywodraeth Cymru	(3,859)	(4,749)
Grant Cyfnod Sylfaen Llywodraeth Cymru	(3,103)	(3,041)
Grant Dechrau'n Deg Llywodraeth Cymru	(1,521)	(1,096)
Grant Teuluoedd yn Gyntaf Llywodraeth Cymru	(1,302)	(1,152)
Grantiau Addysg Eraill gan Lywodraeth Cymru	(505)	(678)
Grant Cefnogi Pobl Llywodraeth Cymru	(6,359)	(6,053)
Grant Gwasanaethau Iechyd Meddwl Llywodraeth Cymru	(119)	(1,099)
Grantiau Gwasanaethau Cymdeithasol Eraill gan Lywodraeth Cymru	(836)	(432)
Grant Rheoli Gwastraff Cynaliadwy Llywodraeth Cymru	(2,376)	(2,475)
Grant Tocynnau Teithio Rhatach Llywodraeth Cymru	(465)	(1,788)
Grant Cydgyfeirio Llywodraeth Cymru	(2,256)	(1,020)
Grant Amddifadedd Disgyblion (derbyniwyd trwy Gyngor Gwynedd 13/14)	(1,087)	(1,073)
Grant Effeithiolrwydd Ysgol (derbyniwyd trwy Gyngor Gwynedd 13/14)	(986)	(839)
Grant Cytundeb Canlyniadau Llywodraeth Cymru	(1,057)	(1,054)
Grant Gweinyddu Budd-daliadau Tai / Treth y Cyngor DWP	(736)	(797)
Grantiau Eraill	(8,321)	(8,669)
Cyfanswm	(34,888)	(36,015)

Mae'r Cyngor wedi derbyn nifer o grantiau, cyfraniadau a rhoddion nad ydynt eto wedi'u cydnabod fel incwm, gan eu bod ag amodau sydd ynghlwm wrthynt y byddai angen dychwelyd yr arian neu eiddo i'r rhoddwr pe na fodlonir unrhyw amodiad o'r fath. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2014 £000	31 Mawrth 2013 £000
Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw		
Symiau Gohiriedig	(1,731)	(1,765)
Cyfanswm	(1,731)	(1,765)
Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw		
Grant Cronfa Goffa Treftadaeth Genedlaethol	0	(2)
Grant Dechrau'n Deg Llywodraeth Cymru	(54)	(55)
Grant Cyfnod Sylfaen Llywodraeth Cymru	(99)	(40)
Grantiau Addysg Eraill gan Lywodraeth Cymru	(107)	(107)
Grant Ieithoedd Ethnig Lleiafrifol Llywodraeth Cymru	(14)	(20)
Grant Potensial CGE	(96)	(20)
Grant Llwyddo'n Lleol	(13)	(2)
Grant Effeithiolrwydd Ysgolion gan Lywodraeth Cymru	0	(11)
Grant Teuluoedd yn Gyntaf Llywodraeth Cymru	(1)	(106)
Cronfa Cynllun Darlledu Awdurdodau Lleol Llywodraeth Cymru	(3)	0
Cymhorthdal Budd-daliadau Tai yr Adran Gwaith a Phensiynau	(1,656)	(6)
Grant Anabledd Dysgu Bryn y Neuadd Llywodraeth Cymru		
Grant Adsefydlu	(2)	(2)
Grantiau Gwasanaethau Cymdeithasol Eraill gan Lywodraeth Cymru	(18)	(18)
Grant Cefnogi Pobl Llywodraeth Cymru	(291)	(202)
Cyllid Ychwanegedd Llywodraeth Cymru	(81)	(79)
Grant Tocynnau Teithio Rhatach Llywodraeth Cymru	0	(18)
Grant Dysgu Cymunedol Llywodraeth Cymru	(16)	0
Grant Rhaglenni Llythrennedd a Rhifedd Llywodraeth Cymru	(12)	0
Grant Iaith a Chwarae Llywodraeth Cymru	(2)	0
Grant Llwybrau Dysgu 14-19 Llywodraeth Cymru	(1)	0
Grant Addysg Plant Teithwyr	(13)	0
Grant Cronfa Fuddsoddi Leol	(11)	0
Grant Canolfan Ragoriaeth mewn Beicio Llywodraeth Cymru	0	(6)
Grantiau Eraill Llywodraeth Cymru	0	(3)
Cyfanswm	(2,490)	(697)

36. Partïon Cysylltiedig

Mae'r Cyngor yn gorfod datgelu trafodion materol gyda phartïon cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar y Cyngor, neu i'w rheoli neu eu dylanwadu gan y Cyngor. Mae datgelu'r trafodion hyn yn caniatáu darllenwyr i asesu'r graddau y gallai'r Cyngor fod wedi'i gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu efallai wedi diogelu'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i ymdrin yn rhydd â'r Cyngor.

Llywodraeth Ganolog

Mae gan y Lywodraeth Ganolog ddylanwad statudol dros weithrediadau cyffredinol y Cyngor - mae'n gyfrifol am ddarparu fframwaith strategol y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo, yn darparu'r mwyafrif o'i gyllid ar ffurf grantiau, ac yn rhagnodi

telerau sawl trafodyn sydd gan y cyngor â phartïon eraill (e.e. biliau treth y cyngor, budd-daliadau tai). Mae grantiau a dderbyniwyd gan adrannau'r llywodraeth wedi'u trafod mewn mwy o fanylder yn Nodyn 35.

Aelodau Etholedig

Gofynnwyd i'r holl Aelodau Etholedig cyfredol i gwblhau datganiad ac i ddatgelu unrhyw drafodion yn ymwneud â pharti yn yr awdurdod.

Gwnaethpwyd y datganiadau materol canlynol ar gyfer 2013/14:

- Mae priod aelod etholedig yn Brif Weithredwr Asiantaeth Menter Sir Ddinbych (gweler y cwmnïau cysylltiedig isod)
- Datganwyd cysylltiad â Grŵp Amgueddfa Dinbych a dderbyniodd £50,000 drwy'r Cynllun Datblygu Gwledig.
- Datganodd aelod etholedig gysylltiad gyda chwmni a dalwyd £15,330 am wasanaethau cyfieithu.

Cynhelir rhestr o'r holl aelodau etholedig gan Bennaeth y Gyfraith a Llywodraethu, ac mae'n agored i'w harchwilio gan y cyhoedd. Mae nifer o aelodau etholedig hefyd wedi'u penodi gan y Cyngor i wasanaethu ar gyrff eraill sydd â pherthynas ariannol gyda'r Cyngor. Caiff y rhain eu manylu yn yr adran Cwmnïau isod.

Swyddogion

Gofynnwyd i'r Prif Weithredwr, Cyfarwyddwyr Corfforaethol a Phenaethiaid Gwasanaeth gwblhau datganiad i ddatgelu unrhyw drafodion yn ymwneud â pharti sydd ganddynt â'r awdurdod. Ni wnaethpwyd unrhyw ddatganiad.

Cwmnïau

Mae Cod Ymarfer Cyfrifo yn gofyn i awdurdod sydd â chysylltiadau materol mewn un neu fwy o is-gwmnïau a chwmnïau cysylltiedig baratoi cyfrif refeniw grŵp a mantolen. Nid yw cysylltiadau'r Cyngor â'r cwmnïau perthnasol naill ai'n diwallu'r meini prawf ar gyfer bod yn is-gwmni neu'n gwmni cysylltiedig fel y nodir yn y Cod, neu lle maent yn diwallu'r meini prawf, ni ystyrir eu bod yn faterol mewn perthynas â graddfa gyffredinol gweithrediadau'r Cyngor, ac o ganlyniad nid yw Cyfrifon Grŵp wedi'u paratoi.

Mae manylion y cwmnïau perthnasol fel a ganlyn:

Clwydfro Cyfyngedig (yn masnachu fel Asiantaeth Menter Sir Ddinbych)

Mae Clwydfro yn gwmni cyfyngedig drwy warant, heb unrhyw gyfalaf cyfrannau. Amcan y cwmni yw hyrwyddo ac annog gweithgaredd diwydiannol a masnachol neu fenter yn y sir, gyda'r bwriad o leihau diweithdra. Mae'r Cyngor yn darparu ei wasanaethau cyflogau a chyfrifo. Mae datganiadau ariannol Clwydfro a

archwiliwyd ar gyfer 2012/13 yn dangos bod asedau net y cwmni ar 31 Mawrth 2013 yn £189,159 a'r golled net ar gyfer y flwyddyn oedd £16,212.

Roedd Bwrdd y Cyfarwyddwyr ar 31 Mawrth 2013 yn cynnwys cyfanswm o bum aelod, pob un ohonynt yn Gyngorwyr Cyngor Sir Ddinbych.

Nid oes unrhyw atebolrwydd cyfreithiol i'r cyngor gyfrannu at golledion neu ddiffygion y cwmni.

Ystyrir bod y cwmni'n is-gwmni ar y sail bod Sir Ddinbych yn dal mwy na 20% o'r hawliau pleidleisio, fodd bynnag, ar sail perthnasedd, mae'r tebygolrwydd o risg yn isel ac nid yn debygol o effeithio ar y penderfyniadau a wnaed gan ddefnyddwyr y datganiadau ariannol, ac nid yw'r gweithgaredd yn arwyddocaol i amcanion strategol cyffredinol yr awdurdod.

Gellir cael gwybodaeth ychwanegol gan Asiantaeth Menter Sir Ddinbych, Canolfan Fusnes Clwyd, Ystâd Ddiwydiannol Lôn Parcwr, Rhuthun, LL15 1NJ.

ECTARC

Mae ECTARC yn gwmni cyfyngedig drwy warant, heb unrhyw gyfalaf cyfrannau. Amcanion y cwmni yw hyrwyddo, cynnal a datblygu addysg yn y Deyrnas Unedig ac mewn mannau eraill yn Ewrop, ac i hyrwyddo diwylliannau traddodiadol Ewrop.

Mae'r Cyngor yn rhoi grant blynyddol i'r cwmni ac yn ystod 2013/14, fe dderbyniodd ECTARC £30,291. Yn ogystal â hyn, caniatodd y Cyngor i ECTARC brydlesu ei eiddo ar Parade Street, Llangollen, am rent rhad. Mae gwerth y brydles hon wedi'i hasesu'n £12,500 y flwyddyn. Mae'r Cyngor hefyd yn darparu ei wasanaethau cyflog. Nid yw'r datganiadau ariannol a archwiliwyd ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2014 ar gael. Fodd bynnag, roedd asedau net y cwmni ar 31 Mawrth 2013 yn £1,243,891 a'r net dros ben yn £135,962.

Nid oes unrhyw atebolrwydd cyfreithiol i'r cyngor gyfrannu at golledion neu ddiffygion y cwmni.

Ni ystyrir bod y cwmni'n is-gwmni neu'n gwmni cysylltiedig yr Awdurdod, ar sail er gwaethaf bod yn fuddsoddwr yn y cwmni, mae Sir Ddinbych yn dal llai na 20% o'r hawliau pleidleisio, sydd felly'n aelodaeth leiafrifol. Felly nid oes cyfrifon grŵp wedi'u paratoi.

Gellir cael mwy o wybodaeth gan ECTARC, Parade Street, Llangollen, LL20 8RB.

Ymddiriedolaeth Castell Bodelwyddan a Mentrau Castell Bodelwyddan Cyf.

Mae Grŵp Ymddiriedolaeth Castell Bodelwyddan yn gwmni cyfyngedig drwy warant, heb unrhyw gyfalaf cyfrannau. Mae'n elusen gofrestredig a sefydlwyd yn Chwefror 1994. Amcanion yr Ymddiriedolaeth yw datblygu addysg drwy gaffael, cynnwys a dangos gwrthrychau a chasgliadau o natur addysgol, a drwy sefydlu, caffael a rheoli amgueddfeydd, orielau a llyfrgelloedd i'w defnyddio ar gyfer dibenion o'r fath. Mae'r Ymddiriedolaeth yn caffael arteffactau y mae'n eu hadfer,

eu cadw a'u harddangos. Mae hefyd yn rheoli parc cyhoeddus ar gyfer gweithgareddau hamdden ac yn hyrwyddo gwerthfawrogiad o'r byd naturiol. Mae Cyngor Sir Ddinbych yn rhoi grant blynyddol i Ymddiriedolaeth Castell Bodelwyddan ac yn ystod 2013/14, derbyniodd yr Ymddiriedolaeth £149,681. Mae'r Cyngor hefyd yn darparu ei wasanaethau cyflog. Roedd Bwrdd y Cyfarwyddwyr yn cynnwys cyfanswm o ddeuddeg aelod, gyda dau ohonynt yn Gyngorwyr Cyngor Sir Ddinbych.

Nid yw'r datganiadau ariannol a archwiliwyd ar gyfer y flwyddyn ariannol 2013/14 ar gael eto. Fodd bynnag, roedd asedau net y Grŵp ar 31 Mawrth 2013 yn £739,974 ac roedd y net dros ben a gyflawnwyd gan y cwmni'n £9,368.

Ni ystyrir bod y cwmni'n is-gwmni neu'n gwmni cysylltiedig yr Awdurdod, ar sail er gwaethaf bod yn fuddsoddwr yn y cwmni, mae Sir Ddinbych yn dal llai na 20% o'r hawliau pleidleisio, sydd felly'n aelodaeth lleiafrifol. Felly nid oes cyfrifon grŵp wedi'u paratoi.

Nid oes unrhyw atebolrwydd cyfreithiol i'r cyngor gyfrannu at golledion neu ddiffygion y cwmni.

Gellir cael gwybodaeth bellach gan Ymddiriedolaeth Castell Bodelwyddan Cyf., Bodelwyddan, LL18 5YA.

Hamdden Clwyd Cyf.

Sefydlwyd Hamdden Clwyd Cyfyngedig 1 Ebrill 2001 fel Sefydliad Nad yw'n Dosbarthu Elw. Amcanion y cwmni oedd darparu a gweithredu cyfleusterau, atyniadau, nwyddau a gwasanaethau ar gyfer adloniant a hamdden, yn bennaf ar gyfer cymuned ac ymwelwyr â Sir Ddinbych. Roedd y cwmni yn barti cysylltiedig gan yr oedd gan y cyngor aelodaeth ar y Bwrdd ac roedd y cyngor wedi cyfrannu at y cwmni yn ariannol ar ffurf grant blynyddol. Nid oedd y cwmni yn gwmni cysylltiedig neu is-gwmni gan yr oedd gan y cyngor hawl pleidleisio lleiafrifol (llai na 20%). Yn ystod y flwyddyn, talodd y cyngor £245k i'r cwmni.

Rhoddodd y cwmni orau i fasnachu ddydd Gwener 7 Chwefror 2014 ac mae ymarferydd ansolfedd yn rheoli'r gwaith o ddirwyn y cwmni i ben. Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo ar hyn o bryd. Dan delerau dyleddeb, ystyriwyd y Cyngor fel credydwr ffafriol a derbyniodd daliad o £237,000 ym mis Ebrill 2014 mewn perthynas â hyn. Mae'r Cyngor yn warantwr ymrwymadau pensiwn y cwmni a amcangyfrifir i fod yn £845,000. Bydd goblygiadau ariannol y Cyngor yn llai na hyn a bydd yn cael ei gadarnhau ar ôl i'r cwmni gael ei ddirwyn i ben.

Cwmni Scala Prestatyn Cyf.

Caiff y Scala ei redeg fel elusen ac yn gwmni cyfyngedig drwy warant ddielw. Amcan y cwmni yw gwneud Sinema'r Scala fel cyrchfan diwylliannol ac adloniant o bwys ar gyfer Gogledd Cymru. Caiff gymorth grant gan Gyngor Sir Ddinbych, ac yn ystod 2013/14 derbyniodd Cwmni Scala Prestatyn Cyf. ddyraniad grant o £54,470. Yn ogystal â hyn, caniatodd Cyngor Sir Ddinbych i Gwmni Scala Prestatyn Cyf. brydlesu ei eiddo ar y Stryd Fawr, Prestatyn am rent gostyngol. Mae gwerth y

brydles hon wedi'i hasesu am £20,000 y flwyddyn. Yn 2009/10 cytunodd y Cyngor i roi benthyciad o £80,000 i'r Cwmni ac o ran y benthyciad nodwyd y gall barhau am hyd at ddeng mlynedd. Mae dechrau'r ad-daliadau wedi'i ohirio tan 2014/15. Mae'r Datganiadau Ariannol a archwiliwyd ar gyfer 2012/13 yn dangos bod dyledion net y cwmni ar 31 Mawrth 2013 yn (£128,171) a chostau adnoddau net ar gyfer y flwyddyn oedd (£24,336).

Mae Bwrdd y Cyfarwyddwyr yn cynnwys cyfanswm o naw aelod, gan gynnwys un Cyngorydd Sir Ddinbych.

Ni ystyrir bod y cwmni'n is-gwmni neu'n gwmni cysylltiedig yr Awdurdod, ar sail er gwaethaf bod yn fuddsoddwr yn y cwmni, mae Sir Ddinbych yn dal llai na 20% o'r hawliau pleidleisio, sydd felly'n aelodaeth leiafrifol.

Gellir cael gwybodaeth bellach gan Gwmni Scala Prestatyn Cyf., 47 Stryd Fawr, Prestatyn, LL19 9AH.

Cyrrff Cyhoeddus Eraill

Mae'r Cyngor â threfniadau ffurfiol o dan Adran 33 Deddf Iechyd (2006), gydag un ohonynt yn cynnwys trefniant cyllideb wedi'i chyfuno, gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Dangosir manylion yn Nodyn 31.

37. Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn yn y tabl isod (gan gynnwys gwerth yr asedau a gaffaelwyd o dan brydlesau ariannol a chontractau PFI/PP), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle bydd gwariant cyfalaf yn cael ei ariannu yn y dyfodol drwy daliadau i refeniw wrth i asedau gael eu defnyddio gan y Cyngor, mae'r gwariant yn golygu bod cynnydd yn y Gofyniad Cyllido Cyfalaf (GCC), mesuriad o'r gwariant cyfalaf a wnaed yn hanesyddol gan y Cyngor nad ydyw wedi'i ariannu eto. Dadansoddir y GCC yn ail ran y nodyn hwn.

	2013/14 £000	2012/13 £000
Gofyniad Cyllido Cyfalaf Agoriadol	179,463	175,525
Buddsoddiad Cyfalaf		
Eiddo, Peiriannau ac Offer	37,357	32,939
Eiddo Buddsoddi	0	1
Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud	4,646	5,406
Ffynonellau o Arian		
Derbyniadau cyfalaf	(903)	(380)
Grantiau a chyfraniadau eraill y Llywodraeth	(23,828)	(23,932)
Symiau a roddwyd o'r neilltu o refeniw:		
Cyfraniadau refeniw uniongyrchol	(1,594)	(501)
MRP a Dyledwyr Hirdymor	(9,306)	(9,595)
Gofyniad Cyllido Cyfalaf Terfynol	185,835	179,463

	2013/14 £000	2012/13 £000
Esboniad o symudiadau mewn blwyddyn		
Cynnydd mewn angen sylfaenol i fenthycia (a gefnogir gan gymorth ariannol y llywodraeth)	5,418	4,469
Cynnydd mewn angen sylfaenol i fenthycia (heb gefnogaeth cymorth ariannol y llywodraeth)	10,427	9,121
MRP a Dyledwyr Hirdymor	(9,190)	(9,273)
Derbyniadau Cyfalaf a neilltuwyd	(168)	(58)
Asedau a gaffaelwyd o dan brydlesau ariannol	(4)	(4)
Asedau a gaffaelwyd o dan gontractau PFI	(111)	(317)
Cynnydd / (gostyngiad) mewn Gofyniad Cyllido Cyfalaf	6,372	3,938

38. Prydlesau

Cyflwyniad

Mae'r Cyngor yn prydlesu rhai o'i eiddo, cerbydau ac eitemau o offer, yn ogystal â phrydlesu rhai o'r eiddo y mae'n berchen arnynt. Mae trefniadau'r prydlesau wedi'u hadolygu a'u dosbarthu fel prydlesau gweithredol neu ariannol fel y disgrifir mewn mwy o fanylder isod.

Awdurdod fel Lesddeiliad

Prydlesau Ariannol

Mae'r Cyngor wedi caffael rhai eiddo, cerbydau ac eitemau o offer o dan brydlesau ariannol.

Caiff yr asedau a gaffaelir o dan y prydlesau hyn eu cario yn y Fantolen ar y symiau net canlynol:

	31 Mawrth 13 £000	31 Mawrth 14 £000
Tir ac Adeiladau Eraill	3,349	3,408
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	4	0
	3,353	3,408

Mae'r Cyngor yn ymroddedig i wneud taliadau lleiaf o dan y prydlesau hyn, sy'n cynnwys setliad o atebolrwydd tymor hir ar gyfer y llog yn yr eitemau a gaffaelwyd gan yr Awdurdod a chostau cyllid a fydd yn daladwy gan yr Awdurdod yn y dyfodol, tra bydd yr atebolrwydd yn aros yn ddyledus. Mae'r taliadau prydles lleiaf yn cynnwys y symiau canlynol:

	31 Mawrth 13 £000	31 Mawrth 14 £000
Ymrwymadau prydles ariannol (gwerth presennol net y taliadau prydles lleiaf):		
Cyfredol	5	0
Nid yn gyfredol	0	0
Costau ariannol yn daladwy yn y dyfodol	0	0
Taliadau prydles lleiaf	5	0

Bydd taliadau prydles lleiaf yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Taliadau prydles lleiaf		Ymrwymadau prydles ariannol	
	31 Mawrth 13 £000	31 Mawrth 14 £000	31 Mawrth 13 £000	31 Mawrth 14 £000
Dim hwyrach na blwyddyn	5	0	5	0
Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	0	0	0	0
	5	0	5	0

Prydlesau Gweithredol

Mae'r Cyngor wedi caffael eiddo, cerbydau ac eitemau eraill o offer drwy wneud prydlesau gweithredol. Y taliadau prydles lleiaf yn y dyfodol sy'n ddyledus o dan brydlesau na ellir eu canslo yn y dyfodol yw:

	31 Mawrth 13 £000	31 Mawrth 14 £000
Dim hwyrach na blwyddyn	35	2
Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	42	10
Hwyrach na 5 mlynedd	17	13
	94	25

Roedd y taliadau prydles lleiaf a godwyd ar wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn mewn perthynas â'r prydlesau hyn yn £35k yn 2013/14 ac yn £147k yn 2012/13.

Awdurdod fel Prydlesydd

Prydlesau Weithredol

Mae'r Cyngor yn prydlesu eiddo i unigolion o dan brydlesau gweithredol ar gyfer dibenion amrywiol, fel datblygiad economaidd, i ddarparu unedau i fusnesau lleol. Y taliadau prydles lleiaf sy'n dderbyniadwy o dan brydlesau na ellir eu canslo yn y dyfodol yw:

	31 Mawrth 13 £000	31 Mawrth 14 £000
Dim hwyrach na blwyddyn	815	783
Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	2,414	2,479
Hwyrach na 5 mlynedd	11,249	12,131
	14,478	15,393

39. Cynlluniau Ariannu Preifat a Chytundebau Tebyg

Fe wnaeth y Cyngor ymrwymo i gynllun PFI dau ddeg pum mlynedd gyda Neptune PFI Ruthin Ltd, gan ddechrau o ddyddiad dechrau'r gwasanaeth, Mai 2004. Roedd y contractwr am ddylunio, adeiladu, ariannu, gweithredu a rheoli cyfleusterau cyhoeddus i ddarparu gofod dinesig a swyddfa ar gyfer cyfarfodydd, gweithrediadau a swyddogaethau'r Cyngor, ac ar gyfer cyfarfodydd a chynulliadau cyhoeddus eraill. Mae'r cyfleusterau wedi'u lleoli ar nifer o safleoedd ar wahân yn Rhuthun ac yn cynnwys Neuadd y Sir, Neuadd y Dref a storfa'r Sir. Mae gofyn i Neptune PFI Ruthin Ltd drosglwyddo'r adeiladau ar ddiwedd y contract, mewn cyflwr penodol, am ddim.

Eiddo, Peiriannau ac Offer

Cydnabyddir yr asedau a ddefnyddir i ddarparu'r gwasanaethau ar Fantolen yr Awdurdod. Manylir ar symudiadau yn eu gwerth dros y blynyddoedd fel y manylir yn y dadansoddiad o'r symudiad ar Eiddo, Peiriannau ac Offer yn Nodyn 13.

Dyledion prydles ariannol

Ar ddechrau'r brydles, cafodd gwerth teg yr asedau sefydlog eu cyfateb gyda dyled prydles ariannol. Y ddyled gychwynnol oedd £12.95m, a ostyngodd drwy gyfraniad cyfalaf gan Gyngor Sir Ddinbych o £0.300m. Mae'r tabl isod yn dangos yr ysgrifennu i lawr o ddyled y brydles yn 2012/13 a 2013/14.

2012/13 £000		2013/14 £000
(10,201) 317	Balans ar ddechrau'r flwyddyn Ad-dalu Credydwr Prydles	(9,884) 111
(9,884)	Dyledion Prydles Ariannol terfynol	(9,773)
(9,772) (112)	Rhannu rhwng:- Dyled Prydles Ariannol Tymor Hir Dyled Prydles Ariannol Tymor Byr	(9,684) (89)
(9,884)		(9,773)

Taliadau Unedol

Mae'r swm blynyddol a delir i weithredwyr y PFI wedi ei ddadansoddi dan y 5 pennawd isod:

- Gwerth teg y gwasanaethau a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn – debydwyd i'r gwasanaeth perthnasol yn y Cyfrif Incwm a Gwariant. Yn 2013/14, £0.550m oedd hyn (£0.534m yn 2012/13) a thaliadau am gyfleustodau ac yswiriant.
- Cost ariannol - £1.231m yn 2013/14 (£1.276m yn 2012/13).

- Rhent amodol – cynnydd yn y swm sydd i'w dalu am yr eiddo sy'n codi yn ystod y contract £0.110m yn 2013/14 (£0.025m yn 2012/13).
- Taliad tuag at ddyled - sy'n berthnasol i ysgrifennu i lawr dyled y Fantolen tuag at weithredwr y PFI fel y dangosir yn y tabl uchod.
- Costau disodli cylch oes – cydnabyddir fel asedau sefydlog ar y Fantolen os ydynt wedi digwydd neu fel rhagdaliad. Roedd balans ar ddechrau'r flwyddyn ar y rhagdaliadau o £0.212m. Yn 2013/14 roedd £0.017m o gostau cylch oes. Gosodwyd balans o £0.399m fel rhagdaliad. Ar ddiwedd 2013/14, cyfanswm y rhagdaliad ar y fantolen yw £0.611m.

Mae manylion y taliadau a gaiff eu gwneud yn ystod oes y cynllun fel a ganlyn.

Taliadau a wneir dan y contract PFI

	Gwerth Teg Tâl Gwasanaeth (gan gynnwys costau Hyd oes) £000	Llog a Rhenti Amodol £000	Ad-dalu Dyled £000	Cyfanswm £000
O fewn blwyddyn	1,021	1,312	89	2,422
O fewn dwy i bum mlynedd	3,476	4,608	1,411	9,495
O fewn chwech i ddeg mlynedd	5,096	4,730	2,762	12,588
O fewn un mlynedd ar ddeg i bymtheg mlynedd	5,508	2,211	5,511	13,230
	15,101	12,861	9,773	37,735

Grantiau a Chronfeydd wrth gefn

Rhoddodd Llywodraeth Cymru grant refeniw PFI i'r Cyngor o £19m dros 25 mlynedd gyda chyfradd gyfun o 6.7% felly caiff £35.549m ei dalu i Sir Ddinbych dros y 25 mlynedd. Yn 2013/14 talwyd grant o £1.579m (£1.630m yn 2012/13).

Mae pwysiad y grant PFI yn fwy yn y blynyddoedd cynharach felly mae unrhyw warged o ran cronfeydd wedi'i ddyrannu i gronfa wrth gefn i'w ddefnyddio i osod yn erbyn taliadau yn y blynyddoedd diweddarach. Balans y gronfa wrth gefn ar ddiwedd 2013/14 yw £3.864m (£3.689m yn 2012/13).

40. Cynlluniau Pensiwn y Rhoddir Cyfrif Amdanynt fel Cynlluniau Cyfraniad Diffiniedig

Mae athrawon a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan yr Adran Addysg. Mae'r Cynllun yn rhoi buddiannau penodol i athrawon pan fyddant yn ymddeol, ac mae'r Cyngor yn cyfrannu at y costau drwy wneud cyfraniadau ar sail canran o gyflogau pensiynadwy aelodau. Yn dechnegol, mae'r Cynllun yn gynllun â buddion diffiniedig. Fodd bynnag, nid yw'r Cynllun wedi'i gyllido ac mae'r Adran Addysg yn defnyddio cronfa dybiannol i gyfrifo cyfradd gyfraniadau cyflogwyr a delir gan awdurdodau lleol. Nid yw'r Cyngor yn gallu nodi ei gyfran o sefyllfa ariannol waelodol a pherfformiad y Cynllun gyda digon o ddibynadwyedd at ddibenion cyfrifeg. At ddiben y Datganiad Cyfrifon hwn,

caiff ei gyfrif ar yr un sail â chynllun cyfraniadau diffiniedig. Yn 2013/14, talodd y cyngor sir £4.826m i Bensiynau Athrawon o ran buddiannau ymddeol athrawon, sy'n gyfwerth â 14.1% o gyflog pensiynadwy. Y ffigurau ar gyfer 2012/13 oedd £4.802m ac 14.1%. Yn ogystal, gwnaed taliadau o ran ymddeoliadau cynnar cyfwerth â £0.585m (£0.868m yn 2012/13). Nid oedd yna unrhyw gyfraniad yn daladwy ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gostau unrhyw fuddiannau ychwanegol a roddir wrth ymddeol yn gynnar y tu allan i delerau'r cynllun athrawon. Cyfrifir y costau hyn ar sail buddiannau diffiniedig ac fe'u nodir yn Nodyn 41.

41. Cynlluniau Pensiwn â Buddiannau Diffiniedig

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Cyngor yn gwneud cyfraniadau at gost buddiannau ar ôl cyflogaeth. Er na fydd y buddiannau hyn yn cael eu talu nes i'r gweithwyr ymddeol, mae ymrwymiad ar y Cyngor i wneud y taliadau (ar gyfer y buddiannau hyn) a datgelu pryd y gall gweithwyr gael eu hawliad yn y dyfodol.

Mae'r Cyngor yn cymryd rhan mewn dau gynllun ar ôl cyflogaeth.

- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, mae hwn yn gynllun cyflog terfynol â buddiannau diffiniedig a gaiff ei gyllido, sy'n golygu bod y Cyngor a gweithwyr yn talu cyfraniadau i mewn i gronfa, a gyfrifir ar lefel a fwriedir i gydbwysu dyledion pensiynau gydag asedau buddsoddi.
- Trefniadau ar gyfer rhoi buddiannau â disgresiwn ar ôl ymddeol wrth ymddeol yn gynnar – mae hwn yn drefniant buddiannau diffiniedig na chaiff ei gyllido, lle caiff dyledion eu cydnabod pan gaiff y buddiannau eu rhoi. Fodd bynnag, nid oes asedau buddsoddi wedi'u cronni i dalu'r dyledion pensiynau hyn, a rhaid creu arian parod i dalu taliadau pensiwn gwirioneddol pan fyddant yn daladwy.
- Mae rheolaeth y Gronfa yn cael ei freinio yng Nghyngor Sir y Fflint, sef Awdurdod Gweinyddu'r Gronfa. Mae'r Cyngor wedi sefydlu Pwyllgor Cronfa Bensiwn sy'n cynnwys pum Cyngorydd o Gyngor Sir y Fflint a phedwar aelod cyfetholedig.

Mae'r Pwyllgor, gyda chymorth ymgynghorwyr proffesiynol y Gronfa, yn ymgymryd â rolau megis penderfynu ar bolisiâu mewn perthynas â'r strategaeth fuddsoddi, gweinyddu llywodraethu, cyfathrebu, strategaeth ariannu a darpariaethau rheoli risg.

Am fanylion pellach ynglŷn ag egwyddorion llywodraethu a buddsoddi Cronfa Bensiwn Clwyd, ewch i www.clwydpensionfund.org neu cysylltwch â Chronfa Bensiynau Clwyd yn:

Adain Cronfeydd
Neuadd y Sir
Yr Wyddgrug
Sir y Fflint
CH7 6NA

- Y prif risgiau i awdurdod y cynllun yw'r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. codi arian ar raddfa fawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, llog bondiau a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun. Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol i godi tâl ar Gronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai yn y symiau sy'n ofynnol yn ôl statud fel y disgrifir yn y nodyn polisïau cyfrifeg.

Trafodion sy'n gysylltiedig â Buddiannau ar ôl Cyflogaeth

Rydym yn cydnabod cost buddiannau ymddeol yng nghost gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae angen i ni eu gwneud yn erbyn Treth y Cyngor yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddiannau ar ôl cyflogaeth/buddiannau ymddeol ei dynnu allan o Gronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai drwy'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans Cronfa'r Cyngor drwy'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau Buddiannau â Disgresiwn	
	2013/14 £000	2012/13 £000	2013/14 £000	2012/13 £000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cost y Gwasanaethau <i>Cost gwasanaeth, yn cynnwys:</i> - Costau Gwasanaeth Cyfredol - Costau Gwasanaeth y Gorffennol / (Enillion) (Enillion)Colled o Setliadau a Chwtogiadau <i>Gwariant Gweithredu Arall:</i> - Treuliau Gweinyddu Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi: - Treuliau Llog Net	13,372	10,291		
	277	211		
	0	0		
	295	281		
	7,521	6,744	357	409
Cyfanswm y Buddiannau ar ôl Cyflogaeth a godir ar y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddiannau eraill ar ôl Cyflogaeth a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr - Adenillion ar Asedau Cynlluniau (ac eithrio'r swm a nodir yn y Gwariant Llog Net) (Enillion) a Cholledion Actiwari yn sgil Newidiadau mewn Rhagdybiaethau Demograffig (Enillion) a Cholledion Actiwari yn sgil Newidiadau mewn Rhagdybiaethau Ariannol - Arall Cyfanswm Buddiannau ar ôl Cyflogaeth a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn - Gwrthdroi costau net a wnaed i'r Gwarged neu'r Ddyled ar gyfer Darparu Gwasanaethau ar gyfer Buddiannau ar ôl Cyflogaeth yn unol â'r Cod Swm gwirioneddol a godir yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn. - Cyfraniadau gweithiwr sy'n daladwy i'r cynllun - Buddiannau ymddeol sy'n daladwy i bensiynwyr	21,465	17,527	357	409
	9,285	(11,346)		
	10,362	4,418	335	126
	(38,551)	44,843	(404)	1,065
	(10,694)		(399)	
	(8,133)	55,442	(111)	1,600
	(21,465)	(17,527)	(357)	(409)
	14,144	13,819		
			853	855

Asedau Pensiwn a Rhwymedigaethau a Gydabyddir yn y Fantolen

Mae'r swm a nodir yn y Fantolen yn sgil rhwymedigaeth yr awdurdod o ran ei gynlluniau buddiannau diffiniedig fel a ganlyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau Buddiannau â Disgresiwn	
	2013/14 £000	2012/13 £000	2013/14 £000	2012/13 £000
Gwerth Presennol y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig	440,953	458,855	9,103	10,067
Gwerth teg yr Asedau Cynlluniau	(277,095)	(272,720)		
Is-gyfanswm	163,858	186,135	9,103	10,067
Symudiadau eraill yn y rhwymedigaeth (ased)				
Rhwymedigaeth net yn sgil y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig	163,858	186,135	9,103	10,067

Cysoni Symudiadau yn yr Asedau'r Cynllun Gwerth Teg

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
	2013/14 £000	2012/13 £000
Gwerth teg agoriadol asedau'r cynllun	272,720	245,555
Incwm llog	11,506	12,129
Treuliau gweinyddu	(295)	(281)
Enilliad/(colled) aifsesuriad:		
• Yr elw ar asedau'r cynllun, ac eithrio'r swm a gynhwysir yn y gwariant llog net	(9,285)	11,346
• Arall		
Effaith newidiadau yng nghyfraddau'r gyfnewidfa dramor		
Cyfraniadau gan y cyflogwr	14,144	13,819
Cyfraniadau gan weithwyr	3,722	3,574
Buddiannau a dalwyd	(15,417)	(13,422)
Arall		
Gwerth teg terfynol asedau'r cynllun	277,095	272,720

Cysoni Gwerth Presennol y Cynllun Rhwymedigaethau (Rhwymedigaeth Buddiannau Diffiniedig)

	Rhwymedigaethau a Ariennir Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Rhwymedigaeth nas Ariennir Trefniadau Buddiannau Disgresiwn	
	2013/14 £000	2012/13 £000	2013/14 £000	2012/13 £000
Balans agoriadol ar 1 Ebrill	458,855	390,067	10,067	9,322
Cost gwasanaeth presennol	13,372	10,291		
Cost llog	19,027	18,873	357	409
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	3,722	3,574		
(Enillion) a cholledion aifesuriad:				
▪ (Enillion) a cholledion actiwari yn sgil newidiadau yn y rhagdybiaethau demograffig	10,362	4,418	335	126
▪ (Enillion) a cholledion actiwari yn sgil newidiadau yn y rhagdybiaethau ariannol	(38,551)	44,843	(404)	1,065
▪ Arall	(10,694)		(399)	
Cost gwasanaeth blaenorol	142	151		
Colledion/(enillion) a chwtogiad	135	60		
Rhwymedigaethau a ragdybir ar gyfuniad endidau				
Buddiannau a dalwyd	(15,417)	(13,422)	(853)	(855)
Rhwymedigaethau wedi eu dileu ar setliadau				
Balans terfynol ar 31 Mawrth	440,953	458,855	9,103	10,067

Asedau Cynwysedig y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:

	Gwerth Teg Asedau'r Cynllun 2013/14 £000	2013/14 £000
Arian Parod a Symiau Cywerth ag Arian Parod	8,313	5,454
Ecwitiai		
• DU a ddyfynnwyd	27,707	27,273
• Byd-eang a ddyfynnwyd	16,626	13,636
• Byd-eang a ddyfynnwyd	11,084	10,909
• UDA	8,313	8,182
• Japan	8,313	8,182
• Ewrop	8,313	5,454
• Marchnadoedd datblygol	16,626	19,090
• Cyffindir	2,771	2,727
• Dwyrain Pell	16,626	19,090
Is-gyfanswm Ecwiti	116,379	114,543
Bondiau Tramor Eraill	38,793	40,908
Eiddo:		
• DU	8,313	8,182
• Tramor	13,855	13,636
Is-gyfanswm Eiddo	22,168	21,818
Eraill:		
• Cronfeydd Diogelu	11,084	10,909
• Ecwiti preifat	33,251	32,726
• Isadeiledd	5,542	5,454
• Coed ac Amaeth	5,542	5,454
• Nwyddau	8,313	8,182
• GTAA	27,710	27,272
Is-gyfanswm Eraill	91,442	89,997
Cyfanswm Asedau	277,095	272,720

Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau a Dyledion

Mae dyledion wedi'u hasesu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull credyd uned a ragamcanir, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy mewn blynnyddoedd i ddod yn dibynnu ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaeth, lefelau cyflog ac ati.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a dyledion buddiannau â Disgresiwn wedi'u hamcangyfrif gan Mercer Human Resource Consulting, cwmni o actiwarïaid, ac mae amcangyfrifon ar gyfer Cronfa'r Cyngor Sir yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2013.

Y prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd gan yr actiwari oedd:

	Cynllun Pensiwn y Llywodraeth Leol		Trefniadau Buddion Disgresiwn	
	2013/14 £000	2012/13 £000	2013/14 £000	2012/13 £000
Rhagdybiaethau Marwolaeth:				
Hirhoedledd yn 65 ar gyfer pensiynwyr presennol:				
• Dynion	23.3 blwyddyn	22.2 blwyddyn	23.3 blwyddyn	22.2 blwyddyn
• Merched	25.8 blwyddyn	24.8 blwyddyn	25.8 blwyddyn	24.8 blwyddyn
Hirhoedledd yn 65 ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:				
• Dynion	26.2 blwyddyn	24.1 blwyddyn		
• Merched	29.2 blwyddyn	26.8 blwyddyn		
Cyfradd Chwyddiant	2.40%	2.40%	2.40%	2.40%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	3.90%	3.90%		
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau	2.40%	2.40%	2.40%	2.40%
Cyfradd disgowntio buddiannau'r cynllun	4.50%	4.20%	4.30%	3.70%

Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth budd ddiffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwari a nodir yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod wedi eu pennu ar sail newidiadau rhesymol posibl ar ddiwedd y cyfnod adrodd ac mae'n rhagdybio ar gyfer pob newid bod y rhagdybiaeth wedi dadansoddi newidiadau tra mae'r holl ragdybiaethau eraill yn aros yn gyson. Mae'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd, er enghraifft, yn rhagdybio bod disgwyliad oes yn cynyddu neu'n lleihau ar gyfer dynion a merched. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall newidiadau mewn rhai rhagdybiaethau fod yn rhyngberthynol. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad sensitifrwydd wedi dilyn polisïau cyfrifo'r cynllun h.y. ar sail actiwari yn defnyddio'r dull credyd uned a ragamcanir. Nid yw'r dulliau na math y rhagdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth lunio'r dadansoddiad sensitifrwydd isod wedi eu newid ers y cyfnod blaenorol.

Newid mewn rhagdybiaethau 31 Mawrth 2014	Effaith ar y rhwymedigaeth net yn sgil y Rhwymedigaeth Budd Ddiffiniedig yn y Cynllun
Hirhoedledd (cynnydd mewn 1 flwyddyn)	8,609
Cyfradd chwyddiant (cynnydd o 0.1%)	8,432
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd o 0.1%) heb ei ddarparu	2,070
Cyfradd ddisgowntio rhwymedigaeth y cynllun (cynnydd o 0.1%)	(8,275)

Risgiau a'r Strategaeth Fuddsoddi

Mae'r Gronfa yn cynnal sefyllfaoedd yn defnyddio amrywiaeth o offerynnau ariannol ac felly mae'n agored i nifer o risgiau ariannol gan gynnwys risgiau credyd a gwrthrannol, risg hylifedd, risg marchnad a risg cyfraddau cyfnewid.

Mae gweithdrefnau rheoli risg yr Awdurdod Gweinyddu yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol a gweithredu cyfyngiadau i leihau'r

risgiau hynny. Mae'r Gronfa Bensiwn yn adolygu ei Ddatganiad Egwyddorion Buddsoddi, a'r Datganiad Strategaeth Ariannu cysylltiedig, yn flynyddol, sy'n gosod polisi'r Gronfa Bensiwn ar faterion fel y math o fuddsoddiadau i'w dal, y balans rhwng gwahanol fathau o fuddsoddiadau, cyfyngiadau buddsoddi a'r ffordd y rheolir risg. Mae'r Gronfa yn cynnal adolygiadau ffurfiol ar ei strwythur, ac elfen allweddol o'r broses adolygu yw risg. Mae'r Gronfa yn dilyn polisi o leihau risg drwy amrywio buddsoddiadau ar draws dosbarthiadau asedau, rhanbarthau buddsoddi a rheolwyr cronfa.

Effaith ar Lif Arian yr Awdurdod

Amcanion y cynllun yw cadw cyfraniadau cyflogwyr mor gyson â phosibl. Mae'r Cyngor Sir wedi cytuno ar strategaeth gydag actiwari'r cynllun i gyflawni lefel gyllido 100% dros y 19 mlynedd nesaf. Caiff lefelau cyllido eu monitro yn flynyddol. Bydd y prisiad tair blynedd nesaf yn cael ei gwblhau ar 31 March 2016.

Bydd yn rhaid i'r cynllun ystyried newidiadau cenedlaethol i'r cynllun dan Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013. Dan y Ddeddf, efallai na fydd Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol Cymru a Lloegr, a'r prif gynlluniau pensiwn eraill, yn darparu buddiannau mewn perthynas â gwasanaeth ar ôl 31 March 2014. Mae'r Ddeddf yn darparu ar gyfer gwneud rheoliadau, o fewn fframwaith cyffredin, i sefydlu cynlluniau cyfartaledd enillion gyrfa newydd i dalu pensiynau a buddiannau eraill i weision cyhoeddus penodol.

Rhagwelir y bydd yr awdurdod yn talu £14,860k i'r cynllun yn 2014/15.

Cyfartaledd pwysol hyd y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar gyfer aelodau'r cynllun yw 19 mlynedd, 2013/14 (15 mlynedd 2012/13).

42. Dyledion Digwyddiadol

Gall dyled ddigwyddiadol gael ei diffinio fel naill ai:

- Rhwymedigaeth ddichonadwy sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol, na ellir cadarnhau ei bodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth y sefydliad;

neu

- rhwymedigaeth bresennol sy'n codi o ddigwyddiadau'r gorffennol ond na chaiff ei gydnabod oherwydd:

(i) Nid yw'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddiannau economaidd er mwyn setlo'r rhwymedigaeth;

neu

(ii) Ni ellir mesur maint y rhwymedigaeth gyda digon o ddibynadwyedd.

Municipal Mutual Insurance Cyf. (MMI) oedd prif yswiriwr cyrff y sector cyhoeddus cyn iddo roi'r gorau i ddarparu yswiriant busnes ym mis Medi 1992. Er mwyn sicrhau bod MMI yn rheoli ei fusnes yn drefnus, rhoddwyd cynllun trefniant gyda'i gredydwyd ar waith. O fewn y Ddarpariaeth Yswiriant a fanylir yn Nodyn 21 mae

elfen mewn perthynas â'r Cynllun. Mae'r Cyngor yn cydnabod y bydd unrhyw daliad yn y dyfodol a wneir gan MMI ar ôl gosod yr ardoll gychwynnol yn cael ei wneud ar y gyfradd is o 85%. Mae rhagweld hawliadau yn y dyfodol yn ansicr oherwydd natur ddiweddaraf nifer yr hawliadau y mae MMI yn parhau i'w derbyn. Mae'r ardoll yn destun adolygiad gan weinyddwr y cynllun o leiaf bob 12 mis. Er gwaethaf gosod ardoll gychwynnol o 15%, wrth fodelu canlyniadau disgwylidig ar gyfer rheoli busnes MMI yn ddiddyled, nododd y gweinyddwr y gallai'r ardoll amrywio rhwng 9.5% a 28%.

Dylid nodi rhwymedigaeth digwyddiadau o ran costau sy'n parhau sef £1.890m o ran hawliadau Clwyd a £0.335m o ran hawliadau Rhuddlan.

Rhoddodd Hamdden Clwyd Cyf. y gorau i fasnachu ddydd Gwener 7 Chwefror 2014. Mae gwaith yn dal i fynd rhagddo o ran dirwyn y cwmni i ben, felly nid yw'r goblygiadau cost terfynol i'r Cyngor yn hysbys. Cyfeiriwch at nodyn 36, Partïon Cysylltiedig, ar gyfer y sefyllfa bresennol.

43. Asedau Digwyddiadol

Ased digwyddiadol yw ased y mae posibl ei dderbyn ond dim ond os oes digwyddiad yn y dyfodol nad yw o dan reolaeth y Cyngor. Nid oes eitemau o'r fath i'w hadrodd arnynt yn 2013/14.

44. Natur a Maint y Risgiau sy'n Deillio o Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Cod Ymarfer Rheoli Trysorlysoedd y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth ac mae'n cydymffurfio â'r Cod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf ar gyfer Awdurdodau Lleol.

Fel rhan o fabwysiadu Cod Rheoli'r Trysorlys, cymeradwyodd y Cyngor Strategaeth Reoli'r Trysorlys ar gyfer 2013/14 ar 26 Chwefror 2013. Mae'r Strategaeth yn nodi'r paramedrau ar gyfer rheoli risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol. Mae'r Cyngor hefyd yn cynhyrchu Arferion Rheoli'r Trysorlys sy'n nodi'r trefniadau ymarferol i'w dilyn i reoli'r risgiau hyn.

Mae Strategaeth Reoli'r Trysorlys yn cynnwys Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol yn unol â Chyfarwyddyd Buddsoddi Llywodraeth Cymru i awdurdodau lleol. Mae'r Cyfarwyddyd hwn yn egluro y dylid rhoi blaenoriaeth i ddiogelwch a hylifedd, yn hytrach nag arenillion. Mae Strategaeth Trysorlys y Cyngor, ynghyd â'i Arferion Rheoli'r Trysorlys, yn seiliedig ar geisio cyfradd uchaf dychweliadau sy'n gyson â lefelau priodol diogelwch a hylifedd.

Y prif risgiau a gaiff eu cwmpasu yw:

Risg Credyd: Y posibilrwydd y bydd un ochr offeryn ariannol yn methu â bodloni'i rhwymedigaethau cytundebol, gan achosi colled i'r ochr arall.

Risg Hylifedd: Y posibilrwydd na fydd un ochr yn gallu codi arian i dalu'r ymrwymadau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol

Risg Marchnad: Y posibilrwydd y bydd gwerth offeryn yn amrywio oherwydd y newidiadau yn y cyfraddau llog, prisiau marchnad ayyb.

Risg Credyd

Buddsoddiadau

Mae'r Cyngor yn rheoli'r risg trwy sicrhau bod buddsoddiadau wedi'u lleoli gyda'r llywodraeth ganolog, awdurdodau eraill neu Fanciau a Chymdeithasau Adeiladu sydd â sgorau credyd digon uchel fel y nodwyd yn y Strategaeth Rheoli Trysorlys. Bydd cyfyngiad o £8m yn cael ei roi ar swm yr arian y gellir ei fuddsoddi gyda pharti unigol. Ni ellir buddsoddi mwy na chyfanswm o £6m am gyfnod hirach na blwyddyn.

Nid oes gan y Cyngor unrhyw brofiad hanesyddol o ddiffygdlu gan barti arall. Mae'r Cyngor yn defnyddio amryw o ddangosyddion yn ogystal â sgorau credyd i benderfynu pwy i fuddsoddi gyda nhw. Mae'r rhain yn cynnwys gwarantau'r Llywodraeth, cryfder ariannol y Wlad a phrisiau cyfranddaliadau. Bydd y Cyngor a'i ymgynghorydd trysorlys yn parhau i ddadansoddi a monitro'r dangosyddion hyn a datblygiadau credyd yn rheolaidd ac yn ymateb yn ôl yr angen i sicrhau diogelwch y symiau a fuddsoddwyd.

Dyledwyr

Cydnabyddir yn yr amgylchedd economaidd presennol y bydd casglu arian dyledus yn anoddach, ond mae'r Awdurdod eisoes wedi buddsoddi mewn methodoleg Rheoli Credyd cryf gyda staff hyfforddedig wedi'u cefnogi gan drefnau effeithiol a ddylai gynnal llif arian a lleihau enghreifftiau o droseddau cytundebol.

Mae'r tabl isod yn crynhoi gwerth nominal portffolio buddsoddi'r Cyngor ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

		Sgôr Tymor Hir ar adeg Buddsoddi	Sgôr Tymor Hir ar 31/03/2014	Balans a fuddsodd wyd ar 31/03/2014 £000	Dyddiad Ad-dalu			
					0-3 Mis £000	4-6 Mis £000	7-9 Mis £000	10-12 Mis £000
Banciau'r DU	Bank of Scotland	A	A	4,000	4,000			
	Lloyds	A	A	4,000	4,000			
	NatWest	A	A	500	500			
	Barclays	A	A	6,000	6,000			
	Close Brothers	A	A	5,000	5,000			
	Santander UK	A	A	5,000	5,000			
		A	A	24,500	24,500			
Cymdeith as Adeiladu	Nationwide	A	A	8,000	8,000			
	Cyfanswm			32,500	32,500			

Diffiniad			
		A	Safon Credyd Uchel
			Disgwyliad risg credyd isel.
			Capasiti cryf ar gyfer talu ymrwymadau ariannol, a all fod yn fwy agored i risg gan newidiadau mewn amgylchiadau neu amodau economaidd.

Risg Hylifedd

Mae gan y Cyngor fynediad at gyfleusterau benthyca gan y Bwrdd Benthyca Gwaith Cyhoeddus (PWLB). Does dim risg yn cael ei adnabod na fydd y Cyngor yn gallu dod o hyd i'r arian i dalu ei ymrwymadau. Mae'r Cyngor hefyd yn gorfod rheoli'r risg na fydd yn agored i ailgyflenwi cyfran helaeth o'r arian a fenthycwyd ar adeg pan mae cyfraddau llog yn anffafriol.

Roedd dadansoddiad aeddfedrwydd dyled PWLB y Cyngor ar 31 Mawrth 2014 fel a ganlyn:

	Blynnyddoedd	31-Maw-13 £000	31-Maw-14 £000	%
Benthyciadau Tymor Byr	Llai na 1 blwyddyn	1,621	6,662	4.70
Benthyciadau Tymor Hir	Dros 1 dan 6	17,119	16,260	11.48
	Dros 6 dan 10	8,839	9,756	6.88
	Dros 10 dan 15	5,818	8,763	6.19
	Dros 15 dan 20	5,922	6,256	4.42
	Dros 20 dan 25	0	0	0.00
	Dros 25 dan 30	6,000	6,000	4.24
	Dros 30 dan 35	0	0	0.00
	Dros 35 dan 40	11,053	19,125	13.50
	Dros 40 dan 45	71,897	63,826	45.06
	Dros 45 dan 50	5,000	5,000	3.53
Cyfanswm Benthyca Tymor Hir		131,648	134,986	95.30
Cyfanswm Benthyca ar Swm Nominal		133,269	141,648	100.00
Llog a Gronnwyd		1,394	1,423	
Premiwm a Ohiriwyd		(991)	(983)	
Cyfanswm Benthyca ar Gost Amorteiddio		133,672	142,088	

Risg Marchnad

(1) Risg Cyfradd Llog:

Mae'r Cyngor yn agored i risgiau sy'n deillio o symudiadau yn y cyfraddau llog. Nod y Strategaeth Rheoli Trysorlys yw lliniaru'r risgiau hyn trwy osod terfyn uchaf o 40% ar ddyled allanol a all fod yn destun cyfraddau llog amrywiol. Ar 31 Mawrth

2013 a 31 Mawrth 2014, roedd 100% o'r portffolio dyledion mewn offerynnau cyfradd sefydlog.

Mae buddsoddiadau hefyd yn amodol ar symudiadau mewn cyfraddau llog. Oherwydd bod buddsoddiadau yn cael eu gwneud ar gyfraddau sefydlog, ond ar gyfer cyfnodau amser byrrach, maent yn fwy agored i symudiadau cyfraddau llog. Mae'n rhaid cydbwysu'r risg yn erbyn y camau gweithredu a gymerwyd i liniaru'r risg credyd.

(2) Risg pris:

Nid yw'r Cyngor yn buddsoddi mewn cyfranddaliadau ecwiti ac felly ni fydd unrhyw risg prisiau (h.y. y risg y bydd y Cyngor yn dioddef colled o ganlyniad i symudiadau anffafriol ym mhris yr offerynnau ariannol).

(3) Risg cyfnewid tramor

Nid oes gan y Cyngor unrhyw asedau na dyledion ariannol mewn arian tramor. Felly, nid yw'n agored i risg o golli arian o ganlyniad i symudiadau anffafriol yn y cyfraddau cyfnewid.

45. Cronfeydd Ymddiriedolaeth Addysg

Yn ystod 2012/13 cytunodd y Comisiwn Elusennau a'r Cyngor y dylid trosglwyddo Cronfeydd Ymddiriedolaeth Addysg a'u hasedau i Gronfa Waddol Cymuned Sir Ddinbych, sy'n cael ei reoli a'i weinyddu gan y Sefydliad Cymunedol yng Nghymru. Mae'r Sefydliad yn elusen genedlaethol uchel ei barch sy'n gweithredu ac yn effeithiol iawn ledled Cymru, ac mae aelodau'r bwrdd yn cynnwys cynrychiolwyr uwch o sectorau busnes, cyfraith ac elusennau.

Gellir cael manylion pellach am y Sefydliad Cymunedol yng Nghymru ar www.cfiw.org.uk, neu ysgrifennwch atynt :

Y Sefydliad Cymunedol yng Nghymru
St. Andrews House
24, St Andrews Crescent
Caerdydd
CF10 3DD

46. Cronfa'r Degwm

O dan ofynion Gorchymyn Cronfa'r Degwm (Dynodiad a Manyleb) 1996, mae hen gronfa Cyngor Sir Clwyd yn cael ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint ac mae incwm yn cael ei ddosbarthu gan yr awdurdodau olynol ar sail poblogaeth. Dosraniad Cyngor Sir Ddinbych oedd £12,421 yn 2013/14.

Bydd cyfran y Cyngor Sir o'r Gronfa yn cael ei weinyddu gan Gyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Ddinbych (CGGD). Yn ystod 2013/14 rhoddodd CGGD £7,228 mewn grantiau ar ran yr awdurdod. Mae'r gronfa hon yn cynnwys maes eang o anghenion addysgol, cymdeithasol a hamdden, gwella salwch a diogelu adeiladau hanesyddol.

Cyfanswm balans y gronfa, sydd gan Gyngor Sir y Fflint, yw £562,282 (£599,782 yn 2012/13). Mae Cyngor Sir Ddinbych yn cadw mantolen ar wahân ar gyfer Cronfa'r Degwm. Balans y Gronfa ar 31 Mawrth 2014 oedd £5,257 (£63 ar 31 Mawrth 2013).

Nid oes gan y Cyngor ddogfennau llywodraethu llawn ar gyfer Cronfa'r Degwm.

Mae'r canlynol yn ddetholiad o Gronfa'r Degwm 31 Mawrth 2014:

	Incwm £000	Gwariant £000	Buddsoddiadau £000
31 Mawrth 2014	(113)	52	502
31 Mawrth 2013	(25)	23	599

Mae ffigwr Incwm Mawrth 2014 sef £113k yn cynnwys £99k ar gyfer gwerthu elw hylifedd stoc 1af. (cafodd £11k ei gynnwys yn ffigwr Mawrth 2013).

47. Asedau Treftadaeth

Cysoni Gwerth Asedau Treftadaeth sydd gan yr Awdurdod.

	Cofeb Hynafol Cofrestredig £000	Plas Newydd £000	Carchar Rhuthun £000	Nant Clwyd Y Dre £000	Cyfanswm Asedau Treftadaeth £000
Cost neu Brisiad 1 Ebrill 2012	361	3,015	4,867	3,611	11,854
Ychwanegiadau	0	5	18	0	23
Gwarediadau	0	0	0	0	0
Adbrisiadau	0	0	0	0	0
Colledion/(gwrthdroadau) amhariad a gydnabyddir yn y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn	0	0	0	0	0
Colledion/(gwrthdroadau) amhariad a gydnabyddir yn yr Arian Dros Ben neu Ddiffyg ar Ddarpariaethau Gwasanaeth	0	(5)	(18)	0	(23)
Dibrisiadau	0	(6)	(33)	(17)	(56)
31 Mawrth 2013	361	3,009	4,834	3,594	11,798

	Cofeb Hynafol Cofrestredig	Plas Newydd	Carchar Rhuthun	Nant Clwyd Y Dre	Cyfanswm Asedau Treftadaeth
	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad 1 Ebrill 2013	361	3,009	4,834	3,594	11,798
Ychwanegiadau	0	0	0	0	0
Gwarediadau	0	0	0	0	0
Adbrisiad - Enillion	0	86	4	0	90
Adbrisiad - Colledion	0	(1,941)	(248)	(565)	(2,745)
Colledion/(gwrthdroadau) amhariad a gydnabyddir yn y Gronfa Adbrisiu Wrth Gefn	0	0	0	0	0
Colledion/(gwrthdroadau) amhariad a gydnabyddir yn yr Arian Dros Ben neu Ddiffyg ar Ddarpariaethau Gwasanaeth	0	0	0	0	0
Dibrisiadau	0	(8)	(33)	(15)	(56)
31 Mawrth 2014	361	1,146	4,557	3,014	9,078

Cofebion Hynafol Cofrestredig

Mae Castell Dinas Bran yn gastell canoloesol sy'n sefyll yn uchel ar fryn uwchben tref Llangollen. Mae hefyd yn safle bryngaer o'r Oes Haearn. Mae wedi'i brisio yn ôl ei gost. Mae Archeolegwyr y Sir wedi dosbarthu cofebion rhestredig eraill ac adeiladau rhestredig fel asedau treftadaeth ond nid oes gwerth ariannol wedi'i neilltuo ar gyfer y rhain. Maent yn cynnwys Tŵr Jiwbilî, Moel Fenlli, Moel y Gaer Llanbedr, Caer Drewyn, Tŷ Baddon Rufeinig Prestatyn. Gellir cael rhagor o wybodaeth gan Archeolegydd y Sir.

Regalia Dinesig

Nid yw Regalia Dinesig wedi'i gynnwys ar y fantolen eto oherwydd bod angen rhagor o wybodaeth. Credir bod y rhan fwyaf o'r Regalia Dinesig yn berchen i'r Cynghorau Tref unigol.

Adeiladau Treftadaeth

Mae gan Sir Ddinbych yr adeiladau treftadaeth a ganlyn. Adbrisiwyd yr adeiladau yn 2013/14 fel rhan o raglen adbrisiu flynyddol. Nid oes prisiad, ar hyn o bryd, ar gyfer yr arteffactau a gedwir yn yr adeiladau.

Plas Newydd – Adeilad Gradd 2 a Thirwedd Rhestredig*

Mae Plas Newydd yn eiddo dau lawr ar wahân sydd wedi'i adeiladu gyda ffrâm bren a drychiadau brics a charreg wedi'u rendro a'u paentio. Mae gan yr amgueddfa tua 400 o arteffactau gan gynnwys dodrefn, eitemau cymdeithasol a domestig (llyfrau, medalau, cerameg a gwisgoed), effemera a chasgliadau amrywiol.

*Carchar Rhuthun – Carchar Fictoraidd Gradd 2**

Caeodd Carchar Rhuthun fel carchar yn 1916. Prynodd y Cyngor Sir yr adeiladau yn 1926 a'u defnyddio ar gyfer swyddfeydd, archifau'r sir a llyfrgell y dref. Yn ystod yr Ail Ryfel Byd, defnyddiwyd adeiladau'r carchar fel ffatri arfau, cyn ei dychwelyd i'r Cyngor Sir fel pencadlys Gwasanaeth Llyfrgell Sir Ddinbych. Yn 2002, ailwampiodd y carchar yn helaeth a'i ailagor fel amgueddfa. Mae rhai o'r eitemau yn y casgliad yn rhannau annatod o'r adeilad, fel y baddonau carreg, ac mae eraill yn eitemau 2D a 3D sy'n ymwneud â hanes y carchar. Mae hefyd eitemau sy'n cael eu benthyg gan y Galerïau Cyfiawnder yn Nottingham.

Nant Clwyd Y Dre – Adeilad Graddfa 1 a Gerddi Rhestredig*

Prynwyd yr eiddo gan Gyngor Sir Clwyd yn 1984. Roedd yn adfail ond roedd rhaglen i adnewyddu a diogelu'r rhannau allanol a gwblhawyd yng nghanol y 1990au. Cafodd yr eiddo ei adnewyddu yn llawn a'i agor i'r cyhoedd ym mis Mehefin 2007 fel amgueddfa oherwydd ei deilyngdod hanesyddol.

Mae'r eiddo yn cynnwys Tŷ 14eg Ganrif a ehangwyd yn helaeth. Mae'r eiddo yn strwythur rhestredig gradd 1 gyda gardd hanesyddol cofrestredig, gazebo rhestredig gradd 1 a waliau gardd rhestredig. Mae'r mwyafrif o'r eitemau sy'n cael eu harddangos yn atgynhyrchiadau neu o ffynhonnell anhysbys y tu allan i Sir Ddinbych.

Casgliadau Gwasanaeth Treftadaeth Sir Ddinbych

Mae'r casgliad yn dyddio o'r 1960au pan, cyn bodolaeth gwasanaeth amgueddfa neu dreftadaeth, roedd deunydd yn cael ei gasglu gan amryw o adrannau o'r hen awdurdodau lleol. Mae tua 10,000 o wrthrychau yn y casgliad gan gynnwys hanes cymdeithasol a diwydiannol, archif a deunydd archeolegol.

Amgueddfeydd

Mae tua 1,000 o eitemau yn gysylltiedig â'r hen amgueddfa yn Ninbych a tua 3,000 o eitemau unigol yn gysylltiedig ag Amgueddfa'r Rhyl.

Asedau Treftadaeth Anniriaethol

Mae rhai cofnodion hanesyddol yn cael eu cadw yn Swyddfa Cofnodion Sir Ddinbych, ond mae angen ymchwil pellach ar gyfer perchnogaeth rhai o'r cofnodion.

Arall

Yn ystod y flwyddyn, canfuwyd fod gan Ysgol Uwchradd Iun Sir John "Kyffin" Williams. Nid yw'r llun wedi ei brisio'n ffurfiol ond amcangyfrifir bod gwerth y llun rhwng £14,000 a £20,000.

Prisio

Mae'r Gwasanaeth Treftadaeth wedi nodi bod angen prosiect mawr i adolygu'r casgliad. Nes y bydd yr adolygiad hwn wedi'i gwblhau nid oes gwybodaeth union ar gael ynglŷn â gwerth y casgliad.

48. Asedau Treftadaeth: Crynodeb Trafodion Pum Mlynedd

Ar hyn o bryd, nid yw'n ymarferol i roi crynodeb pum mlynedd o'r trafodion.

49. Asedau Treftadaeth: Gwybodaeth Bellach ar y Casgliad Amgueddfeydd**Gwasanaeth Treftadaeth**

Mae'r Gwasanaeth Treftadaeth yn gyfrifol am reoli a datblygu darpariaeth treftadaeth y Sir yn barhaus. Yn 2012/13 gadawodd Swyddog Datblygu Amgueddfeydd yr Awdurdod. Mae'r gwasanaeth wedi derbyn cyllid yn ddiweddar ar gyfer adolygiad strategol a gweithredol llawn o'r gwasanaeth. Gellir cael rhagor o wybodaeth am y Gwasanaethau Treftadaeth yn y "Polisi Rheoli Casgliadau 2008 – 2013". Hefyd "Cynllun Datblygu Gwasanaeth Treftadaeth Sir Ddinbych 2011 – 2014". Mae'r dogfennau hyn ar gael o'r Gwasanaeth Treftadaeth, Yr Hen Garchar, 46 Clwyd Street, Rhuthun, LL15 1HP.

Rheoli Casgliadau

Mae rheoli casgliadau yn cael ei arwain gan y Cynllun Achrediadau a Strategaeth Amgueddfeydd Cymru. Mae casgliadau treftadaeth teithiol y Sir yn cael eu cadw yn Storfa'r Sir yn Rhuthun. Mae'r rhain yn cynnwys casgliadau archeolegol (fel canfyddiadau Rhufeinig o Faddondy Prestatyn a chasgliadau canoloesol o Gastell Rhuddlan), casgliadau sy'n gysylltiedig â Merched Llangollen, sawl cadair Eisteddfod a chasgliadau hanes cymdeithasol yn ymwneud â'r sir gyfan. Ar hyn o bryd does dim staff sy'n gyfrifol am ofalu am gasgliadau yn Sir Ddinbych; y rheolwr curadurol sydd â'r cyfrifoldeb cyffredinol. Yn y dyfodol, gobeithir caniatáu mynediad i'r cyhoedd i gasgliadau trwy derfynellau ym mhob amgueddfa a chynnwys casgliadau ar wefannau cydweithio, fel y People's Collection.

Benthyciadau

Bydd nifer o eitemau yn cael eu benthycu i ac o'r Gwasanaeth Treftadaeth. Mae gan Plas Newydd ddodrefn sy'n cael ei fenthycu gan Amgueddfa Cenedlaethol Cymru ac mae'r rhain wedi'u cynnwys ym mholisi yswiriant Sir Ddinbych. Bydd cofrestr fenthyciadau yn cael ei chadw ym mhrif swyddfa'r amgueddfa.

Caffael a Gwerthu

Mae gan y Gwasanaeth Treftadaeth "Lyfryn Dogfennau a Threfnau Amgueddfa", yn ogystal â'r polisïau eraill a nodwyd uchod, ac mae hwn yn nodi'r trefnau ar gyfer caffael a gwerthu eitemau. Dylai bod gan bob eitem rif unigryw a manylion perchnogaeth a'r math o eitem. Pan fydd eitem yn cael ei dderbyn bydd yr eitem yn rhan swyddogol o gasgliad yr amgueddfa. Mae'r drefn gwerthu wedi'i nodi a'i

chofnodi yn fanwl. Mae pob casgliad wedi'u rhestru ar y Gofrestr Derbynyn ac ar System Cofnodion Data Gwrthrychau Amgueddfa (MODES)

50. Polisi Cyfrifo a Newidiadau Eraill sy'n Ofynnol dan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig

Mabwysiadu diwygiadau 2011 i IAS19

Mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol gyfrifo am fudd-daliadau ôl-gyflogaeth yn unol ag IAS19. Bu sawl newid arwyddocaol i'r safon, ac mae wedi bod yn ofynnol i'w mabwysiadu ar gyfer blynnyddoedd cyfrifo sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr 2013. Y prif newid sy'n effeithio ar gyflogwyr y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yw'r un yn ymwneud â'r hyn oedd yr Enillion Disgwyliedig ar Asedau.

- Dan y safon ddiwygiedig, disodlwyd yr Enillion Disgwyliedig ar Asedau gan y Llog ar y Cynllun Asedau. Dyma'r llog ar asedau sy'n cael eu dal ar ddechrau'r cyfnod a'r llif arian sy'n digwydd yn ystod y cyfnod, a gyfrifir gan ddefnyddio'r gyfradd ostyngol ar ddechrau'r flwyddyn.
- Mae cost pensiwn dan y safon ddiwygiedig yn gweld yr hyn oedd yn Gostau Llog a'r Enillion a Ddisgwylir yn cael eu disodli gan y Costau Llog Net. Cyfrifir hyn fel llog ar ymrwymadau pensiwn, tynnu'r llog ar asedau.
- Dosbarth newydd arall o gydran i gael ei chydabod yn y datganiadau ariannol yw Ailfesur yr Atebolrwydd Budd Net a Ddiffiniwyd / (Asedau). Mae hyn yn cynnwys:
- Enillion a Cholledion Actiwaraid
- Mae'r Enillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys mewn llog net ar yr atebolrwydd buddiannau net a ddiffiniwyd (ased)

Mae angen rhannu Enillion a Cholledion Actiwaraid yn sgil newidiadau i ragdybiaethau actiwaraid rhwng effaith newidiadau i ragdybiaethau ariannol a newidiadau i ragdybiaethau demograffig.

Dangosir effeithiau'r newidiadau hyn ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr isod:

	Adroddwyd yn Flaenorol			Cyfanswm addasiadau IAS 19 £000	Ailddatganiad		
	2012/13 Gwariant Gros	2012/13 Incwm	2012/13 Gwariant Net		2012/13 Gwariant Gros	2012/13 Incwm	2012/13 Gwariant Net
	£000	£000	£000		£000	£000	£000
Gwasanaethau canolog i'r Cyhoedd	12,641	(10,797)	1,844	10	12,651	(10,797)	1,854
Gwasanaethau Diwylliant a Chysylltiedig	21,699	(7,302)	14,397	26	21,725	(7,302)	14,423
Gwasanaethau Plant ac Addysg	110,279	(24,268)	86,011	84	110,363	(24,268)	86,095
Gwasanaethau Amgylcheddol a Rheoleiddio	22,853	(10,753)	12,100	18	22,871	(10,753)	12,118
Gwasanaethau Prifffyrdd a Chludiant	24,617	(15,692)	8,925	20	24,637	(15,692)	8,945
Tai'r Awdurdod Lleol (CRT)	29,114	(11,956)	17,158	7	29,121	(11,956)	17,165
Gwasanaethau Tai	38,537	(36,031)	2,506	6	38,543	(36,031)	2,512
Gofal Cymdeithasol i Oedolion	53,241	(18,775)	34,466	54	53,295	(18,775)	34,520
Gwasanaethau Cynllunio	6,762	(2,611)	4,151	10	6,772	(2,611)	4,161
Craidd Corfforaethol a Democrataidd	15,507	(7,226)	8,281	11	15,518	(7,226)	8,292
Costau heb eu Dosbarthu	211	0	211	0	211	0	211
Cost Gwasanaethau	335,461	(145,411)	190,050		335,707	(145,411)	190,296
Gwariant Gweithredol Arall	14,312	(34)	14,278	281	14,593	(34)	14,559
Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	15,034	(566)	14,468	1,514	16,548	(566)	15,982
Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol		(208,468)	(208,468)			(208,468)	(208,468)
(Arian dros Ben) neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau			10,328				12,369
Arian dros ben neu ddiffyg ar ailbrisio asedau nad ydynt yn gyfredol			123,196				123,196
Colledion amhariad ar asedau nad ydynt yn gyfredol a godir ar y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn			4,112				4,112
Ailfesur gweithrediad yr Atebolrwydd Budd Net a Ddiffiniwyd / (Asedau)			41,147	(2,041)			39,106
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall			168,455				166,414
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			178,783	0			178,783

Nid oes unrhyw newid i'r Fantolen ond diwygiwyd y nodiadau a ganlyn:

Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn

Datganiad Llif Arian

Nodyn 7 Addasiadau Rhwng y Sail Cyfrifo ar Sail Ariannu dan y Rheoliadau

Nodyn 8 Gwariant Gweithredu Arall

Nodyn 9 Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi

Nodyn 24 Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio

Nodyn 25 Datganiad Llif Arian - Gweithgarwch Gweithredu

Nodyn 28 Symiau a Adroddwyd ar gyfer Penderfyniadau Dyrannu adnoddau

Nodyn 41 Cynlluniau Pensiwn Buddiannau a Ddiffiniwyd

Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai

Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau i Falans y Cyfrif Refeniw Tai

Nodyn Atodol 6 Trosglwyddiadau'n Ymwneud â Buddiannau Ymddeol

ADRAN 4: DATGANIADAU ATODOL

A

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ATODOL

Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai

2012/13 Ailddatg aniad £000		Nodyn	2013/14 £000
	GWARIANT		
2,967	Trwsio a chynnal		2,913
2,527	Goruchwyllo a rheoli		2,345
13	Rhenti, cyfraddau, trethu a ffioedd eraill		15
3,081	Cymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai Negyddol yn daladwy		3,121
20,378	Dibrisiant ac amhariad ar asedau anghyfredol	5	5,873
17	Costau rheoli dyledion		18
92	Cynnydd mewn darpariaeth dyledion drwg		130
29,075	Cyfanswm Gwariant		14,415
	INCWM		
(11,800)	Rhenti anheddau (Gros)		(12,591)
(156)	Rhenti nad ydynt ar gyfer anheddau (Gros)		(158)
(11,956)	Cyfanswm incwm		(12,749)
	Gwariant net Gwasanaethau y Cyfrif Refeniw Tai fel sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
17,119			1,666
46	Cyfran y Cyfrif Refeniw Tai o'r Craidd Corfforaethol a Democrataidd		46
17,165	Gwariant Net y Gwasanaethau Cyfrif Refeniw Tai		1,712
	Cyfran y Cyfrif Refeniw Tai o'r incwm a gwariant sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
8	Costau Gweinyddu Pensiwn		8
1,327	Llog yn daladwy a thaliadau tebyg		1,366
(4)	Incwm llog a buddsoddiadau		(5)
204	Llog net ar y rhwymedigaeth buddiannau net diffiniedig (ased)	6	222
(2,400)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau eraill a gafwyd		(2,400)
16,300	(Gweddill) neu ddiffyg ar gyfer y flwyddyn ar wasanaethau Cyfrif Refeniw Tai		903

Symudiadau'r Datganiad Cyfrif Refeniw Tai

2012/13 Ailddatg aniad £000		2013/14 £000	
(871)	Balans y Cyfrif Refeniw Tai ar 1 Ebrill		(1,046)
16,300 (16,438)	(Gweddill) neu ddiffyg ar gyfer y flwyddyn ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cyfrif Refeniw Tai. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau (gweler isod)	903 (1,144)	
(138) (37)	(Cynnydd) neu leihad net cyn trosglwyddo i neu o'r cronfeydd wrth gefn Trosglwyddiadau i neu (o'r) cronfeydd wrth gefn		(241) 0
(175)	(Cynnydd) neu leihad yn y flwyddyn ar y Cyfrif Refeniw Tai		(241)
(1,046)	Balans y Cyfrif Refeniw Tai ar 31 Mawrth		(1,287)

	Addasiadau rhwng y sail gyfrifo a'r sail ariannu dan y Rheoliadau: Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf <u>Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr</u>		
(20,378)	Y tâl a godir am ddibrisiant ac amhariad ar asedau anghyfredol		(5,873)
2,400	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd		2,400
0	Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud		0
(75)	Symiau'r asedau nad ydynt yn gyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(220)
	<u>Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr</u>		
1,341	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf		1,524
331	Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai		1,034
	Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cyfrif Refeniw Tai		220
	Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol Y swm sy'n gwahaniaethu rhwng costau ariannu y codir tâl amdanynt i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r costau ariannu y codir tâl amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.		11
	Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Gronfa Bensiynau Gwrthdroad eitemau mewn perthynas â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cyfrif Refeniw Tai.		(606)
(506)	Cyfraniadau pensiwn gweithiwr yn daladwy yn y flwyddyn		361
368	Addasiadau'n cynnwys y Cyfrif Absenoldeb Cronnol Y swm sy'n gwahaniaethu rhwng tâl swyddogion y codir amdanynt i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cyfrif Refeniw Tai ar sail gronnu, a'r tâl y codir amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.		5
(13)			
(16,438)	Cyfanswm yr addasiadau		(1,144)

1. Stoc Tai

Roedd cyfanswm stoc tai y Cyngor fel a ganlyn:

2012/13 Nifer yr Eiddo		2013/14 Nifer yr Eiddo
1,865	Tai	1,863
975	Fflatiau	973
617	Byngalos	618
3,457	Cyfanswm	3,454

Yn ystod y flwyddyn, gwerthwyd tri eiddo dan y Cynllun Hawl i Brynu. Hefyd, mae ailddosbarthu eiddo wedi effeithio ar gydbwysedd byngalos a fflatiau.

2. Ôl-ddyledion Rhent

Ar 31 Mawrth 2014, roedd ôl-ddyledion rhent y tenantiaid yn £0.326m, (£0.332m ar 31 Mawrth 2013) sy'n cynrychioli 2.50% o'r incwm net rhent sy'n ddyledus yn ystod y flwyddyn. Dilëwyd cyfanswm ôl-ddyledion o £0.067m yn ystod y flwyddyn. Gwnaethpwyd cyfraniad i'r ddarpariaeth Dyledion Drwg ac Amheus o £0.063m yn ystod y flwyddyn a'r balans ar ddiwedd y flwyddyn yw £0.305m.

3. Derbyniadau Cyfalaf

Mae derbyniadau cyfalaf y cyfrif refeniw tai ar gyfer 2013/14 wedi'u crynhoi isod:

2012/13 £000	Derbyniadau Tai	2013/14 £000
72	Gwerthiannau – Cynllun Hawl i Brynu	200
0	Gwerthiannau - Tir	20
2	Gostyngiadau a ad-dalwyd	0
3	Morgeisi	5
77	Cyfanswm Derbyniadau	225

4. Dadansoddiad Gwariant Cyfalaf y Cyfrif Refeniw Tai

Yn ystod 2012/13, roedd gwariant cyfalaf o £6.525m ar welliannau i stoc tai y Cyngor. Mae'r cyfanswm gwariant cyfalaf wedi'i ariannu gan bedair ffynhonnell: Y Lwfans Gwaith Trwsio Mawr (grant y llywodraeth), derbyniadau cyfalaf (o'r cynllun 'Hawl i Brynu') cyfraniadau refeniw Uniongyrchol y Cyfrif Refeniw Tai a Benthycia Darbodus fel y nodwyd yn y tabl isod.

2012/13 £000	Gwariant Cyfalaf Tai	2013/14 £000
0	Rheoli Ansawdd Perfformiad – Prosiect TG	294
6,462	Cynlluniau Gwella	6,231
6,462	Gwariant yn y Flwyddyn	6,525
	<i>Wedi'i ariannu gan:</i>	
2,400	Lwfans Gwaith Trwsio Mawr (Grant)	2,400
19	Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiol	56
	Cyfraniadau refeniw Cyfrif Refeniw Tai	
331	uniongyrchol	1,034
3,712	Benthyca Darbodus	3,035
6,462	Cyfanswm	6,525

5. Dibrisiant a Cholledion Amhariad ac Ailbrisio Asedau Anghyfredol

Yn unol â'r fframwaith Cyfrifo Adnoddau, bydd ffioedd dibrisiant, amhariad a cholledion adbrisio wedi'u cynnwys yn y Cost Gwasanaethau Net Cyfrif Refeniw Tai. Mae'r ffi dibrisio yn seiliedig ar werth y Fantolen o'r anheddau ac asedau eraill ac mae'n adlewyrchu'r asedau sy'n bodoli ac a ddefnyddir wrth ddarparu'r gwasanaeth, yn hytrach na'r arian a wariwyd arnynt bob blwyddyn. Mae'r amhariad a'r colledion adbrisio yn deillio o ganlyniad i'r broses adbrisio. Mae'r ffi dibrisio, amhariad a cholledion adbrisio'n cael eu cildroi o Gostau Net Gwasanaethau drwy Symudiad ar Ddatganiad CRT. Mae'r cildroad yn dod â phris net cyfalaf i'r CRT yn ôl i bris statudol, sy'n cael ei gyfrifo yn unol ag Eitem 8 Dyfarniad Cyffredinol (Cymru) 2013/14. Nid yw'r ffioedd dibrisio a cholledion amhariad ac ailbrisio yn cael effaith ar falansau'r Cyfrif Refeniw Tai.

Mae cyfanswm ffioedd dibrisio a cholledion amhariad ac adbrisio ar gyfer 2013/14 yn cael eu dangos isod:

2012/13 £000	Ffioedd Dibrisio a Cholledion Amhariad CRT	2013/14 £000
3,639	Asedau Gweithredol – Anheddau	3,160
42	Asedau Gweithredol – Garejys	0
83	Asedau Gweithredol - Systemau cyfathrebu	86
3,764	Cyfanswm Dibrisiant	3,246
16,614	Colledion Amhariad ac Adbrisiad	2,627
20,378	Cyfanswm Ffioedd Dibrisio a Cholledion Amhariad CRT	5,873

6. Trafodion yn Ymwneud â Buddion Ymddeol

Mae cost buddiannau ymddeol wedi'i gydnabod yng nghost net gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu fel pensiynau. Ond, mae'r ffi i'r Cyfrif Refeniw Tai yn seiliedig ar gyfraniad y cyflogwr sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly bydd gwir gost y buddion ymddeol yn cael eu dileu yn y Datganiad Symudiad Cyfrif Refeniw Tai.

Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad Symudiadau Cyfrif Refeniw Tai yn ystod y flwyddyn.

2012/13 Ailddatganiad £000	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2013/14 £000
294	<u>Cost net y Gwasanaethau</u> Costau Gwasanaeth Cyfredol Costau Gwasanaeth y Gorffennol	376
8	<u>Gwariant Gweithredu Net</u> Treuliau Gweinyddu Pensiwn	8
204	Gwariant Llog Net	222
506	Ffi net i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	606
(506)	Symudiadau'r Datganiad Cyfrif Refeniw Tai Dileu ffioedd net ar gyfer buddion ymddeol yn unol â'r Cod	(606)
368	Cyfraniadau cyflogwr sy'n daladwy i Gynllun Cronfa Bensiwn Clwyd	362

ADRAN 5: ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU CYNGOR SIR DDINBYCH

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu Cyngor Sir Ddinbych a'r nodiadau cysylltiedig ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cyngor Sir Ddinbych yn cynnwys y Datganiad Symud Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod, y Datganiad Symud ar y Cyfrif Refeniw Tai a Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013-14 yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Priod gyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 9, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun cywir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol y Bwrdd Arferion Archwilio ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau cyfrifyddu

Mae a wnelo archwiliad â chael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig i roi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu na'r nodiadau cysylltiedig, boed hynny drwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu'r canlynol: pa un a yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Cyngor Sir Ddinbych a pha un a ydynt wedi'u defnyddio'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol a wnaed gan y swyddog ariannol cyfrifol a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Yn ogystal, darllenaf yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn y Rhagair Esboniadol er mwyn nodi anghysondebau perthnasol â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel pe bai'n berthnasol anghywir ar sail y wybodaeth a ddaw i law wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cyngor Sir Ddinbych

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir Ddinbych ar 31 Mawrth 2014 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac

- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013-14.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth a gynhwysir yn y Rhagair Esboniadol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i gyflwyno adroddiad arno o ran y Datganiad Llywodraethu y cyflwynaf adroddiad i chi yn ei gylch os na fydd, yn fy marn i, yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â 'Delivering Good Governance in Local Government: Framework' a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE ym mis Mehefin 2007, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall yr wyf yn ymwybodol ohoni o'm harchwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Ar dystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir Ddinbych yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig

Swyddfa Archwilio Cymru
Uned 4, Evolution
Pentref Busnes Lakeside
Parc Dewi Sant
Ewlo
CH5 3XP

30 Medi 2014

Mae'r barn yn gyfieithiad o'r Saesneg gwreiddiol. Mae'r cyfrifoldeb am gywirdeb y cyfrifon a'r cyfieithiad yn gorwedd gyda'r cyngor.

Cyfrifoldeb y cyngor yw cynhaliaeth a chywirdeb gwefan y cyngor: nid yw'r gwaith a gyflawnwyd gan yr archwilwyr yn ystyried y materion hyn ac o ganlyniad nid yw'r archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau sydd wedi digwydd o bosib i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno as y wefan yn wreiddiol.

Adran 6

Cyflwyno Llywodraethu Da a Gwelliant Parhaus

**Asesiad o drefniadau
llywodraethu a gwella'r
Cyngor ar gyfer 2013-14**

Tabl Cynnwys

Cyflwyniad.....	131
Crynodeb o'n trefniadau llywodraethu.....	132
Canolbwyntio ar ein pwrpas a'r canlyniadau i ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaeth.....	134
Perfformio'n effeithiol mewn swyddogaethau a rolau a ddiffiniwyd yn glir	137
Hyrwyddo gwerthoedd i'r sefydliad cyfan ac arddangos trefn lywodraethol dda trwy ein hymddygiad	138
Gwneud penderfyniadau hysbys a thryloyw a rheoli risg	140
Datblygu ein capasiti a'n gallu i fod yn effeithiol.....	142
Ymgysylltu â phobl leol a budd-ddeiliaid eraill i sicrhau atebrolwydd cyhoeddus cadarn.....	144
Materion llywodraethu arwyddocaol	147
Atodiad 1 - Cynllun Gweithredu Gwella Llywodraethu	149

Cyflwyniad

Pam bod angen asesiad blynyddol o'n trefniadau llywodraethu?

Mae Cyngor Sir Ddinbych yn gyfrifol am sicrhau bod ganddo drefniadau llywodraethu cadarn er mwyn gwneud pethau'n gywir, yn y dull cywir, ar gyfer yr unigolion cywir, ar yr amser cywir, mewn ffordd gynhwysol, agored, onest ac atebol. Mae llywodraethu da yn hanfodol i'r Cyngor a'r cyhoedd. Mae'n cefnogi'r Cyngor wrth wneud y penderfyniadau cywir, yn lleihau'r tebygrwydd y bydd pethau'n mynd o'i le ac yn ei amddiffyn pan fo problemau'n codi. Mae'n ysbrydoli hyder ymhlith y cyhoedd ein bod yn gwneud penderfyniadau am y rhesymau cywir, yn diogelu ansawdd gwasanaeth ac yn gwario arian cyhoeddus yn gywir.

Mae'r ddogfen hon yn egluro ac yn asesu ein trefniadau llywodraethu ar gyfer 2013-14 ac yn nodi unrhyw welliannau sydd eu hangen i wneud y trefniadau'n fwy cadarn.

Hunan-asesu ein trefniadau

O fewn ein hadolygiad llywodraethu blynyddol, mae'n ofynnol i ni gynnal hunan-asesiad o'n trefniadau. Yn y gorffennol rydym hefyd wedi cynnal hunan-asesiad corfforaethol sy'n dangos sut rydym yn cyflawni gwelliant parhaus, felly rydym wedi cyfuno'r hunan-asesiadau hyn i osgoi dyblygu, gan fod rheoli a monitro perfformiad a gwelliant hefyd yn elfen bwysig o drefniadau llywodraethu da. Mae'r hunan-asesiad arloesol hwn yn ein helpu i ddeall ein cryfderau a'n gwendidau mewn cysylltiad â chwech egwyddor allweddol trefn lywodraethol dda.

Canolbwyntio ar ein pwrpas ac ar y canlyniadau i ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaeth

Perfformio'n effeithiol mewn swyddogaethau a rolau a ddiffiniwyd yn glir

Hyrwyddo gwerthoedd i'r sefydliad cyfan ac arddangos trefn lywodraethol dda trwy ein hymddygiad

Gwneud penderfyniadau hysbys a thryloyw a rheoli risg

Datblygu ein capasiti a'n gallu i fod yn effeithiol

Ymgysylltu â phobl leol a budd-ddeiliaid eraill i sicrhau atebrolwydd cyhoeddus cadarn

Crynodeb o'n trefniadau llywodraethu

Adolygu effeithiolrwydd

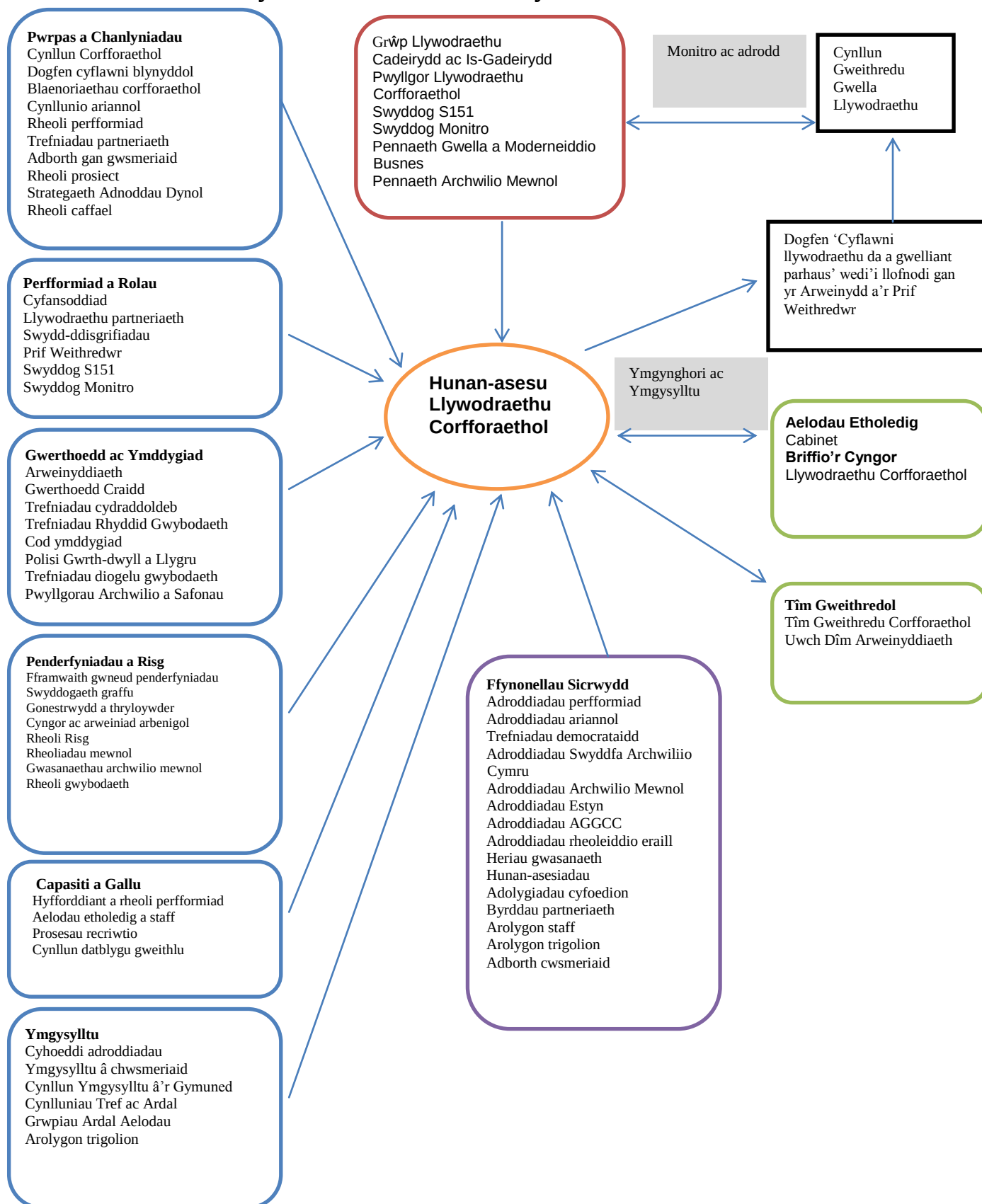
Mae'n ofynnol i ni adolygu effeithiolrwydd ein trefniadau llywodraethu bob blwyddyn, sy'n cynnwys:

- cynnal fframwaith tystiolaeth parhaus sy'n dangos sut y gallwn roi sicrwydd ar ein trefniadau llywodraethu;
- adolygu effeithiolrwydd Cyfansoddiad y Cyngor yn rheolaidd;
- adolygu trefn lywodraethol o fewn gwasanaethau a ddarperir ar ein rhan gan bartneriaid, sefydliadau hyd braich ayyb;
- cael Grŵp Llywodraethu sy'n cynnwys Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, Pennaeth Cyllid ac Asedau (Swyddog S151), Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd (Swyddog Monitro), Pennaeth Gwella Busnes a Moderneiddio a'r Pennaeth Archwilio Mewnol i fonitro trefniadau llywodraethu, datblygu ein hunan-asesiad ac unrhyw gynlluniau gweithredu sy'n deillio ohono;
- ymgynghori'n eang ar ein hunan-asesiad gyda'r Tîm Gweithredol Corfforaethol, Uwch Dîm Arweinyddiaeth, Briffio'r Cyngor, Cabinet a'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol;
- darparu hyfforddiant i aelodau etholedig i sicrhau eu bod yn deall yn llwyr eu rolau a'u cyfrifoldebau o ran llywodraethu corfforaethol; a
- defnyddio gwybodaeth o amrywiol ffynonellau i hysbysu ein trefniadau llywodraethu, er enghraifft, heriau'r gwasanaeth, adroddiadau perfformiad, rheoli risg, adroddiadau rheoleiddio allanol, Adroddiad Blynnyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol.

I grynhoi, mae ein hunan-asesiad yn rhoi tystiolaeth a sicrwydd bod gan y Cyngor drefniadau llywodraethu cadarn. Lle'r ydym wedi nodi meysydd ar gyfer gwella, mae gennym gynllun gweithredu i fynd i'r afael â nhw (Atodiad 1).

Bydd y Grŵp Llywodraethu yn monitro ac yn adrodd ar gynnydd y cynllun gweithredu i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn rheolaidd

Crynodeb o'n fframwaith llywodraethu

Canolbwyntio ar ein pwrpas a'r canlyniadau i ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaeth

.... rydym yn glir am yr hyn rydym yn ceisio ei gyflawni

Mae ein Cynllun Corfforaethol 2012-17 yn dangos yn glir yr hyn rydym yn anelu i'w gyflawni ac mae'n cynnwys ein blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod pum mlynedd. Bob blwyddyn rydym yn datblygu Dogfen Cyflawni'r Cynllun Corfforaethol i ddangos yr hyn rydym yn ddisgwyl ei wneud yn y flwyddyn i ddod i gefnogi cyflawni ein blaenoriaethau a sut y byddwn yn mynd o'i chwmpas. Mae Adroddiad Gwella Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru yn dod i'r casgliad ein bod yn gwneud cynnydd da i gyflawni ein rhaglen wella, bod ein trefniadau rheoli perfformiad corfforaethol yn cefnogi hunanwerthusiad dibynadwy a bod ein trefniadau i gefnogi gwelliannau yn dda.

Rydym wedi nodi'n glir sut mae ein blaenoriaethau corfforaethol yn cysylltu â'n cynllun ariannol tymor-canolog ac rydym wedi nodi adnoddau ariannol a staffio i roi cefnogaeth i gyflawni ein hamcanion ar gyfer 2013-14. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod bod llywodraeth leol yng Nghymru yn wynebu pwysau a newidiadau sylweddol. Mae disgwyliadau'r cyhoedd o wasanaethau'r cyngor yn cynyddu fel y mae gofynion ac anghenion o ran gofal cymdeithasol a lles. Ym maes addysg mae ein perfformiad o'i gymharu â safonau rhyngwladol yn isel ac mae'n rhaid gwella ar hynny. Mae angen buddsoddi yn ein trefi a'n pentrefi fel y mae angen buddsoddi yn ein ffyrdd. Mae'r rhain yn heriau sylweddol ar adeg pan fo ein gwasanaethau'n wynebu toriadau ariannol nas gwelwyd eu tebyg erioed. Mae hyn i gyd yn awgrymu bod yn rhaid i ni wella o ran hoelio sylw ar yr hyn sy'n wirioneddol bwysig, gan dderbyn y bydd rhai gwasanaethau a swyddogaethau'n dod i ben neu'n cael eu trosglwyddo i eraill a allai eu darparu'n rhatach neu heb unrhyw gostau ychwanegol.

Fel rhan o hyn, byddwn hefyd angen adolygu ein trefniadau llywodraethu i sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n ddoeth a bod y cyhoedd yn parhau i dderbyn gwasanaethau da a gwerth am arian. Byddwn yn gweithredu trefniadau monitro newydd yn ystod 2014 i sicrhau bod gan unrhyw drydydd parti neu ddarparwyr gwasanaeth hyd braich drefniadau llywodraethu cadarn, a byddwn yn gweithredu trefniadau craffu i fonitro eu perfformiad ariannol a gweithredol.

Mae gennym becyn gwaith llywodraethu partneriaeth cynhwysfawr sy'n rhoi arweiniad i sicrhau, ar gyfer pob partneriaeth, y dylai fod datganiad clir o egwyddorion, amcanion a deilliannau arfaethedig y bartneriaeth. Mae hefyd yn cynnwys arweiniad ar fesur ansawdd gwasanaeth fel bod cwsmeriaid yn derbyn gwasanaeth da, sut bynnag rydym yn darparu ein gwasanaethau. Rydym yn ymwybodol nad yw pob partneriaeth yn defnyddio'r pecyn, felly fel rhan o adolygiad cynhwysfawr o dirwedd y bartneriaeth, rydym angen adolygu'r canllaw i sicrhau ei fod yn hawdd i'w ddefnyddio ac yn effeithiol. Bydd yr adolygiad hwn hefyd yn rhoi mwy o wybodaeth a dealltwriaeth o weithgaredd y bartneriaeth a datblygu gwell dealltwriaeth gorfforaethol o heriau partneriaethau gweithredol.

... rydym yn sicrhau bod defnyddwyr gwasanaeth yn derbyn gwasanaeth o ansawdd uchel a gwerth am arian

Rydym yn monitro ein perfformiad yn rheolaidd, yn cyflwyno adroddiadau hanner blwyddyn i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a'r Cabinet ac yn llunio Adroddiad Perfformiad Blynnyddol i werthuso cynnydd. Fel rhan o'n nod i fod ymysg y chwe Chyngor sy'n perfformio orau yng Nghymru, rydym wedi cyflwyno dull 'trothwy ardderchog', gan flaenoriaethu gwelliannau mewn meysydd lle mae ein perfformiad yn is na hanner yr awdurdodau lleol eraill yng Nghymru. Fodd bynnag, rydym yn dal angen gwneud rhai gwelliannau i sicrhau bod pob gwasanaeth yn glir ynglŷn â'r dull hwn i weithredu blaenoriaethau corfforaethol a sut byddant yn mesur llwyddiant.

Rydym wedi cadw ein safle fel y cyngor sy'n perfformio orau yng Nghymru am y drydedd flwyddyn, yn seiliedig ar y Dangosyddion Strategol Cenedlaethol, gan berfformio yn y:

- chwarter uchaf o gynghorau gyda mwy o ddangosyddion nag unrhyw un arall (17 o 30);
- hanner uchaf o gynghorau gyda mwy o ddangosyddion nag unrhyw un arall (22 o 30); a
- chwarter isaf o gynghorau gyda llai o ddangosyddion nag unrhyw un arall (4 o 30);

Yn ystod y flwyddyn, bûm yn adolygu ein rhaglen Her Perfformiad Gwasanaeth i ddarparu her flynyddol gan uwch reolwyr ac aelodau etholedig ar gyfer pob gwasanaeth sy'n llawer mwy cadarn ac yn canolbwyntio mwy ar berfformiad a gwelliant gwasanaeth. Mae'r Her yn defnyddio amryw o adroddiadau a hunanasesu gwasanaeth i adolygu perfformiad yn erbyn y cynllun gwasanaeth, gwasanaeth meincnodi ac adroddiad 'angen a'r galw' sy'n amlygu pwysau posibl y dyfodol a newidiadau yn yr amgylchedd allanol y bydd y gwasanaeth angen ymateb iddo. Mae'r broses newydd yn mynd i'r afael â phryderon Swyddfa Archwilio Cymru bod ein hasesiad o berfformiad ac effeithiolrwydd wedi bod yn seiliedig ar amrywiaeth rhy gyfyng o dystiolaeth yn y gorffennol.

Rhoddodd Swyddfa Archwilio Cymru adroddiad archwilio diamod ar ein datganiadau ariannol ar gyfer 2012-13, heb godi unrhyw faterion sylweddol na gwendidau sylfaenol yn ein rheolyddion mewnol. Mae ein gwasanaeth Archwilio Mewnol yn adolygu ein systemau ariannol allweddol yn flynyddol ac yn darparu adroddiadau positif yn ystod y flwyddyn heblaw am adroddiad beirniadol ar gaffael gwasanaethau adeiladu sy'n amlygu llawer o wendidau, gan gynnwys y ffaith bod ein strategaeth gaffael wedi dyddio. Mae dilyniant diweddar Archwilio Mewnol o'r cynllun gweithredu gwella yn dangos, er ein bod wedi datblygu strategaeth ddrafft newydd a Rheolau'r Weithdrefn Contractau mae cynnydd gyda gwelliant yn araf ac ar ei hôl hi.

Hefyd o fewn caffael, rydym yn ymwneud â datblygu rhai prosiectau allweddol:

- Rydym yn datblygu achos busnes ar gyfer gwasanaeth caffael isranbarthol - y Prosiect Tair Sir a fydd yn drefniant cydweithredu rhwng Cyngor Sir Ddinbych, Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir y Fflint. Bydd y sefydliad newydd hwn yn cyflwyno dull rheoli categori ar gyfer caffael fydd yn cynnig arbedion maint sylweddol ar gyfer nwyddau a brynir yn aml. Ar hyn o bryd, mae'n rhy fuan i ddweud a fydd y trefniant hwn yn llwyddiannus, ond mae dangosyddion buan yn awgrymu y gall y prosiect gyflawni effeithlonrwydd o hyd at £4miliwn y flwyddyn,

yn seiliedig ar brosiectau cysylltiedig tebyg a ymgwymerwyd mewn awdurdodau lleol eraill.

- Yn ogystal â hyn, mae Cyngorau Sir Ddinbych a Sir y Fflint yn uno eu gwasanaethau caffael i symleiddio'r broses gaffael a chael defnydd mwy effeithiol o adnoddau yn barod at ddatblygu'r Prosiect Tair Sir.
- Rydym yn gweithredu system eGyrchu a phrosiect cofrestru anfonebau canolog a fydd hefyd yn effeithio ar y swyddogaeth gaffael.
- Mae sefydlu Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol hefyd wedi ychwanegu at gymhlethdod y trefniadau caffael ac wedi arwain at golli staff i'r sefydliad newydd, gyda'r potensial o golli mwy o staff.

Rydym yn ymwybodol ein bod yn dechrau cyfnod tyngedfennol mewn cysylltiad â chaffael strategol a'r newidiadau mawr rydym yn eu gwneud; felly, mae angen adolygu'r maes hwn yn rheolaidd i sicrhau bod y gwelliannau a nodwyd yn cael eu gweithredu a bod y rhaglenni newid strategol yn cael eu cyflawni'n llwyddiannus.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi parhau i wella rheolaeth ein rhaglenni a'n prosiectau ond rydym yn sylweddoli bod yna waith i'w wneud i gynnwys hyn yn llwyr o fewn diwylliant y Cyngor. Rydym wedi datblygu'r system Verto a'i deilwrio gyda'r fethodoleg PRINCE2 i gyflwyno dull cyson ar gyfer darparu prosiectau a rhaglenni, sy'n drwyadl ac yn hyblyg, gan alluogi cyflawni ansawdd, cost, amser a sgôp prosiectau gwell ar draws y Sir. Byddwn yn parhau i wella'r defnydd o'r system fel pecyn cymorth rheoli prosiect i alluogi gweithio'n agosach gyda'r broses rheoli perfformiad a chynllunio busnes y gwasanaeth.

Mae yna ddwy Raglen Gorfforaethol – Uchelgais Economaidd a Chymunedol a Moderneiddio, y ddwy wedi eu datblygu mewn ymateb i flaenoriaethau corfforaethol. Mae gennym ddwy raglen sy'n cael eu harwain gan y gwasanaeth hefyd – Moderneiddio Addysg a Moderneiddio Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae gan y ddwy Raglen Berchennog Cyfrifol Uwch ar lefel Cyfarwyddwr Corfforaethol a Rheolwr Rhaglen penodedig. Mae gan y ddau Fwrdd Rhaglen Aelod yn gynrychiolydd, sy'n cynnwys Aelodau'r Cabinet gyda chyfrifoldeb portffolio perthnasol.

Perfformio'n effeithiol mewn swyddogaethau a rolau a ddiffiniwyd yn glir

... rydym yn gwybod beth yw'r swyddogaethau a'r cyfrifoldebau o fewn ein sefydliad

Mae prif arweiniad llywodraethu'r Cyngor wedi'i gynnwys yn ein Cyfansoddiad cynhwysfawr sy'n:

- Cynnwys rolau a chyfrifoldebau aelodau etholedig a swyddogion, yn arbennig mewn cysylltiad â llywodraethu, er bod angen ei ddiweddarau i gymryd i ystyriaeth y newid yn nheitlau swyddi a phortffolio aelodau etholedig;
- Cynnwys cynllun dirprwyo ffurfiol ac yn cadw'r grymoedd i wneud penderfyniadau; a
- Chynnwys y broses i'r Cyngor Sir a'r Cabinet fod yn atebol am eu penderfyniadau a'u perfformiad

Mae ein teclyn llywodraethu partneriaeth yn rhoi arweiniad ar ddiffinio rôl pob partner yn y bartneriaeth, cyfrifoldebau rheolwr llinell ar gyfer staff sy'n cefnogi'r bartneriaeth a statws cyfreithiol ond nid yw'n cynnig arweiniad clir ar rôl aelodau bwrdd y bartneriaeth. Rydym eisoes wedi nodi'r angen i adolygu'r canllaw hwn, gan ein bod yn ymwybodol nad yw partneriaethau'n ei ddefnyddio bob amser.

... rydym yn sicrhau ein bod yn ymgymryd â'r rolau a'r cyfrifoldebau hyn

Mae ein Cyfansoddiad yn cynnwys protocol i sicrhau bod aelodau etholedig a gweithwyr yn deall rolau'r naill a'r llall a'u bod yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd.

Rydym wedi nodi'n glir rolau a chyfrifoldebau swyddogion yn y Cyngor:

- Mae ein Prif Weithredwr yn gyfrifol ac yn atebol i'r sefydliad am bob agwedd o reolaeth weithredol.
- Mae'r Swyddog S151 yn sicrhau fod cyngor addas yn cael ei roi i'r sefydliad ar yr holl faterion ariannol, cadw cofnodion a chyfrifon ariannol cywir, ac yn cynnal system effeithiol o reoli arian yn fewnol.
- Mae'r Swyddog Monitro yn gyfrifol am sicrhau bod y sefydliad yn dilyn y gweithdrefnau a gytunwyd ac yn cydymffurfio â'r holl statudau a rheoliadau perthnasol.

Mae gennym drefniadau clir i dalu gweithwyr ac aelodau etholedig.

Hyrwyddo gwerthoedd i'r sefydliad cyfan ac arddangos trefn lywodraethol dda trwy ein hymddygiad

... rydym yn sicrhau bod gwerthoedd y sefydliad yn cael eu rhoi ar waith a'u bod yn effeithiol

Mae gennym set o werthoedd craidd – **Balchder, Undod, Parch a Gonestrwydd** – sydd wedi'u hymgorffori'n dda o fewn y sefydliad ac wedi eu hadlewyrchu'n glir yn ein Cyfansoddiad, Fframwaith Llywodraethu Partneriaeth, Rheoliadau Ariannol, Rheolau'r Weithdrefn Gontractau a phroses gwerthuso gweithwyr.

Mae ein harweinyddiaeth yn gosod y naws ar gyfer y sefydliad trwy greu diwylliant o onestrwydd, cefnogaeth a pharch. Roedd yr arolwg staff yn 2013 yn dangos bod 83% o weithwyr yn teimlo bod gan y tîm arweinyddiaeth weledigaeth glir ar gyfer y dyfodol, o'i gymharu â 58% yn unig yn arolwg 2011. Mae yna lawer o hyder (84%) yn y tîm arweinyddiaeth hefyd. Mae'r un lefel o well hyder yn cael ei adlewyrchu ar lefel gwasanaeth, gydag 81% yn credu fod gan eu gwasanaeth weledigaeth glir ar gyfer y dyfodol ac mae ganddynt hyder yn eu rheolwr.

Rydym yn parhau i weithio i wella ymwybyddiaeth o faterion cydraddoldeb. Yn ystod y flwyddyn, cyhoeddwyd ein llyfryn Parch fel cyflwyniad i ddeddfwriaeth cydraddoldeb, er bod arolwg staff Archwilio Mewnol yn dangos bod yna waith i'w wneud i wella ymwybyddiaeth am drefniadau cydraddoldeb corfforaethol. Mae Asesiadau Effaith Cydraddoldeb nawr yn cael eu prif ffrydio i'n proses gwneud penderfyniadau, ond rydym yn dal angen gwella ansawdd rhai o'r asesiadau hyn a byddwn yn cyflwyno proses sicrwydd ansawdd yn ystod 2014. Bûm yn cymryd rhan mewn digwyddiad ymgysylltu rhanbarthol gydag awdurdodau eraill yn y sector cyhoeddus yng Ngogledd Cymru i sicrhau bod darpariaeth gwasanaeth ac arferion gwaith yr un mor hygyrch i bob aelod o'r gymuned.

... rydym yn darparu arweiniad trwy ymddwyn mewn ffyrdd sy'n dangos safonau uchel o ymddygiad a llywodraethu effeithiol

Mae gennym amrywiol ffyrdd lle gallwn ddangos ein gwerthoedd craidd a safonau ymddygiad uchel a llywodraethu effeithiol, er enghraifft:

- mae gennym drefniadau Rhyddid Gwybodaeth clir a thryloyw i ganiatáu hawl i wybodaeth;
- mae ein cod ymddygiad ar gyfer aelodau etholedig a staff yn rhan o hyfforddiant sefydlu, er ein bod angen sicrhau fod gennym drefniadau i sicrhau ein bod yn codi ymwybyddiaeth am y codau hyn yn rheolaidd;
- mae gennym gofrestr o fuddion ariannol a lletygarwch i aelodau etholedig a gweithwyr i sicrhau tryloywder;
- mae gennym broses i aelodau etholedig ddatgan cysylltiad yn gyffredinol ac mewn cysylltiad â materion penodol a/neu adroddiadau mewn cyfarfodydd;
- mae gennym brotocol i sicrhau bod aelodau etholedig a gweithwyr yn trin y naill a'r llall gyda pharch ac yn ymddwyn yn broffesiynol;
- mae ein fframwaith adborth a chwynion gan gwsmeriaid yn rhoi cyfle i gwsmeriaid gyflwyno sylwadau ar ymddygiad aelodau etholedig a staff;
- mae gennym bolisi gwrth-dwyll a llygru, er nad ydym wedi adolygu na diweddarau hwn ers 2006; mae ein

- roedd adolygiad Archwilio Mewnol diweddar yn cadarnhau bod ein trefniadau rheolaeth ariannol yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu Datganiad y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth ar Rôl y Prif Swyddog Ariannol o fewn Llywodraeth Leol (2010);
- cynhaliodd ein Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol hunanasesiad yn ddiweddar oedd yn cadarnhau bod ei gylch gorchwyl yn cydymffurfio â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011;
- darparwyd hyfforddiant gan y Pennaeth Archwilio Mewnol i aelodau etholedig yn ddiweddar ar eu cyfrifoldebau llywodraethu, gan ein bod wedi sylweddoli ein bod wedi canolbwyntio'r hyfforddiant hwn ar aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ac angen sicrhau bod pob aelod etholedig yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau;
- roedd y Pennaeth Archwilio Mewnol, Swyddfa Archwilio Cymru a'r Prif Gyfrifydd wedi darparu hyfforddiant gloywi penodol i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ar ei rôl a'i gyfrifoldebau, gan fod aelodau wedi nodi fod ganddynt bellach fwy o wybodaeth ar sut mae'r Cyngor yn gweithio ac y gall yr hyfforddiant hwn fod yn fwy effeithiol nawr;
- roedd adroddiad blynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol yn cadarnhau ein bod yn gweithredu system effeithiol o reolaeth fewnol, llywodraethu a rheoli risg ac
- rydym yn gweithredu Pwyllgor Safonau effeithiol a diduedd i gynnal ymddygiad da gan aelodau etholedig.

Un gwendid a nodwyd yw bod ein polisi amgylcheddol wedi dyddio ac nid ydym wedi datblygu dull corfforaethol ar gyfer rheolaeth amgylcheddol a fyddai'n helpu i ddangos ein gwerthoedd a moeseg trwy ymrwymo i sicrhau ein bod yn helpu i gynnal, ymestyn a defnyddio adnoddau naturiol yn gynaliadwy nawr ac yn y dyfodol.

Gwneud penderfyniadau hysbys a thryloyw a rheoli risg

... rydym yn drwyadl a thryloyw yn y modd yr ydym yn gwneud penderfyniadau

Mae gennym fframwaith gwneud penderfyniadau clir i ddangos pwy all wneud pa benderfyniadau ac rydym yn cadw a chyhoeddi cofnod cynhwysfawr o benderfyniadau a wnaed. Mae pob penderfyniad allweddol yn cynnwys asesiad o oblygiadau ariannol, cyfrannu at flaenoriaethau corfforaethol, risg ac effaith cydraddoldeb, er ein bod yn ymwybodol ein bod angen cynnal rhai adolygiadau rheoli ansawdd ar asesiadau effaith ar gydraddoldeb i sicrhau eu bod yn gadarn.

Rydym yn hysbysebu ein cyfarfodydd 'cyhoeddus' ymlaen llaw fel eu bod yn agored i'r cyhoedd a'r cyfryngau i fod yn bresennol, ac mae'r holl adroddiadau'n cael eu trafod yn agored oni bai eu bod yn cwrdd â meini prawf caeth ar gyfer trafodaeth gyfrinachol.

Mae ein swyddogaeth graffu yn effeithiol, a gefnogir gan dystiolaeth a dadansoddi data, i herio'r sawl sy'n gwneud penderfyniadau'n adeiladol.

... rydym yn defnyddio gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth o ansawdd da

Mae aelodau etholedig yn derbyn adroddiadau clir, cyson ond cynhwysfawr a chyngor ar gyfer gwneud penderfyniad sy'n egluro'n glir yr oblygiadau dros wneud y penderfyniad. Ni ddylai adroddiadau fod dim mwy na phedair tudalen ac rydym yn defnyddio templed adroddiad corfforaethol i sicrhau bod yr holl wybodaeth wedi'i chynnwys, ynghyd â rhestr wirio sy'n rhaid ei chwblhau ym mhob achos i gadarnhau bod yr holl wybodaeth wedi'i chynnwys yn yr adroddiad cyn ei gyflwyno.

Mae gennym drefniadau i ddarparu a chofnodi cyngor proffesiynol pwrpasol ar faterion sydd â goblygiadau cyfreithiol neu ariannol ymhell cyn gwneud penderfyniadau ac mewn cyfarfodydd.

Derbynnir cyngor allanol lle bo'r angen, yn arbennig mewn meysydd arbenigol. Rydym hefyd wedi sefydlu tîm Ymchwil a Gwybodaeth Corfforaethol, gan ddod â chyn aelodau o'r Tîm Gwybodaeth a Mapio a Gwella Corfforaethol ynghyd. Mae prif waith y tîm eleni wedi cynnwys darparu ymchwil i gefnogi'r broses Her Gwasanaeth, datblygu Strategaeth Uchelgaïs Economaidd a Chymunedol a diweddarau darpariaeth mapio rhyngrwyd y Cyngor. Mae'r tîm hefyd wedi gweithio i ymestyn capasiti ymchwil mewn gwasanaethau unigol, er enghraifft, hyfforddiant mewn systemau gwybodaeth ddaearyddol i'r Gwasanaeth Tai a Datblygiad Cymunedol a mapio amrywiol ffynonellau data newydd ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol oedolion.

.... mae gennym systemau rheoli risg, rheoli gwybodaeth a rheoliadau effeithiol

Yn ystod y flwyddyn, gwnaethom ddiweddarau a symleiddio ein Canllaw Rheoli Risg, gan gynnwys adrodd ar y Gofrestr Risg Corfforaethol, sydd bellach yn cael ei monitro gan y Cabinet yn ogystal â'r Tîm Gweithredol Corfforaethol, gan roi proffil uwch i reoli risg o fewn y sefydliad. Mae'r canllaw yn haws i'w ddilyn a dylai helpu i ymgorffori rheoli risg ymhellach yn niwylliant y Cyngor. Rydym yn adolygu ein Cofrestr Risg Corfforaethol ddwywaith y flwyddyn, gyda phob Cyfarwyddwr Corfforaethol yn ystyried y risg maent yn ei reoli ar hyn o bryd, adolygu camau lleddfu a'r amgylchedd allanol i asesu sgôr y risg ac ychwanegu risgiau newydd fel bo'n briodol. Mae'r Pwyllgor

Llywodraethu Corfforaethol yn monitro trefniadau rheoli risg ac yn adolygu'r Gofrestr Risg Corfforaethol.

Mae gennym wasanaeth archwilio mewnol annibynnol a gwrthrychol sy'n rhoi sicrwydd ar draws holl wasanaethau'r Cyngor, gan gynnwys partneriaethau. Roedd adroddiad blynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol yn cadarnhau ein bod yn gweithredu system gadarn o reoliadau mewnol, ariannol a gweithredol. Nid yw'r gwasanaeth wedi cynnal yr adolygiad hunanasesu gofynnol eto i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus ond mae'n bwriadu gwneud hyn yn fuan yn 2014/15.

Rydym yn trafod unrhyw adroddiadau gan reoleiddwyr allanol ar y lefelau rheoli ac aelod etholedig perthnasol ac yn monitro cynlluniau gweithredu sy'n codi o'r adolygiadau.

Roedd rheoli gwybodaeth yn wendid llywodraethu sylweddol yn y ddau Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol diwethaf yn dilyn adroddiadau archwilio mewnol ac allanol anffafriol. Rydym bellach wedi gwneud gwelliannau sylweddol i ddiwallu hyn trwy sefydlu Tîm Gwybodaeth Corfforaethol. Yn benodol, rydym wedi:

- penodi Rheolwr Gwybodaeth Corfforaethol
- lansio Strategaeth Rheoli Gwybodaeth:
- datblygu Siarter Wybodaeth wedi'i llofnodi gan y Prif Weithredwr;
- datblygu Polisi Risg Gwybodaeth;
- darparu mynediad i hyfforddiant gwybodaeth;
- cyflawni achrediad Rhwydwaith Sector Cyhoeddus (PSN);
- datblygu Cofrestr Asedau Gwybodaeth;
- penodi Swyddog Hawl i Wybodaeth i reoli'r nifer cynyddol o geisiadau am hawl i wybodaeth; a
- gwneud cynnydd da wrth roi'r system rheoli cofnodion electronig ar waith.

Fodd bynnag, rydym yn cydnabod fod gennym lawer o waith i'w wneud eto ond rydym wedi nodi hyn yn ein Strategaeth Rheoli Gwybodaeth, er enghraifft:

- datblygu modiwlau e-ddysgu ar gyfer nifer o feysydd hyfforddiant;
- gwella'r polisi fframwaith mewn meysydd fel e-bost, rheoli cofnodion a diogelwch gwybodaeth
- Catalogau a chasgliadau digidol yn ein harchifau;
- Ymestyn ein Cynllun Cyhoeddi a Chofnod Datgelu; adolygu ac ymgorffori'r rhaglen cadw corfforaethol; a chyflawni achrediad PAN ar gyfer 2014.

Mae Polisi Risg Gwybodaeth y Cyngor yn cynnwys gofyniad i gynnwys gwybodaeth benodol yn y 'datganiad llywodraethu blynyddol' a rhannu a thrafod hyn gyda'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol. Ym Mai 2014, cyflwynodd Uwch Swyddog Risg Gwybodaeth y Cyngor y canlynol i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ar gyfer 2013/14;

- Ni fu unrhyw dor-amod mawr yn y Ddeddf Diogelu Data gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn.
- Rhoddodd yr Uwch Swyddog Risg Gwybodaeth wybod am ddau ddigwyddiad risg gwybodaeth i'r Comisiynydd Gwybodaeth yn ystod y flwyddyn.
- Roedd y digwyddiadau hyn yn effeithio ar ddau unigolyn a chymerodd y Cyngor gamau uniongyrchol i ddelio â'r materion a gwella'r broses.

Datblygu ein capasiti a'n gallu i fod yn effeithiol

... rydym yn sicrhau fod gan ein haelodau etholedig a gweithwyr yr adnoddau, sgiliau, gwybodaeth a phrofiad maent ei angen i weithio'n dda

Mae gennym raglenni sefydlu ar gyfer aelodau etholedig a gweithwyr i sicrhau bod gwybodaeth allweddol yn ddiduedd yn ystod camau cynnar ac rydym wedi cyflwyno hyfforddiant sefydlu a gloywi i wasanaethau'n ddiweddar ac wedi cynnal 'archwiliad' o weithwyr newydd i sicrhau bod hyn yn cael ei wneud. Mae'n broses llawer gwell ac mae llawer mwy o sesiynau sefydlu yn cael eu cynnal.

Mae yna broses i werthuso perfformiad aelodau'r Cabinet ac eleni mae hyn wedi cael ei gryfhau trwy osod eu blaenoriaethau ar gyfer y Cynllun Corfforaethol, sydd mewn ymateb i bapur y Prif Weithredwr ar 'Gwella ein Perfformiad'.

Mae Pwyllgorau Archwilio yn llunio adroddiadau blynyddol ar eu gwaith i'r Cyngor Sir ond roedd hunanasesiad y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn amlygu nad oedd wedi ffurfio rhan o'r trefniant monitro perfformiad hwn yn y blynyddoedd diwethaf. Bydd yn mynd i'r afael â hyn ym mis Gorffennaf 2014 i adrodd ar berfformiad eleni.

Mae gweithwyr yn derbyn gwerthusiad perfformiad blynyddol, sy'n arwain at hyfforddiant a chynlluniau datblygu i'w helpu i gyflawni eu hamcanion a'u rolau'n effeithiol. Rydym wedi gwella perfformiad yn y maes hwn yn ystod y flwyddyn, gyda 90% o weithwyr cymwys yn derbyn gwerthusiad blynyddol.

Rydym yn ceisio moderneiddio'r modd rydym yn gweithio fel y gallwn ddefnyddio amser ac adnoddau gwerthfawr yn well. Mae'r Bwrdd Moderneiddio wedi dechrau sawl prosiect sy'n creu effeithiolrwydd darparu gwasanaeth ac rydym wedi datblygu Datganiad Polisi Gweithio'n Hyblyg a chanllawiau sy'n nodi sut rydym yn disgwyl i weithwyr weithio yn y dyfodol a hefyd pa gefnogaeth gallwn ei chynnig. Er mwyn gwella ein heffeithiolrwydd a symudedd, rydym yn:

- rhoi offer TG newydd ar waith;
- adolygu gofynion gofod swyddfa;
- cytuno ar bolisi gweithio wrth sawl gweithfan;
- rhoi EDRMS ar waith i fwy o wasanaethau;
- gweithredu Cofrestru Anfoneb Canolog, a fydd yn lleihau'r nifer o anfonebau heb eu talu ar amser ac yn osgoi dirwy taliad hwyr; a
- datblygu Strategaeth Mynediad i Gwsmeriaid i edrych ar ddarparu gwasanaeth yn y dyfodol, gofynion cwsmer, sut y gall technoleg gefnogi darpariaeth gwasanaeth a sut y gallwn reoli data cwsmer i wella gwasanaethau.

.....rydym yn sicrhau y gallwn barhau i berfformio'n effeithiol yn ystod cyfnodau o newid

Mae partneriaid Busnes AD Strategol yn cynnal ymarfer cynllunio gweithlu gyda phob gwasanaeth yn flynyddol i nodi eu blaenoriaethau am y 12 mis nesaf. Mae hyn yn galluogi Adnoddau Dynol i ddeall a blaenoriaethu'r lefel ac amseriad y gefnogaeth y bydd gwasanaethau ei hangen. Mae'r trafodaethau gyda gwasanaethau'n cynnwys amcanion a blaenoriaethau gwasanaeth, proffil gweithlu, heriau a risgiau ar ddod, adnoddau a bylchau mewn sgiliau a swyddi hanfodol. Mae hyn yn caniatáu i

Adnoddau Dynol ddatblygu Cynllun Blaenoriaethu Gweithlu, wedi'i gymeradwyo gyda'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth. Yn ogystal, mae'r data a gasglwyd o werthusiadau perfformiad yn ein galluogi i nodi blaenoriaethau datblygu corfforaethol ar gyfer y 12 mis nesaf.

I helpu i ddatblygu uwch reolwyr posibl y dyfodol, rydym yn defnyddio cynadleddau Rheolwyr Canol i ymgysylltu â nhw ac rydym wedi penodi carfan newydd 'yr Hwb' sy'n cynnwys gweithwyr ar draws y sefydliad a'u cynnwys mewn gweithgareddau newid, darparu mentoriaeth, hyfforddiant a phrofiad mewn sgiliau na ddefnyddir o bosibl yn eu swydd o ddydd i ddydd.

Rydym yn datblygu proses ar gyfer dyrannu adnoddau'n strategol i reoli prosiect. Risg gyda'r model busnes presennol (lle mae'r tîm rheoli prosiect yn dibynnu ar incwm rheoli prosiect) yw y gall prosiectau cyfalaf ennill ffi gael blaenoriaeth dros brosiectau gwella corfforaethol pwysig, gan fod angen y ffioedd i gyllido cyflogau ein rheolwyr prosiect corfforaethol. Gyda'r hyfforddiant wedi'i gwblhau, gall rhai gwasanaethau benderfynu rheoli prosiectau eu hunain, felly'n galluogi i'r rheolwyr prosiect gael y profiad ar ôl cymhwyso.

Mae ein Strategaeth Wirfoddoli'n cynnig man cychwyn defnyddiol i ddatblygu gweledigaeth gorfforaethol ar gyfer gwirfoddolwyr. Byddwn yn datblygu'r strategaeth hon i gymryd i ystyriaeth y datblygiadau ar draws y sir mewn meysydd fel peilot bancio-amser, gweithio mewn partneriaeth a datblygu mentrau i gefnogi gweithwyr i wirfoddoli eu hamser a'u harbenigedd er budd eu cymunedau.

Ymgysylltu â phobl leol a budd-ddeiliaid eraill i sicrhau atebolrwydd cyhoeddus cadarn

...rydym yn mabwysiadu dull gweithgar ac wedi'i gynllunio ar gyfer trafodaeth gyda ac atebolrwydd i'n rheoleiddwyr allanol

Rydym yn datblygu dull rhagweithiol ar gyfer rheoleiddio allanol, er enghraifft:

- cyfarfodydd rheolaidd i drafod datblygiadau, eu gwaith a chanlyniadau;
- cynnwys ac ymgynghori â nhw ar benderfyniadau allweddol a all effeithio ar ein trefniadau llywodraethu;
- gweithredu ar unrhyw welliannau maent yn eu nodi yn eu hadroddiadau; a
- chyflwyno eu hadroddiadau i'r pwyllgorau perthnasol i hysbysu aelodau etholedig;

... rydym yn ymgysylltu'n effeithiol gyda'r cyhoedd a budd-ddeiliaid eraill

Rydym yn cyhoeddi ein Datganiad Cyfrifon Blynnyddol, gan gynnwys yr hunanasesiad hwn o lywodraethu a gwella, ar ein gwefan ac mae'n agored i'w archwilio a'i herio gan y cyhoedd am y cyfnod penodedig. Rydym hefyd yn cyhoeddi ein Hadroddiad Perfformiad Blynnyddol fel y gall y cyhoedd weld pa mor dda rydym yn perfformio o safbwynt ein Cynllun Corfforaethol.

Mae ein fframwaith cwynion ac adborth cwsmeriaid yn rhoi cyfle i gwsmeriaid fynegi barn am ein gwasanaethau. Rydym yn gwrando ar y sylwadau hyn wrth wneud penderfyniadau ar gynllunio a gwella gwasanaeth.

Rydym wedi ymgysylltu'n well gyda'r gymuned yn ystod y flwyddyn, er enghraifft:

- lansio ein Strategaeth a Phecyn Gwaith Ymgysylltu â'r Gymuned Corfforaethol, sydd ar y fewnwyd ac yn adnodd gwerthfawr i'r holl wasanaethau. Y cam nesaf yw sicrhau bod y Strategaeth yn cael ei hymgorffori o fewn athroniaeth ymgysylltu pob gwasanaeth er mwyn mabwysiadu safonau gofynnol;
- ymgymryd â mwy o waith i reoli ein polisïau ymgynghori ar lein a defnyddio teclynau arolwg ar lein fel 'Survey Monkey'; a
- mabwysiadu'r Egwyddorion Cenedlaethol Ymgysylltu â'r Cyhoedd

Cynhaliwyd arolwg trigolion yn ystod y flwyddyn gyda dros 2000 o drigolion yn cymryd rhan. Rhai o'r prif bwyntiau'n codi o'r arolwg oedd bod:

- y rhan fwyaf o drigolion yn fodlon gyda'u hardal leol fel lle i fyw ac maent yn teimlo'n ddiogel;
- y rhan fwyaf yn fodlon ar lefel glendid cyffredinol y strydoedd yn eu hardal leol. y rhan fwyaf yn fodlon gyda'r amrywiaeth o siopau, gwasanaethau, parcio a glanweithdra yng nghanol eu trefi ond yn anfodlon yn bennaf gydag argaeledd adloniant i bobl ifanc a chyfleoedd gwaith;
- y rhan fwyaf yn fodlon gyda chyflwr ffyrdd a phalmentydd y sir;
- y rhan fwyaf yn teimlo fod y Cyngor yn darparu gwerth am arian, yn effeithiol ac yn cael ei redeg yn dda ond nid ydynt yn teimlo eu bod yn cael digon o wybodaeth am berfformiad y Cyngor ac amryw o faterion eraill y gofynnwyd amdanynt yn yr arolwg; ac
- mae'r rhan fwyaf yn fodlon gyda lefel y gwasanaeth cwsmer maent yn ei dderbyn.

Yn ogystal â'r arolwg trigolion, mae gwasanaethau'n cynnal gweithgareddau ymgysylltu ac ymgynghori unigol, fel arfer ar fater penodol, er enghraifft ar ein hadolygiad o ysgolion, neu ar gyfer adborth defnyddwyr. Mae'r rhain yn dylanwadu ar ddarpariaeth gwasanaeth presennol a'r dyfodol.

Y Cyngor yw'r partner arweiniol ar gyfer darparu Strategaeth Ymgysylltu a Chynllun Gweithredu ar ran y Bwrdd Gwasanaethau Lleol (BGLI). Mae gweithgor, dan gadeiryddiaeth y Cyngor yn cyflwyno pecynnau gwaith fel rhan o gynllun gweithredu'r Strategaeth.

Adolygwyd Grwpiau Ardal yr Aelodau yn ystod 2013 i ystyried eu heffeithiolrwydd ac effeithlonrwydd ac i asesu pa mor dda maent yn cwrdd â'u hamcanion a'u cylch gorchwyl. Mae'r holl argymhellion sy'n codi o'r adolygiad wedi eu gweithredu ac adolygwyd eu cylch gorchwyl. Rydym hefyd yn dechrau ar adolygiad o broses Cynllun Tref ac Ardal i asesu sut fydd y Cynlluniau'n helpu i gyflawni ein blaenoriaethau corfforaethol, pa effaith gaiff y Cynlluniau, pa un a ydynt yn cynrychioli gwerth am arian a pha un a oes yna drefniadau llywodraethu cadarn ac effeithiol ar eu cyfer.

Rydym wedi cwblhau a dechrau sawl cam gweithredu sydd naill ai wedi newid neu fydd yn newid y modd yr ydym yn ymgysylltu â busnesau:

- Mae'r Arweinydd a/neu'r Cyfarwyddwr Corfforaethol yn anelu i ymweld â'r 10 busnes uchaf yn y sir yn flynyddol i roi cyfle i gynrychiolwyr o'r Cyngor glywed gan a siarad gyda'r busnesau lleol mwyaf dylanwadol.
- rydym wedi datblygu arolwg busnes yr ydym yn bwriadu ei gynnal yn flynyddol a bydd yn cael ei gyhoeddi'n fuan i roi gwaelodlin cychwynnol i'r rhaglen a gwybodaeth perfformiad blynyddol. Mae'r mwyafrif o gwestiynau'n ceisio datblygu ein gwybodaeth a'n dealltwriaeth o fusnesau yn y sir, eu blaenoriaethau a'r dulliau cyfathrebu ac ymgysylltu mwyaf ffafriol.
- rydym wedi derbyn adborth cadarnhaol iawn gan ymatebwyr busnes a chymunedol i'r Strategaeth Uchelgais Economaidd a Chymunedol Rhaglen Ymgynghori ac mae yna eisoes dystiolaeth o adborth cadarnhaol gan fusnesau ein bod yn darparu gwasanaethau rheoleiddio cefnogol a defnyddiol, felly rydym yn adeiladu ar berthynas gadarnhaol, gan ychwanegu mwy o werth.
- rydym wedi trefnu digwyddiad ymgysylltu busnes proffil uchel ar gyfer Ebrill 2014 lle byddwn yn adeiladu perthynas, gan egluro ein dull gweithredu a gofyn am adborth pellach gan fusnesau.
- rydym wedi gosod targedau ar gyfer cynyddu swm y gwariant caffael sy'n mynd i fusnesau lleol ac rydym wedi dechrau gweithio ar raglen ymgysylltu a datblygu cyflenwyr lleol.
- rydym wedi symud ymlaen gyda thrafodaethau ar y gwaith o greu partneriaeth cyngor a chefnogaeth busnes aml-asiantaethol a gwefan siop un stop posibl.

Fodd bynnag, mae wedi dod yn amlwg ein bod yn dechrau o sylfaen isel iawn, lle mae gwerth ymgysylltu busnes effeithiol ond yn dechrau cael ei gydnabod, sy'n golygu bod gennym lawer mwy o waith i'w wneud cyn inni weld y manteision sy'n deillio o'r datblygiadau uchod. Mae angen i ni sicrhau bod cyfleoedd effeithiol yn bodoli i fusnesau i roi adborth ar y gwaith o gyflawni'r Strategaeth / Rhaglen Uchelgais Economaidd a Chymunedol a nodi'r hyn sydd angen ei wneud er mwyn i ymgysylltu â'r Cyngor fod yn weithgaredd gwerthfawr i fusnesau. Yn y tymor hwy, fel rhanddeiliaid allweddol wrth gyflwyno'r weledigaeth gyffredinol ar gyfer ein heconomi, mae angen i ni gynyddu cyfranogiad busnes wrth wneud penderfyniadau am y ffordd yr ydym yn

cynllunio ac yn buddsoddi cyllidebau ac adnoddau'r Cyngor i gael yr effaith economaidd mwyaf.

... rydym yn cymryd agwedd weithredol ac wedi'i chynllunio i gyfrifoldeb i'n staff

Mae gennym strategaeth adnoddau dynol, polisïau, gweithdrefnau, cynllunio'r gweithlu ac ati er mwyn helpu i reoli ein hadnoddau staffio yn effeithiol, yn gyson ac yn deg. Mae ein gwasanaeth Adnoddau Dynol Strategol yn gweithio ar raglen fawr i wella ei berfformiad ers cael ei nodi fel mater llywodraethu sylweddol yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol y llynedd. Mae'r gwasanaeth hefyd wedi adrodd ar gynnydd gweithredu gwelliannau sy'n deillio o adroddiad Archwilio Mewnol anffafriol i'r Pwyllgor Rheolaeth Gorfforaethol. Mae pryderon o hyd dros y gwaith o gyflawni'r rhaglen wella, felly, er mwyn sicrhau bod ganddo sicrwydd bod y gwasanaeth wedi gwella ac yn gwneud cynnydd da, gofynnodd y Pwyllgor am adolygiad archwilio mewnol pellach ym mis Ebrill 2014.

Mae gennym amrywiaeth o ffyrdd i sicrhau ein bod yn cynnwys ein gweithwyr a'u cynrychiolwyr yn y broses benderfynu. Rydym yn cynnal arolygon staff rheolaidd ac roedd arolwg 2013 wedi arwain at gynnydd yn y gyfradd ymateb o 37% i 44.6% ers yr arolwg yn 2011. Amlygodd yr arolwg diweddaraf fod:

- mwy o weithwyr (83%) yn falch o weithio i'r Cyngor;
- mwy o weithwyr (88%) yn fodlon â'r Cyngor fel cyflogwr;
- dywedodd dros 90% o weithwyr eu bod yn mwynhau eu gwaith, yn gwybod yr hyn a ddisgwylir ganddynt ac yn dod ymlaen yn dda â'u cydweithwyr;
- rheoli newid wedi gwella, ond efallai y gall fod yn well, gan mai dim ond 60% oedd yn teimlo ein bod yn cynllunio ac yn cyflwyno newidiadau yn dda; ac
- mae cyfathrebu wedi gwella, ond efallai y gall fod yn well, gan mai dim ond 64% sy'n teimlo'n wybodus iawn am yr hyn sy'n digwydd yn eu gwasanaeth.

Mae ein gweithdrefnau rhannu pryderon yn sicrhau y gall gweithwyr godi materion sy'n peri pryder gydag ystod eang o bobl/cyrff.

Materion Llywodraethu arwyddocaol

Roedd Datganiad Llywodraethu Blyneddol y llynedd yn cynnwys dau fater llywodraethu arwyddocaol yn ymwneud ag Adnoddau Dynol Strategol a llywodraethu gwybodaeth. Rydym wedi cymryd camau i wella'r ddau faes yn ystod y flwyddyn fel nad ydynt bellach yn cael eu hystyried fel materion llywodraethu arwyddocaol, ond rydym wedi amlygu uchod bod gennym waith yn dal i'w wneud yn y ddau faes.

Mae'r materion yn y tabl isod, ynghyd ag unrhyw faterion llai arwyddocaol yr ydym wedi eu nodi yn ein hunanasesiad uchod, yn cael eu hychwanegu at ein Cynllun Gweithredu Gwella Llywodraethu a reolir gan Grŵp Llywodraethu'r Cyngor a'i fonitro gan y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol (Atodiad 1)

Mater Llywodraethu Arwyddocaol 1

Yn y dyfodol, rydym yn derbyn y bydd rhai gwasanaethau a swyddogaethau'n dod i ben neu'n cael eu trosglwyddo i eraill a allai eu darparu yn rhatach neu heb unrhyw gostau ychwanegol. Rydym angen adolygu ein trefniadau llywodraethu i gymryd hyn i ystyriaeth, i sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n ddoeth a bod y cyhoedd yn parhau i dderbyn gwasanaethau da a gwerth am arian.

Camau arfaethedig i fynd i'r afael â'r mater

Byddwn yn gweithredu trefniadau monitro newydd yn ystod 2014 er mwyn sicrhau bod gan unrhyw ddarparwyr gwasanaeth trydydd parti neu hyd braich drefniadau llywodraethu cadarn, a bydd yn gweithredu trefniadau craffu i fonitro eu perfformiad ariannol a gweithredol.

Lluniodd y Pennaeth Archwilio Mewnol adroddiad 'arfer da' ym mis Mai 2014 y bydd y TGC yn ei drafod ym mis Gorffennaf 2014 i gytuno ar y ffordd ymlaen.

Cyfrifoldeb am y camau

Adolygiad cychwynnol gan y Pennaeth Archwilio Mewnol, a fydd yn arwain at gynllun gweithredu pellach ar gyfer gweithredu'r trefniadau newydd

Amserlen ar gyfer gwella

Adroddiad rhagarweiniol erbyn 31 Mai 2014, gyda chynllun gweithredu pellach ar gyfer gweithredu'r trefniadau newydd i'w gytuno

Mater Llywodraethu Arwyddocaol 2

Roedd ein gwasanaeth Archwilio Mewnol yn darparu adroddiad beirniadol ar gaffael gwasanaethau adeiladu sy'n tynnu sylw at nifer o wendidau, gan gynnwys bod ein strategaeth gaffael wedi dyddio. Dengys camau dilynol Archwiliad Mewnol o'r cynllun gweithredu gwella, er ein bod wedi datblygu strategaeth ddrafft newydd a Rheolau Gweithdrefn Contractau, mae cynnydd o ran gwelliant yn araf ac ar ei hôl hi.

Hefyd o fewn caffael, rydym yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu rhai prosiectau allweddol, ond mae creu'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol hefyd wedi ychwanegu

at gymhlethdod trefniadau caffael a arweiniodd at golli staff i'r sefydliad newydd, gyda cholledion staffio pellach posibl.

Rydym yn ymwybodol ein bod yn cychwyn ar gyfnod allweddol mewn perthynas â chaffael strategol a'r prif newidiadau yr ydym yn eu gwneud; Felly, mae angen cadw'r maes hwn o dan adolygiad rheolaidd i sicrhau bod y gwelliannau a nodwyd yn cael eu gweithredu a bod y rhaglenni newid strategol yn cael eu cyflwyno'n llwyddiannus.

**Camau
arfaethedig i
fynd i'r afael â'r
mater**

Mae cynllun gweithredu ar wahân ar gyfer delio â materion a godwyd yn yr adroddiad Archwilio Mewnol.

Mae'r Cyngor yn newid elfennau sylweddol o'i gaffael yn sylfaenol. Ym mis Mai 2014, cymeradwyodd y Cabinet uno timau caffael Sir y Fflint a Sir Ddinbych i greu tîm mwy o faint, mwy cadarn. Mae hefyd wedi cymeradwyo'r symudiad tuag at reoli categori ar y cyd â Sir y Fflint a Gwynedd.

Mae rhaglen hyfforddi wedi dechrau gyda staff cyllid perthnasol yn mynychu i ddechrau.

Mae'r Strategaeth Gaffael yn cael ei hail-ddrafftio i wella cysylltiad â'r Strategaeth Datblygu Economaidd. Mae Rheolau'r Weithdrefn Gontractau yn hwyr, ond maent gyda'r Gwasanaethau Cyfreithiol ar gyfer eu hadolygu ar hyn o bryd.

Mae prosiect eGyrchu i fod i gael ei weithredu dros yr haf, ynghyd â chofrestru anfoneb canolog a gwelliannau i Proactis ar gyfer rhifau archeb prynu.

**Cyfrifoldeb am y
cam gweithredu**

Pennaeth Cyllid ac Asedau

**Amserlen ar
gyfer gwella**

Amrywiol amserlenni wedi'u cynnwys yn y Cynllun Gwella Llywodraethu

Yn ystod y flwyddyn i ddod rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod i wella ein trefniadau llywodraethu. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen am welliannau a nodwyd yn ein hadolygiad o effeithiolrwydd a byddwn yn monitro eu gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnod: (Arweinydd) 30 Mehefin 2014

Llofnod: (Prif Weithredwr) 30 Mehefin 2014

Atodiad 1 - Cynllun Gweithredu Gwella Llywodraethu

Maes Gwella	Gweithredu	Cyfrifoldeb	Amserlen
Materion Llywodraethu Arwyddocaol			
Yn y dyfodol, rydym yn derbyn y bydd rhai gwasanaethau a swyddogaethau yn stopio neu'n cael eu trosglwyddo i bobl eraill a allai eu darparu am gost is neu ddim cost ychwanegol. Mae angen i ni adolygu ein trefniadau llywodraethu i ystyried hyn, gan sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n ddoeth a bod y cyhoedd yn parhau i dderbyn gwasanaethau da a gwerth am arian.	Byddwn yn gweithredu trefniadau monitro newydd yn ystod 2014 er mwyn sicrhau bod gan unrhyw ddarparwyr gwasanaeth trydydd parti neu hyd braich drefniadau llywodraethu cadarn, a bydd yn gweithredu trefniadau craffu i fonitro eu perfformiad ariannol a gweithredol. Cynhyrchodd y Pennaeth Archwilio Mewnol adroddiad 'arfer da' ym Mai 2014 y bydd y TGC yn ei drafod ym mis Gorffennaf 2014 i gytuno ar y ffordd ymlaen.	Adolygiad cychwynnol gan y Pennaeth Archwilio Mewnol, a fydd yn arwain at gynllun gweithredu pellach ar gyfer gweithredu'r trefniadau newydd	Adroddiad rhagarweiniol erbyn 31 Mai 2014, gyda chynllun gweithredu pellach ar gyfer gweithredu'r trefniadau newydd i'w gytuno

Maes Gwella	Gweithredu	Cyfrifoldeb	Amserlen
Roedd ein gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi darparu adroddiad beirniadol ar gaffael gwasanaethau adeiladu sy'n tynnu sylw at nifer o wendidau, gan gynnwys bod ein strategaeth gaffael wedi dyddio. Dengys camau dilynol gan Archwilio Mewnol o'r cynllun gweithredu gwella, er ein bod wedi datblygu strategaeth ddrafft newydd a Rheolau'r Weithdrefn Gontractau, mae cynnydd o ran gwelliant yn araf ac ar ei hôl hi. Hefyd o fewn caffael, rydym yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu rhai prosiectau allweddol, ond mae creu'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol hefyd wedi ychwanegu at gymhlethdod trefniadau caffael a arweiniodd at golli staff i'r sefydliad newydd, gyda cholledion staffio pellach posibl. Rydym yn ymwybodol ein bod yn cychwyn ar gyfnod allweddol mewn perthynas â chaffael strategol a'r prif newidiadau yr ydym yn eu gwneud; Felly, bydd angen i ni gadw'r ardal hon o dan adolygiad rheolaidd er mwyn sicrhau bod y gwelliannau a nodwyd yn cael eu gweithredu a bod y rhaglenni strategol o newid yn cael eu cyflwyno'n llwyddiannus.	Mae cynllun gweithredu ar wahân ar gyfer delio â materion a godwyd yn yr adroddiad Archwilio Mewnol. Mae'r Cyngor yn newid elfennau sylweddol o'i gaffael yn sylfaenol. Ym mis Mai 2014, cymeradwyodd y Cabinet uno timau caffael Sir y Fflint a Sir Ddinbych i greu tîm mwy cadarn mwy o faint. Mae hefyd wedi cymeradwyo'r symudiad tuag at reoli categori ar y cyd â Sir y Fflint a Gwynedd. Mae rhaglen hyfforddi wedi dechrau gyda staff cyllid perthnasol yn mynychu i ddechrau. Mae'r Strategaeth Gaffael yn cael ei hail-ddrafftio i gysylltu'n well â'r Strategaeth Datblygu Economaidd. Mae Rheolau'r Weithdrefn Gontractau yn hwyr, ond maent gyda'r Gwasanaethau Cyfreithiol i'w hadolygu ar hyn o bryd. Mae'r prosiect eGyrchu i fod i gael ei weithredu dros yr haf, ynghyd â Chofrestru Anfoneb Canolog a gwelliannau i Proactis ar gyfer rhifau archeb prynu.	Pennaeth Cyllid ac Asedau	Yn unol â'r cynllun gweithredu Tîm newydd yn ei le Gorffennaf 2014 Symud i Reoli Categori i ddigwydd hyd at 2016. Rhaglen hyfforddi ar y gweill. Strategaeth yn ddyledus erbyn 14 Awst, fel y mae CPR Cofrestru Anfoneb Canolog yn mynd yn fyw o fis Gorffennaf 2014

Maes Gwella	Gweithredu	Cyfrifoldeb	Amserlen
Llywodraethu Partneriaethau			
Rydym yn ymwybodol nad yw pob partneriaeth yn defnyddio'r pecyn cymorth partneriaeth, felly, fel rhan o adolygiad cynhwysfawr o'r dirwedd bartneriaeth, mae angen i ni adolygu'r canllawiau i sicrhau ei fod yn hawdd ei ddefnyddio ac yn effeithiol. Bydd yr adolygiad hwn hefyd yn rhoi mwy o wybodaeth a dealltwriaeth o weithgarwch partneriaeth a datblygu gwell dealltwriaeth gorfforaethol o heriau partneriaethau gweithredol.	Adolygiad yn seiliedig ar ymarfer o becyn cymorth llywodraethu	Pennaeth Gwella a Moderneiddio Busnes	Hydref 2014
Mae ein pecyn cymorth llywodraethu partneriaeth yn rhoi arweiniad ar ddiffinio rôl pob partner yn y bartneriaeth, nid yw cyfrifoldebau rheoli llinell ar gyfer staff sy'n cefnogi'r bartneriaeth a statws cyfreithiol yn darparu arweiniad clir ynghylch rolau aelodau bwrdd partneriaeth. Rydym eisoes wedi nodi'r angen i adolygu'r canllawiau hyn, gan ein bod yn ymwybodol nad yw'n cael ei ddefnyddio bob amser gan bartneriaethau.	Adolygiad yn seiliedig ar ymarfer o becyn cymorth llywodraethu	Pennaeth Gwella a Moderneiddio Busnes	Hydref 2014

Maes Gwella	Gweithredu	Cyfrifoldeb	Amserlen
Cyfansoddiad			
Mae prif ganllaw llywodraethu'r Cyngor yn cael ei ddarparu yn ein Cyfansoddiad cynhwysfawr sy'n nodi'n glir rolau a chyfrifoldebau aelodau etholedig a swyddogion, yn enwedig o ran llywodraethu, er bod angen ei ddiweddarau i ystyried newid mewn teitlau swyddi a phortffolios aelodau etholedig.	Mae Cyfansoddiad Enghreifftiol newydd wedi cael ei ddatblygu ar gyfer Cymru. Bydd ein Cyfansoddiad presennol yn cael ei adolygu yng ngoleuni'r model newydd ac yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu newid mewn teitlau swyddi a phortffolios.	Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd	Gweithgor Cyfansoddiad i gwrdd erbyn mis Medi 2014, gydag adroddiadau pellach i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a'r Cyngor. Model newydd i gael ei fabwysiadu erbyn 31 Rhagfyr 2014
Mae ein codau ymddygiad ar gyfer aelodau etholedig a gweithwyr yn ffurfio rhan o'r hyfforddiant sefydlu, er bod angen inni sicrhau bod gennym drefniadau yn eu lle i sicrhau ein bod yn codi ymwybyddiaeth o'r codau hyn yn rheolaidd.	Mae aelodau etholedig wedi derbyn nifer o sesiynau hyfforddi ar y Cod Ymddygiad ac mae sesiynau gloywi ar gael bob blwyddyn. Bydd strategaeth ar gyfer cynnal ymwybyddiaeth ymhlith gweithwyr yn cael ei datblygu.	Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd	Bydd sesiynau gloywi ar gyfer aelodau etholedig yn cael eu darparu cyn Mawrth 2015. Bydd strategaeth codi ymwybyddiaeth i weithwyr yn cael ei gweithredu erbyn Mawrth 2015
Cydraddoldeb			
Rydym yn parhau â'n gwaith i wella ymwybyddiaeth o faterion cydraddoldeb. Ond canfu arolwg staff gan Archwilio Mewnol bod yna waith i'w wneud eto er mwyn gwella ymwybyddiaeth o drefniadau cydraddoldeb corfforaethol.	Bydd y Grŵp Cydraddoldeb Corfforaethol yn trafod yr adroddiad Archwilio Mewnol yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2014. Yn yr un cyfarfod, bydd y Grŵp yn ystyried cymeradwyo modiwl hyfforddiant e-ddysgu newydd ar faterion cydraddoldeb. Yn dilyn cymeradwyaeth, bydd y modiwl newydd yn cael ei roi ar waith fesul cam.	Pennaeth Gwella a Moderneiddio Busnes	Hydref 2014

Maes Gwella	Gweithredu	Cyfrifoldeb	Amserlen
Mae Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb bellach yn cael eu prif ffrydio i'n proses o wneud penderfyniadau, ond mae angen i ni wella ansawdd rhai o'r asesiadau hyn a byddwn yn cyflwyno proses sicrhau ansawdd yn ystod 2014.	Bydd y Pennaeth Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiad rheoli ansawdd o sampl o Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb yn ystod 2014/15 ac yn adrodd yn ôl i Benaethiaid Gwasanaeth i wella ansawdd yr Asesiadau yn y dyfodol.	Pennaeth Archwilio Mewnol	Yn dechrau Medi 2014
Fframwaith Polisi			
Mae gennym bolisi gwrth-dwyll a llygredd, er nad ydym wedi adolygu na diweddar hwn ers 2006.	Mae'r polisi hwn wedi cael ei adolygu a bydd polisi drafft newydd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol.	Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd	Tachwedd 2015
Mae ein polisi amgylcheddol wedi dyddio ac nid oes gennym ddull corfforaethol ffurfiol i reolaeth amgylcheddol a fyddai'n helpu i ddangos ein gwerthoedd a moeseg drwy ymrwymo i sicrhau ein bod yn helpu i gynnal, gwella a defnyddio adnoddau naturiol mewn modd cynaliadwy nawr ac yn y dyfodol.	Nid oes cynlluniau ar hyn o bryd i ailymweld â'n polisïau presennol; fodd bynnag, mae cynaliadwyedd nawr yn egwyddor graidd yn ein cynllunio cymunedol ac yn cael ei adlewyrchu yng Nghynllun Lles drafft Sir Ddinbych, sydd i'w gyhoeddi ym mis Tachwedd 2014.	Pennaeth Gwella a Moderneiddio Busnes	Tachwedd 2014
Rheoliadau a Safonau			
Mae gennym wasanaeth archwilio mewnol annibynnol a gwrthrychol sy'n rhoi sicrwydd ar draws holl ystod o wasanaethau Cyngor Sir Ddinbych, gan gynnwys partneriaethau. Nid yw'r gwasanaeth wedi cynnal yr adolygiad hunanasesu sy'n ofynnol i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r Safonau Archwilio Mewnol Sector Cyhoeddus newydd eto ond mae'n bwriadu gwneud hyn yn fuan yn 2014/15.	Adolygiad hunanasesiad yn erbyn Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus ac adrodd ar y canlyniadau i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol.	Pennaeth Archwilio Mewnol	Adolygiad wedi'i gwblhau erbyn 30 Medi 2014, ac wedi adrodd i gyfarfod y pwyllgor nesaf sydd ar gael

Maes Gwella	Gweithredu	Cyfrifoldeb	Amserlen
Rydym wedi gwneud gwelliannau sylweddol o ran llywodraethu gwybodaeth yn ystod y flwyddyn; fodd bynnag, rydym yn cydnabod bod gennym lawer o waith i'w wneud ond rydym wedi nodi hyn yn ein Strategaeth Rheoli Gwybodaeth, er enghraifft: • datblygu modiwlau e-ddysgu ar gyfer sawl maes hyfforddiant; • gwella'r fframwaith polisi mewn meysydd fel e-bost, rheoli cofnodion a diogelwch gwybodaeth; • digideiddio catalogau a chasgliadau yn ein harchifau; • gwella ein Cynllun Cyhoeddi a Chofnod Datgeliadau; • adolygu ac ymgorffori'r amserlen gadw gorfforaethol; a • chyflawni achrediad PSN gyfer 2014.	Byddwn yn parhau i weithredu'r Strategaeth Wybodaeth E-ddysgu ar ddiogelu data nawr ar waith Camau eraill parhaus	Pennaeth Gwella a Moderneiddio Busnes	Rhoi ar waith i gael ei gwblhau Medi 2014
Aelodau Etholedig			
Pwyllgorau Archwilio yn llunio adroddiadau blynyddol ar eu gwaith i'r Cyngor Sir ond roedd hunanasesiad y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn amlygu nad oedd wedi ffurfio rhan o'r trefniant monitro perfformiad hwn yn y blynyddoedd diwethaf.	Pennaeth Archwilio Mewnol i weithio gyda Chadeirydd y Pwyllgor Rheolaeth Gorfforaethol i gynhyrchu adroddiad ar berfformiad ac effeithiolrwydd y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ar gyfer 2013-14.	Pennaeth Archwilio Mewnol /Cadeirydd Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol	Adroddiad drafft erbyn 31 Gorffennaf 2014

Maes Gwella	Gweithredu	Cyfrifoldeb	Amserlen
Ymgysylltu â Budd-ddeiliaid			
Amlygodd ein harolwg trigolion diweddaraf nad yw'r rhan fwyaf o bobl yn teimlo eu bod yn cael eu hysbysu'n dda am berfformiad y Cyngor a nifer o faterion eraill a ofynnwyd yn yr arolwg.	Byddwn yn parhau i gyhoeddi gwybodaeth am berfformiad hawdd ei defnyddio ar wefan y Cyngor. Mae ein Cynllun Gweithredu'r Strategaeth Cyfathrebu Corfforaethol Blwyddyn 2 yn cynnwys gwahanol gamau gweithredu a fydd yn gwella cyfathrebu gyda thrigolion i godi mwy o ymwybyddiaeth. Mae'r Strategaeth hon yn ffurfio rhan o gynllun gwasanaeth y tîm ar gyfer 2014/15.	Pennaeth Gwella a Moderneiddio Busnes Amrywiol	Parhaus Amserlenni amrywiol ond Strategaeth i gael ei gweithredu'n llawn erbyn 31 Mawrth 2015
Mae gwerth ymgysylltu busnes effeithiol ond yn dechrau cael ei gydnabod, sy'n golygu bod gennym lawer mwy o waith i'w wneud cyn inni weld y manteision sy'n deillio o'r datblygiadau uchod. Mae angen i ni sicrhau bod cyfleoedd effeithiol yn bodoli i fusnesau roi adborth ar y gwaith o gyflawni'r Strategaeth / Rhaglen Uchelgais Economaidd a Chymunedol a nodi'r hyn sydd angen ei wneud er mwyn i ymgysylltu â'r Cyngor fod yn weithgaredd gwerthfawr i fusnesau. Yn y tymor hwy, fel budd-ddeiliaid allweddol wrth gyflwyno'r weledigaeth gyffredinol ar gyfer ein heconomi, mae angen i ni gynyddu cyfranogiad busnes wrth wneud penderfyniadau am y ffordd yr ydym yn cynllunio ac yn buddsoddi cyllidebau ac adnoddau'r Cyngor er mwyn sicrhau'r effaith economaidd mwyaf.	Arweinydd a'r Cyfarwyddwr Corfforaethol ar gyfer Uchelgais Economaidd a Chymunedol i ymgymryd ag ymweliadau blynyddol â Grwpiau Busnes a'r 10 busnes uchaf yn y sir er mwyn sicrhau ein bod yn gwneud popeth o fewn ein gallu i gefnogi busnesau lleol a hwyluso cyswllt hawdd a hygyrch gydag uwch wneuthurwyr penderfyniadau o fewn y Cyngor. Mae'r Strategaeth Uchelgais Economaidd a Chymunedol yn cynnwys camau gweithredu amrywiol i wella ymgysylltiad busnes, gan gynnwys: Prosiect i sicrhau ein bod yn cael ein cydnabod yn fusnes-gyfeillgar. Bydd hyn yn gwella ein hymgyssylltu, ar sail busnes un i un a hefyd ar sail gyfunol. Arolwg blynyddol o fusnesau. Mae canlyniadau'r arolwg cyntaf yn cael eu casglu ar hyn o bryd a bydd yn dylanwadu ar sut rydym yn gweithio gyda busnesau yn y dyfodol.	Arweinydd a Chyfarwyddwr Corfforaethol Uchelgais Cymunedol Rheolwr Gwarchod y Cyhoedd Rheolwr Datblygiad Economaidd a Busnes	Blynyddol Amserlenni prosiect o fewn Strategaeth Uchelgais Economaidd a Chymunedol Yn flynyddol ym mis Mehefin

Maes Gwella	Gweithredu	Cyfrifoldeb	Amserlen
Mae ein gwasanaeth Adnoddau Dynol Strategol yn gweithio ar raglen fawr i wella ei berfformiad ers cael ei nodi fel mater llywodraethu sylweddol yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol y llynedd. Mae'r gwasanaeth hefyd wedi adrodd ar ei gynnydd ar weithredu gwelliannau sy'n deillio o adroddiad Archwilio Mewnol anffafriol i'r Pwyllgor Rheolaeth Gorfforaethol. Mae yna dal bryderon ynghylch cyflwyno'r rhaglen gwella.	Adolygiad Archwiliad Mewnol i asesu cynnydd gwelliant. Adroddiad i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ar ganlyniad yr adolygiad.	Pennaeth Archwilio Mewnol	Adolygiad wedi'i gwblhau erbyn 30 Mehefin 2014 ac adroddiad i'r pwyllgor nesaf sydd ar gael.

ADRAN 7: GEIRFA**CYFNOD CYFRIFO**

Y cyfnod amser y mae a wnelo'r cyfrifon ag o, sydd fel arfer yn gyfnod o ddeuddeg mis yn dechrau ar 1 Ebrill. Diwedd y cyfnod cyfrifo yw dyddiad y fantolen.

POLISI'AU CYFRIFO

Yr egwyddorion, y seiliau, y confensiynau, y rheolau a'r arferion penodol a gymhwysir gan y Cyngor wrth baratoi a chyflwyno ei ddatganiadau ariannol.

CRONIADAU

Symiau a gânt eu cynnwys yn y cyfrifon terfynol i gydnabod incwm a gwariant refeniw a chyfalaf a enillwyd neu a wariwyd yn ystod y flwyddyn ariannol, ond na dderbyniwyd neu na wnaed taliad gwirioneddol ar eu cyfer erbyn 31 Mawrth.

ENILLION A CHOLLEDION ACTIWARAIDD

Mewn cynllun pensiwn â buddion diffiniedig, y newidiadau mewn gwargedau neu ddiffygion actiwaraid sy'n digwydd oherwydd:

- nad yw digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r rhagdybiaethau actiwaraid a wnaed ar gyfer y prisiad diwethaf (profi enillion a cholledion); neu
- fod y rhagdybiaethau actiwaraid wedi amrywio

TREFNIADAU ASiantAETHOL

Trefniant rhwng dau sefydliad pan fydd un yn gweithredu fel asiant, yn casglu arian ar ran y llall, ac yna'n talu'r arian iddo.. Enghraifft o hyn yw casgliadau Ardrethi Annomestig Cenedlaethol, pan fo'r Cyngor yn gweithredu fel yr asiant bilio ar ran llywodraeth ganolog, yn casglu arian gan dreth dalwyr ar ran llywodraeth ganolog ac yna talu'r arian hwnnw yn ei flaen iddynt.

AMORTEIDDIAD

Dileu dyled yn raddol, megis benthyciad, trwy wneud taliadau rheolaidd dros gyfnod penodedig o amser. Rhaid i daliadau o'r fath fod yn ddigonol i gyfarch y prifswm a'r llog.

ASED

Eitem y mae iddi werth ariannol i'r awdurdod. Caiff asedau eu dosbarthu naill yn rhai cyfredol neu'n rhai anghyfredol.

- Bydd ased cyfredol yn cael ei defnyddio neu'n peidio â bod o unrhyw werth materol o fewn y flwyddyn ariannol nesaf (e.e. arian parod a stoc);
- Bydd ased anghyfredol o fudd i'r Awdurdod ac i'r gwasanaeth y mae'n ei wasanaethu am gyfnod sy'n hwy na blwyddyn a gall fod yn ddiriaethol e.e. adeilad ysgol, neu'n anniriaethol, e.e. trwyddedau meddalwedd gyfrifiadurol.

ARCHWILIO CYFRIFON

Adolygiad annibynnol o faterion ariannol yr Awdurdod.

Y FANTOLEN

Datganiad ynglŷn ag asedau, dyledion a chronfeydd wrth gefn a gofnodwyd ar ddiwedd y cyfnod cyfrifo.

CYLLIDEB

Y refeniw net a'r gwariant cyfalaf rhagweladwy dros y cyfnod cyfrifo.

GWARIANT CYFALAF

Gwariant wrth gaffael ased anghyfredol, a fydd yn cael ei defnyddio i ddarparu gwasanaethau y tu hwnt i'r cyfnod cyfrifo presennol neu wariant sy'n ychwanegu at werth ased anghyfredol bresennol, yn hytrach na dim ond cynnal y gwerth hwnnw'n unig.

ARIANNU CYFALAF

Cyllid y cafwyd gafael arno i dalu am wariant cyfalaf. Mae amryfal ffyrdd o ariannu gwariant cyfalaf gan gynnwys benthyca, prydlesu, ariannu refeniw uniongyrchol, derbynion cyfalaf y gellir eu defnyddio, grantiau cyfalaf, cyfraniadau cyfalaf, cronfeydd refeniw wrth gefn a chronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.

RHAGLEN GYFALAF

Y cynlluniau cyfalaf y mae'r Cyngor yn bwriadu eu gweithredu mewn cyfnod penodedig.

DERBYNIADAU CYFALAF

Yr incwm a wneir wrth waredu tir neu asedau anghyfredol eraill. Gellir defnyddio cyfran o dderbyniadau cyfalaf Tai i ariannu gwariant cyfalaf newydd, yn rhwym wrth reolau sydd wedi eu hamlinellu gan y Llywodraeth, ond ni ellir eu defnyddio i ariannu gwariant refeniw ar wahân i Wariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud.

ARIAN PAROD

Yn cynnwys arian parod mewn llaw ac adneuon ar gais.

CYWERTHOEDD ARIAN PAROD

Buddsoddiadau hynod hylifol, byr dymor, sy'n hawdd eu cyfnewid am symiau hysbys o arian parod ac sy'n amodol ar risg ansylweddol o unrhyw newid yn eu gwerth.

LLIFOEDD ARIAN

Mewnlif ac all-lif arian parod a chywerthoedd arian parod.

CIPFA

Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth.

ASEDAU CYMUNEDOL

Asedau y mae'r Cyngor yn bwriadu dal ei afael ynddynt am yr hir dymor, nad oes iddynt unrhyw oes ddefnyddiol benodadwy a gallai hynny gyfyngu ar sut y gellir eu gwaredu. Esiamlau o asedau cymunedol yw parciau ac adeiladau hanesyddol.

ASED DIGWYDDIADOL

Ased tebygol sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol yw ased digwyddiadol, na ellir cadarnhau ei fodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod.

DYLED DDIGWYDDIADOL

Gall dyled ddigwyddiadol fod naill ai:

- yn rhwymedigaeth ddichonadwy sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol, na ellir cadarnhau eu bodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod, neu
- yn rhwymedigaeth bresennol sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol pan nad yw'n debygol fod angen trosglwyddo buddiannau economaidd, neu pan na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy.

CRAIDD CORFFORAETHOL A DEMOCRATAIDD

Mae'r craidd corfforaethol a democrataidd yn cynnwys pob gweithgaredd y mae awdurdodau lleol yn ymwneud â nhw yn benodol oherwydd eu bod yn awdurdodau etholedig, amlwrpas. Mae costau'r gweithgareddau hyn felly yn ychwanegol at y costau y byddai rhes o gyrff annibynnol, un-pwrpas, a enwebwyd yn ei wario wrth reoli'r un gwasanaethau. Nid oes sail resymegol felly dros ddosrannu'r costau hyn i wasanaethau.

CREDYDWR

Swm sy'n ddyledus gan y Cyngor am waith a wnaed, nwyddau a dderbyniwyd neu wasanaethau a gyflenwyd o fewn y cyfnod cyfrifo, ond na wnaed taliad ar eu cyfer cyn diwedd y cyfnod cyfrifo.

COSTAU GWASANAETH CYFREDOL (PENSIYNAU)

Y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun pensiwn â buddion diffiniedig, sydd i'w disgwyl o ganlyniad i wasanaeth gweithwyr yn ystod y cyfnod presennol.

DYLEDWR

Swm sy'n ddyledus i'r Cyngor am waith a wnaed, nwyddau a dderbyniwyd neu wasanaethau a gyflenwyd o fewn y cyfnod cyfrifo, ond na wnaed taliad ar eu cyfer cyn diwedd y cyfnod cyfrifo.

CYNLLUN PENSIWN Â BUDDION DIFFINIEDIG

Cynlluniau pensiwn y mae'r buddion sy'n cael eu derbyn gan eu haelodau yn annibynnol ar y cyfraniadau a delir a heb fod yn gysylltiedig yn uniongyrchol â'r hyn sy'n cael ei fuddsoddi yn y cynllun.

COSTAU ADNEWYDDU DIBRISIEDIG

Dull prisio sy'n rhoi brasamcan gydnabyddedig o werth eiddo arbenigol ar y farchnad. Mae'n rhoi amcangyfrif o werth defnydd presennol y tir ar y farchnad, ynghyd â'r costau adnewyddu gros presennol ar gyfer yr adeilad a llai dirywiad materol yr ased o gymharu â'i gyflwr materol presennol.

DIBRISIAINT

Mesuriad o gostau traul, defnydd neu ostyngiad arall yn oes economaidd ddefnyddiol asedau anghyfredol yr Awdurdod yn ystod y cyfnod cyfrifo, p'un ai bod hynny oherwydd defnydd, treigl amser, neu ddarfodiad o ganlyniad i newidiadau technolegol neu newidiadau eraill.

BUDDIANNAU Â DISGRESIWN (PENSIYNAU)

Buddiannau ymddeoliad, nad oes gan y cyflogwr unrhyw rwymedigaeth gyfreithiol, gytundebol nac adeiladol i'w dyfarnu, ac a gânt eu dyfarnu'n ôl pwerau disgrisiwn yr Awdurdod megis y Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Llywodraeth Leol (Buddiannau, Aelodaeth a Chyfraniadau) 2007.

CYFRADD LLOG GWIRIONEDDOL

Dyma'r gyfradd llog sydd ei hangen i ddisgowntio amcangyfrif y llif yr arian prifswm a'r llog yn ystod oes ddisgwyliedig yr offeryn ariannol er mwyn bod yn hafal â swm y gydnabyddiaeth gychwynnol.

BUDDIANNAU GWEITHWYR

Pob ffurf o gydnabyddiaeth a roddir gan y Cyngor yn gyfnewid am wasanaeth a gyflawnwyd gan ei weithwyr.

DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng dyddiad y fantolen a'r dyddiad yr awdurdodir cyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon.

EITEMAU EITHRIADOL

Eitemau o bwys sy'n deillio o faterion neu drafodion sydd o fewn gweithgareddau arferol yr Awdurdod y mae angen eu datgelu ar wahân yn rhinwedd eu maint neu eu nifer er mwyn rhoi cynrychiolaeth deg o'r cyfrifon.

GWERTH DEFNYDD PRESENNOL

Y swm yr amcangyfrifir y dylai eiddo gyfnewid amdano ar ddyddiad prisiad rhwng prynwr parod a gwerthwr parod mewn gwerthiant hyd braich, yn dilyn ei farchnata'n briodol fel y bo'r partïon wedi gweithredu yn wybodus, yn ddarbodus a

heb eu gorfodi. Tybir y rhoir meddiant, yn wag, i'r prynwr o bob rhan o'r eiddo y mae eu hangen ar y busnes gan ddiystyru unrhyw ddefnydd amgen posibl ac unrhyw nodweddion eraill o'r eiddo a fyddai'n achosi i'w werth ar y farchnad fod yn wahanol i'r hyn y byddai ei angen i gymryd lle'r potensial gwasanaeth gweddillol am y costau lleiaf.

ADENILLION A DDISGWYLIR AR ASEDAU PENSIWN

Mewn cynllun â buddion diffiniedig wedi ei ariannu, dyma gyfradd gyfartalog yr adenillion a ddisgwylir yn ystod gweddill oes y rhwymedigaeth sy'n berthynol i'r asedau gwirioneddol sydd wedi eu dal gan y cynllun. Mae'n cynnwys incwm a newidiadau i werth teg ond mae'n net o dreuliau'r cynllun.

EITEMAU ANGHYFFREDIN

Eitemau o bwys, sydd â graddfa fawr o abnormaledd, sy'n deillio o ddigwyddiadau neu drafodion oddi allan i weithgarwch arferol yr awdurdod nad oed disgwyl iddynt ddigwydd eto. Nid ydynt yn cynnwys eitemau eithriadol, nac yn cynnwys eitemau o gyfnod blaenorol dim ond oherwydd eu bod yn gysylltiedig â chyfnod blaenorol.

GWERTH TEG

Gwerth teg unrhyw ased yw'r swm y gellir ei gyfnewid amdano, neu setliad dyled, rhwng partïon gwybodus, parod mewn gwerthiant hyd braich.

PRYDLES ARIANNOL

Prydles sy'n trosglwyddo bron y cyfan o'r risgiau a'r gwobrau sy'n gysylltiedig â bod yn berchen ar ased i'r prydleswr.

OFFERYN ARIANNOL

Unrhyw gontract sy'n peri bod ased ariannol gan y naill endid ac yn peri bod dyled ariannol neu offeryn ecwiti gan y llall. Mae'r term yn cynnwys asedau ariannol a dyledion ariannol, o dderbyniadwyon masnachu (anfonebau dyledus) a thaladwyon masnachu (anfonebau dyladwy) syml hyd at ddeilliadau cymhleth a deilliadau sefydlog.

GWEITHGAREDDAU CYLLIDO

Gweithgareddau sy'n arwain at newidiadau ym maint ac yng nghyfansoddiad y prifswm a dderbyniwyd neu a ad-delir i ddarparwyr cyllid allanol.

BUSNES GWEITHREDOL

Y cysyniad fod y Datganiad Cyfrifon yn cael ei baratoi gan dybio y bydd y Cyngor yn parhau i fodoli'n weithredol yn y dyfodol rhagweladwy.

GRANTIAU LLYWODRAETH

Grantiau gan y llywodraeth tuag at wariant refeniw neu gyfalaf yn gyfnewid am gydymffurfiaeth yn y gorffennol neu yn y dyfodol ag amodau penodol yn ymwneud â gweithgareddau'r Cyngor. Gall y grantiau fod yn benodol i gynllun neilltuol neu gallant fod yn cefnogi gwariant refeniw neu gyfalaf (yn y drefn honno) yr Awdurdod yn gyffredinol.

BUDD-DALIADAU TAI

System o gymorth ariannol i unigolion tuag at rai costau tai penodol a weinyddir gan awdurdodau ac y derbynnir cymhorthdal ar ei gyfer gan Lywodraeth Ganolog.

CYFRIF REFENIW TAI (CRT)

Cyfrif ar wahân i Gronfa'r Cyngor, sy'n cynnwys gwariant ac incwm sy'n deillio o'r ddarpariaeth tai a gynigir gan yr Awdurdod.

AMHARIAD

Gostyngiad yng ngwerth ased anghyfredol nes bod yn is na'r swm sydd i'w gario ar y fantolen. Gall amhariad fod o ganlyniad i dreuliant budd economaidd (amhariad budd economaidd) neu gwymp cyffredinol mewn prisiau.

INCWM

Symiau y mae'r Cyngor yn eu derbyn neu'n disgwyl eu derbyn o unrhyw ffynhonnell, gan gynnwys ffioedd, gwerthiannau a grantiau.

CYFRIF INCWM A GWARIANT

Cyfrif refeniw'r Cyngor sy'n adrodd am gostau net y flwyddyn ar gyfer y swyddogaethau y mae'n gyfrifol amdanynt, ac sy'n dangos sut mae'r costau hynny wedi cael eu hariannu o braeseptau, grantiau ac incwm arall.

ASEDAU ISADEILEDD

Asedau anghyfredol sy'n perthyn i'r Cyngor na ellir eu trosglwyddo na'u gwerthu, na ellir ond adfer gwariant arnynt trwy wneud defnydd parhaus o'r ased a grëwyd. Mae priffyrdd, llwybrau a phontydd yn enghreifftiau.

ASEDAU ANNIRIAETHOL

Ased anariannol adnabyddadwy heb iddo unrhyw sylwedd ffisegol yw ased anniriaethol. Yr asedau anniriaethol y deuir o hyd iddynt amlaf o fewn awdurdodau lleol yw meddalwedd gyfrifiadurol.

COSTAU LLOG (PENSIYNAU)

Mewn cynllun â buddion diffiniedig, y cynnydd disgwyledig yn ystod y cyfnod yng ngwerth cyfredol rhwymedigaethau'r cynllun oherwydd bod y buddion yn nes o un cyfnod at y setliad.

RHESTRAU EIDDO

Yr eitemau hynny o ddeunyddiau crai ac o gyflenwadau y mae'r Awdurdod wedi eu caffael ac sy'n cael eu dal ganddynt yn y disgwyl y bydd iddynt ddefnydd yn y dyfodol.

GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

Caffael a gwaredu asedau tymor hir a buddsoddiadau eraill nad ydynt wedi eu cynnwys o fewn cywerthoedd arian parod.

EIDDO BUDDSODDI

Eiddo sy'n cael ei ddal yn unig er mwyn cael enillion rhenti neu adbrisiant cyfalaf neu'r ddau.

BUDDSODDIADAU (CRONFA BENSIWN)

Gwneir cyfrif o fuddsoddiadau'r Gronfa Bensiwn yn y datganiadau ar gyfer y gronfa honno. Fodd bynnag, mae'n ofynnol hefyd ar i awdurdodau ddatgelu, fel rhan o'r datgeliadau sy'n ymwneud â buddiannau ymddeol, pa gyfran o asedau'r cynllun pensiwn sydd i'w priodoli sy'n gysylltiedig â'u rhwymedigaethau gwaelodol.

PRYDLES

Cytundeb pan fo'r prydleswr yn rhoi'r hawl i'r prydlesai ddefnyddio ased am gyfnod, yn gyfnewid am daliad neu gyfres o daliadau.

DYLED

Dyled yw pan fo taliad yn ddyledus gan y Cyngor i unigolyn neu sefydliad arall.

- Mae dyled gyfredol yn swm a ddaw'n daladwy neu y gellid ei alw i mewn o fewn y cyfnod cyfrifo nesaf, e.e. credydwy'r neu ddyled arian parod.
- Dyled ohiriedig yw swm sydd, trwy drefniant, yn daladwy y tu hwnt i'r flwyddyn nesaf ar ryw adeg yn y dyfodol, neu sydd i'w ad-dalu gyda swm blynyddol dros gyfnod o amser.

MATEROLIAETH

Y cysyniad y dylai'r Datganiad Cyfrifon gynnwys yr holl symiau, y byddai disgwyl iddynt, pe caent eu gadael allan neu eu camddyfynnu, arwain at lurgunio'r datganiadau ariannol a chamarwain defnyddwyr y cyfrifon maes o law.

ISAFSWM DARPARIAETH REFENIW

Yr isafswm y mae'n rhaid codi ar ei gyfer yn y cyfrif refeniw bob blwyddyn er mwyn gallu darparu ar gyfer ad-dalu benthyciadau a symiau eraill sydd wedi cael eu benthycu gan y Cyngor.

CYMHORTHDAL NEGYDDOL

Pe bai'r Cyfrif Cymhorthdal Refeniw Tai yn cynhyrchu canlyniad, sy'n tybio fod incwm y Cyngor yn uwch na'i wariant, byddai sefyllfa o 'Gymhorthdal Negyddol' yn digwydd. Pe digwydd hynny byddai'n rhaid i'r awdurdod dalu swm sy'n gyfwerth â'r gwarged tybiannol, o'i Gyfrif Refeniw Tai i'r Llywodraeth.

GWERTH LLYFR NET

Y swm a nodir ar gyfer asedau anghyfredol yn y fantolen, h.y. eu costau hanesyddol neu eu gwerth presennol llai y symiau cronrus a roddir ar gyfer dibrisiant ac amhariad.

COSTAU HEB EU DOSBARTHU

Gorbenion yw'r rhain nad oes unrhyw ddefnyddiwr yn cael budd ohonynt bellach ac felly ni chânt eu dosrannu i wasanaethau.

ARDRETHI ANNOMESTIG

Ardoll ar fusnesau yw Ardreth Annomestig, sy'n seiliedig ar gyfradd genedlaethol yn y bunt, a osodwyd gan y llywodraeth a'i lluosu â gwerth trethiannol asesedig yr eiddo y maent yn ei feddiannu. Fe'i cesglir gan y Cyngor ar ran llywodraeth ganolog ac yna caiff ei hailddosbarthu i gefnogi costau gwasanaethau.

GWEITHGAREDDAU GWEITHREDOL

Gweithgareddau'r Cyngor nad ydynt yn weithgareddau buddsoddi nac ariannu.

PRYDLES WEITHREDOL

Prydles pan fo perchnogaeth yr ased anghyfredol yn aros gyda'r prydleswr.

COSTAU GWASANAETH BLAENOROL (PENSIYNAU)

Mewn cynllun pensiwn â buddion diffiniedig, y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun pensiwn mewn perthynas â gwasanaeth gweithiwr mewn cyfnodau blaenorol sy'n codi yn y cyfnod presennol o ganlyniad i gyflwyno neu wella buddiannau ymddeol.

RHWYMEDIGAETHAU'R CYNLLUN PENSIWN

Rhwymedigaethau cynllun pensiwn â buddion diffiniedig ar gyfer treuliau sy'n ddyledus ar ôl dyddiad y prisiant. Mae rhwymedigaethau'r cynllun sydd wedi eu mesur yn defnyddio'r dull rhagamcanu unedau yn adlewyrchu'r buddiannau y mae'r cyflogwr wedi ymrwymo i'w darparu am wasanaeth hyd at ddyddiad y prisiad.

PRAESEPT

Yr ardoll y bydd awdurdodau praeseptio yn ei chodi ar awdurdodau bilio, sy'n ei gwneud yn ofynnol ar i'r olaf gasglu incwm gan drethdalwyr y cyngor ar eu rhan.

ADDASIAD BLWYDDYN FLAENOROL

Addasiadau materol sy'n ymwneud â blynyddoedd blaenorol sy'n deillio o newidiadau mewn polisiâu cyfrifo neu o gywiro gwallau sylfaenol. Nid yw hyn yn cynnwys cywiriadau neu addasiadau dro ar ôl tro i'r rhagamcanion cyfrifo yn y blynyddoedd blaenorol.

CYNLLUN ARIANNU PREIFAT(PFI)

Yn nodweddiadol, mae trefniadau PFI yn cynnwys endid sector preifat yn adeiladu neu'n gwella eiddo sy'n cael ei ddefnyddio i ddarparu gwasanaeth cyhoeddus, a gweithredu a chynnal yr eiddo hwnnw am gyfnod amser penodol ar ran y corff sector cyhoeddus. Bydd y corff sector cyhoeddus yn talu am gael defnyddio'r asedau a'r gwasanaethau cysylltiedig dros gyfnod y trefniant trwy daliad unedol.

DULL RHAGAMCANU UNEDAU

Dull prisio buddion cronedig lle bydd y rhwymedigaethau cynllun pensiwn yn darparu ar gyfer rhagamcan enillion. Y buddion cronedig yw'r buddion ar gyfer gwasanaeth hyd at bwynt penodol mewn amser, dim ots a oes hawliau personol neu beidio.

DARPARIAETH

Swm sy'n cael ei roi i un ochr yn y cyfrifon ar gyfer rhwymedigaethau neu golledion i'r dyfodol sy'n debygol neu'n debygol iawn o ddigwydd, ond mae'r symiau neu'r dyddiadau y byddant yn digwydd yn ansicr.

PARTNERIAETHAU PREIFAT CYHOEDDUS (PPC)

Menter ar y cyd lle bydd partner sector preifat yn cytuno i roi gwasanaethau i, neu ar ran sefydliad sector cyhoeddus. Mae Cynllun Ariannu Preifat yn fath o PPC.

BWRDD BENTHYCA GWAITH CYHOEDDUS (PWLB)

Asiantaeth Llywodraeth Ganolog sy'n darparu benthyciadau am un flwyddyn a mwy i awdurdodau ar gyfraddau llog sydd ddim ond ychydig yn uwch na'r cyfraddau llog y gall y llywodraeth ei hun eu benthycu.

GWERTH TRETHADWY

Gwerth rhent tybiedig blynyddol yr eiddo, sy'n cael ei ddefnyddio i bwrpasau ardrethi annomestig.

PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Credir bod partïon yn gysylltiedig os oes gan un parti y gallu i reoli'r parti arall neu ddylanwadu yn sylweddol ar y parti arall wrth wneud penderfyniadau ariannol neu weithredol.

TRAFODION PARTION CYSYLLTIEDIG

Mae'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn ei gwneud yn ofynnol i ddatgelu unrhyw drafodion pwysig rhwng yr Awdurdod a phartïon cysylltiedig i sicrhau bod budd-ddeiliaid yn ymwybodol pan fydd y trafodion hyn yn digwydd a swm a goblygiadau hynny.

TÂL

Bydd pob swm sy'n cael ei dalu neu ei dderbyn gan weithiwr a symiau sy'n ddyledus trwy lwfansau treuliau (os yw'r symiau hynny yn berthnasol i dreth incwm y DU) a gwerth ariannol unrhyw fuddiannau sy'n cael eu derbyn, ac eithrio mewn arian parod.

CRONFEYDD WRTH GEFN

Croniant arian dros ben, diffyg ariannol a neilltuad arian dros y blynyddoedd diwethaf. Mae cronfeydd refeniw wrth gefn ar gael a gellir eu gwario neu eu clustnodi ar ddisgresiwn y Cyngor. Ni ellir defnyddio rhai cronfeydd cyfalaf fel y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn i dalu'r gwariant presennol.

GWERTH GWEDDILLIOL

Gwerth gwiredadwy net yr ased ar ddiwedd ei fywyd defnyddiol.

BUDDION YMDDEOL

Pob mathau o ystyriaeth sy'n cael ei roi gan gyflogwr i'w cyfnewid am wasanaethau gan y gweithwyr sy'n daladwy ar ôl cwblhau'r gyflogaeth.

GWARIANT REFENIW

Gwariant darparu gwasanaethau o ddydd i ddydd.

GWARIANT REFENIW A ARIENNIR O GYFALAF TRWY STATUD (REFCUS)

Gwariant y gellir ei ddosbarthu fel arian cyfalaf i bwrpasau ariannu pan nad yw'n arwain at nodi gwariant ar y Fantolen fel ased anghyfredol. Mae hyn i'w alluogi i gael ei ariannu o adnoddau cyfalaf. Enghreifftiau o REFCUS yw grantiau o natur cyfalaf i sefydliadau gwirfoddol.

GRANT CYNNAL REFENIW

Grant a dalwyd gan y Lywodraeth Ganolog i awdurdodau, sy'n cyfrannu at gost cyffredinol eu gwasanaethau.

TREFNIANT CONSESIWN GWASANAETH

Mae cytundeb consesiwn gwasanaeth yn gyffredinol yn golygu y bydd y rhoddwr (corff sector cyhoeddus fel arfer) yn cyfleu i'r gweithredwr (endid sector preifat fel arfer), am gyfnod y consesiwn, yr hawl i ddarparu gwasanaethau sy'n rhoi mynediad i'r cyhoedd i gyfleusterau economaidd a chymdeithasol mawr.

BENTHYCIAD MEDDAL

Benthyciad a wnaed yn ddi-log neu ar gyfradd is na chyfradd y farchnad, fel arfer oherwydd rhesymau polisi. Bydd benthyciadau o'r fath yn aml yn cael eu rhoi i unigolion neu sefydliadau y mae'r Cyngor yn credu sy'n dod â budd i'r boblogaeth leol.

BENTHYCA DROS DRO

Arian sy'n cael ei fenthyg am gyfnod o lai na blwyddyn.

CRONFA YMDDIRIEDOLAETH

Arian sy'n cael ei weinyddu gan yr Awdurdod ar gyfer pwrpasau fel gwobrau, elusennau, prosiectau penodol, ac ar ran plant dan oed.

BYWYD ECONOMAIDD DEFNYDDIOL (UEL)

Y cyfnod lle bydd y Cyngor yn cael budd o ddefnyddio ased anghyfredol.

GWAITH AR Y GWEILL

Cost gwaith a wnaed ar brosiect anghyflawn ar ddyddiad y fantolen, ac y dylid rhoi cyfrif amdano.